

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

CENTRUM PRO ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ
A HODNOCENÍ KRAJINY

Územní studie krajiny SO ORP Roudnice nad Labem Návrhová část

Příloha č. 2

OCHRANA KRAJINNÉHO RÁZU

říjen 2018

Objednatel: Město Roudnice nad Labem

*Karlovo náměstí 21
413 01 Roudnice nad Labem*

Zpracovatel: EKOTOXA s.r.o. a externí řešitelé

*Fišova 403/7
602 00 Brno – Černá Pole*

Registrační číslo projektu: CZ.06.3.72/0.0/0.0/15_012/0004736.

Projekt je spolufinancován Evropskou unií v rámci Integrovaného regionálního operačního programu.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Obsah

1	ÚVOD	5
1.1	Krajinný ráz na úrovni ORP	5
1.2	Hlavní používané pojmy	6
2	ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ.....	9
2.1	Vymezení území a základní údaje o území	9
2.2	Základní geografické charakteristiky	10
2.2.1	Základní klimatické charakteristiky	10
2.2.2	Hydrologické poměry	11
2.2.3	Geologie a geomorfologie	13
2.2.3.1	Těžba nerostných surovin.....	17
2.2.4	Pedologie a pedogeografie.....	19
2.3	Přírodní charakteristiky.....	20
2.3.1	Biogeografické členění.....	20
2.3.2	Krajinný pokryv a využití krajiny	22
2.3.3	Přírodní hodnoty z hlediska krajinného rázu	24
2.3.4	Zvláště chráněná území	25
2.3.5	Územní systém ekologické stability	26
2.3.6	Významné krajinné prvky (VKP)	27
2.3.7	Kostra ekologické stability.....	28
2.3.8	Zvláště chráněné druhy	29
2.4	Kulturní a historické charakteristiky.....	29
2.4.1	Historický vývoj území	29
2.4.2	Kategorie kulturní krajiny.....	34
2.4.3	Typologie sídel	34
2.4.4	Památkové zóny a rezervace	35
2.4.5	Národní kulturní památky	36
2.4.6	Významné kulturní a historické dominanty.....	36
2.4.6.1	Nemovitě kulturní památky obecně.....	37
2.4.6.2	Hrady a zámky	37
2.4.6.3	Kostely, kaple, kláštery a drobné sakrální památky	37
2.5	Estetické hodnoty krajiny.....	38
2.5.1	Charakter krajiny ORP Roudnice nad Labem	38
2.5.2	Vyhlídková místa	38
2.5.3	Významné pohledové horizonty a terénní dominanty.....	39
2.5.4	Negativní znaky krajiny	39
2.5.4.1	Brownfields.....	40
3	VYMEZENÍ OBLASTÍ KRAJINNÉHO RÁZU A JEJICH CHARAKTERISTIKY	43
3.1	Vymezení oblastí krajinného rázu	43
3.2	Charakteristiky oblastí krajinného rázu a požadavky na jejich ochranu	45
3.2.1	Oblast krajinného rázu 1 - Podřipsko	45
3.2.1.1	Popis vymezení a základní charakteristiky oblasti krajinného rázu	45
3.2.1.2	Přehled znaků, hodnot a charakteristik krajinného rázu	47

3.2.1.3	Oblast krajinného rázu 1 – Podřipsko – Doporučení pro ochranu KR	49
3.2.1.4	Oblast krajinného rázu 1 – Podřipsko – Příkladová dokumentace	50
3.2.2	Oblast krajinného rázu 2 – Roudnicko a okolí Labe	52
3.2.2.1	Popis vymezení a základní charakteristiky oblasti krajinného rázu	52
3.2.2.2	Přehled znaků, hodnot a charakteristik krajinného rázu	55
3.2.2.3	Oblast krajinného rázu 2 - Roudnicko a okolí Labe – Doporučení pro ochranu KR58	
3.2.2.4	Oblast krajinného rázu 2 – Roudnicko a okolí Labe – Příkladová fotodokumentace	59
3.2.3	Oblast krajinného rázu 3 – Budyňsko - Poohří	62
3.2.3.1	Popis vymezení a základní charakteristiky oblasti krajinného rázu	62
3.2.3.2	Přehled znaků, hodnot a charakteristik krajinného rázu	65
3.2.3.3	Oblast krajinného rázu 3 - Budyňsko - Poohří – Doporučení pro ochranu KR	67
3.2.3.4	Oblast krajinného rázu 3 – Budyňsko – Poohří – Příkladová fotodokumentace	68
3.2.4	Oblast krajinného rázu 4 – Perucká tabule	70
3.2.4.1	Popis vymezení a základní charakteristiky oblasti krajinného rázu	70
3.2.4.2	Přehled znaků, hodnot a charakteristik krajinného rázu	73
3.2.4.3	Oblast krajinného rázu 4 – Perucká tabule – Doporučení pro ochranu KR	75
3.2.4.4	Oblast krajinného rázu 4 – Perucká tabule – Příkladová fotodokumentace	76
4	SEZNAM TABULEK	78
5	SEZNAM OBRÁZKŮ	79
6	SEZNAM LITERATURY	81

1 ÚVOD

Problematika preventivního hodnocení a ochrany krajinného rázu je řešena jako součást Územní studie krajiny ORP Roudnice nad Labem, tj. jako samostatná příloha k Návrhové části.

Územní studie krajiny pro území správního obvodu ORP Roudnice nad Labem je pořizována městem Roudnice nad Labem a je zpracovávána pro celý správní obvod obce s rozšířenou působností. Zpracování územní studie krajiny poskytuje příležitost pro komplexní řešení volné krajiny, včetně koordinace soukromých a veřejných zájmů v krajině. Potřeby rozvoje a ochrany zastavěného území včetně vymezování zastavitelných ploch jsou dostatečně řešeny v územně plánovacích dokumentacích, ve volné krajině však doposud nebyly územně plánovací nástroje dostatečně uplatňovány. Územní studie krajiny je pořizována jako územní studie ve smyslu § 30 stavebního zákona.

Účelem ÚSK je vytvořit koncepci pro plánování v krajině v obcích správního obvodu ORP Roudnice nad Labem. Jedním z témat územní studie krajiny je také krajinný ráz a jeho ochrana. Preventivní hodnocení krajinného rázu není v rámci těchto územních studií běžně řešeno na podrobné úrovni, v případě ORP Roudnice nad Labem vychází toto zpracování z požadavků objednatele.

1.1 Krajinný ráz na úrovni ORP

Předložená část studie, která vymezuje oblasti krajinného rázu v SO ORP Roudnice nad Labem, vychází z nařízení zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon) a jeho prováděcí vyhlášky č. 13/2018 Sb., kterou se mění vyhláška č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti, ve znění vyhlášky č. 458/2012 Sb. (dále jen vyhláška). Vyhláška uvádí jako součást Územně analytických podkladů zpracování jevu

- Jev č. 17a: Krajinný ráz,

V původní verzi vyhlášky to byly dva jevy krajinného rázu, a to:

- Jev č. 17: Oblast krajinného rázu a její charakteristika
- Jev č. 18: Místo krajinného rázu a jeho charakteristika

Zatímco vymezení oblastí a míst krajinného rázu je vymezováno standardně v rámci preventivního hodnocení krajinného rázu na území národních parků a chráněných krajinných oblastí, tak na území řady ORP mimo tato velkoplošně zvláště chráněná území doposud chybí nebo je postupně zpracováváno.

Městský úřad Roudnice nad Labem, úřad územního plánování, pořídil v roce 2008 územně analytické podklady, které do roku 2016 ve dvouletých intervalech aktualizoval. Nyní budou aktualizovány ve čtyřletých intervalech. Vyhláška v příloze č. 1, části A stanovuje výčet počtu 119 sledovaných jevů potřebných pro podklad rozboru udržitelného rozvoje území (dále RURÚ). V rámci těchto dat ÚAP byly vymezeny i jevy místa a oblasti krajinného rázu, které však nepokrývaly celé území ORP.

V rámci této studie jsou proto vymezeny oblasti krajinného rázu tak, aby pokrývaly celé území ORP a současně je zde doplněna jejich podrobná charakteristika včetně znaků krajinného rázu. Místa krajinného rázu vymezována nebyla, a to s ohledem na aktualizaci vyhlášky č. 500/2006 (jevy 17 a 18 byly zrušeny a nově jsou zde jevy 17a krajinný ráz a 17b krajiny a krajinné okrsky) a také s ohledem na velikost území a jeho relativně homogenní charakter, kdy se vymezení oblastí krajinného rázu jeví jako dostatečné.

Tato část studie tedy představuje jednak podklad pro zpracování územně plánovací dokumentace, a současně má sloužit jako odborný nástroj pro rozhodování orgánů ochrany přírody, zejména při posuzování vlivů nových staveb nebo ploch v rámci ÚPD na krajinný ráz.

Preventivní hodnocení vychází z aktuálně dostupných dat. Především se jedná o data ÚAP, která jsou aktuální k roku 2016, dále z aktuálního znění Zásad územního rozvoje Ústeckého kraje, v rámci kterých jsou také vymezeny krajinné celky, avšak již nikoliv jednotlivé oblasti a místa krajinného rázu. Využito bylo i dalších dostupných dat, která byla zajištěna a ve vysoké míře podrobnosti zpracována v průběhu řešení celé Územní studie krajiny ORP Roudnice nad Labem. Dalším podkladem byla diplomová práce Ochrana krajinného rázu v ochranném pásmu NKP Hora Říp z roku 2012, která byla zpracována pod vedením Doc. Ing. arch. plíc. Jiřího Kupky, Ph.D. na České zemědělské univerzitě v Praze.

Nezbytným vstupem při zpracování preventivního hodnocení byly také terénní průzkumy, které probíhaly v průběhu roku 2018, při kterých bylo celoplošně zkoumáno území všech obcí SO ORP Roudnice nad Labem a jednotlivých sídel. V rámci terénního průzkumu byla také pořizována fotodokumentace, která je v textu příkladově využita.

1.2 Hlavní používané pojmy

Preventivní hodnocení krajinného rázu, respektive vymezení míst a oblastí krajinného rázu, pracuje přednostně s pojmy, uvedenými v **§ 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny**, ve znění pozdějších předpisů. Dle § 12 tohoto zákona:

- (1) Krajinný ráz, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti, je chráněn před činností snižující jeho estetickou a přírodní hodnotu. Zásahy do krajinného rázu, zejména umísťování a povolování staveb, mohou být prováděny pouze s ohledem na zachování významných krajinných prvků, zvláště chráněných území, kulturních dominant krajiny, harmonické měřítko a vztahy v krajině.
- (2) K umísťování a povolování staveb, jakož i jiným činnostem, které by mohly snížit nebo změnit krajinný ráz, je nezbytný souhlas orgánu ochrany přírody. Podrobnosti ochrany krajinného rázu může stanovit ministerstvo životního prostředí obecně závazným právním předpisem.
- (3) K ochraně krajinného rázu s významnými soustředěnými a estetickými a přírodními hodnotami, který není zvláště chráněn podle části třetí tohoto zákona, může orgán ochrany přírody zřídit obecně závazným právním předpisem přírodní park a stanovit omezení takového využití území, které by znamenalo zničení, poškození nebo rušení stavu tohoto území.
- (4) Krajinný ráz se neposuzuje v zastavěném území a v zastavitelných plochách, pro které je územním plánem nebo regulačním plánem stanoveno plošné a prostorové uspořádání a podmínky ochrany krajinného rázu dohodnuté s orgánem ochrany přírody.

Níže jsou proto uvedeny definice základních pojmů, které se zněním této části zákona souvisí:

- **estetická hodnota krajiny** - je vyjádřením přírodních a kulturních hodnot, harmonického měřítka a vztahů v krajině; předpokladem vzniku estetické hodnoty jsou subjektivní vlastnosti pozorovatele, objektivní okolnosti pozorování a objektivní vlastnosti krajiny (skladba a formy prostorů, konfigurace prvků, struktura složek)
- **harmonické měřítko krajiny** - vyjadřuje takové členění krajiny, které odpovídá harmonickému vztahu činností člověka a přírodního prostředí; z hlediska fyzických vlastností krajiny se jedná o soulad měřítka celku a měřítka jednotlivých prvků
- **harmonické vztahy v krajině** - vyjadřují soulad činností člověka a přírodního prostředí (absence rušivých jevů), trvalou udržitelnost užívání krajiny, harmonický soulad jednotlivých prvků krajinné scény
- **historická charakteristika krajinného rázu** - je specifickou součástí kulturní charakteristiky a spočívá v souvislostech kulturních a přírodních charakteristik oblasti či místa; historická charakteristika je klíčová pro pochopení logiky vztahů mezi přírodními vlastnostmi krajiny, jejím využíváním vzhledem k jejich trvalé (dlouhodobé) udržitelnosti; může nést stopy významných historických událostí
- **charakteristika krajinného rázu** - je dána druhem a uspořádáním krajinných složek, prvků a jevů nebo jejich souborů, které se podílejí na vzniku rázu krajiny; jedná se o charakteristiky přírodní, kulturní a historické, které vnímáme jakou soubor typických znaků
- **krajina** - část zemského povrchu s charakteristickým reliéfem, tvořená souborem funkčně propojených ekosystémů a civilizačními prvky (§3 zákona)
- **krajinný ráz** - je dán přírodní, kulturní a historickou charakteristikou určitého místa nebo oblasti (§12 zákona), resp. vnímatelnými znaky a hodnotami těchto charakteristik
- **kulturní charakteristika krajinného rázu** - je dána způsobem využívání přírodních zdrojů člověkem a stopami, které v krajině zanechal
- **kulturní dominanta krajiny** - je krajinný prvek či složka v krajině nebo to jsou dochované stopy kultivace krajiny, jejichž význam je nesporný z historického hlediska, architektury či jiného oboru lidské činnosti a které ve svém projevu převládajícím způsobem ovlivňují znaky charakteristik krajinného rázu
- **místo krajinného rázu** - část krajiny relativně homogenní z hlediska přírodních, kulturních a historických charakteristik a výskytu estetických a přírodních hodnot, které odlišují místo krajinného rázu od jiných míst krajinného rázu. Je nejmenším hodnoceným prostorem; jedná se zpravidla o vizuálně vymezený krajinný prostor (konkávní nebo konvexní), který je pohledově spojený z většiny pozorovacích stanovišť, nebo o území typické díky své výrazné charakterové odlišnosti
- **oblast krajinného rázu** - krajinný celek s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od jiného celku ve všech charakteristikách či v některé z nich a který zahrnuje více míst krajinného rázu); je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik
- **přírodní hodnota** - je dána kvalitativními parametry zastoupených ekosystémů ve vztahu k jejich trvalé udržitelnosti, reprezentativností aktuálních znaků ve vztahu ke stanovištním podmínkám, prostorovými parametry, harmonickým charakterem interakcí mezi ekosystémy, výraznými přírodními dominantami krajiny

- **přírodní charakteristika krajinného rázu** - zahrnuje vlastnosti krajiny určené jak trvalými přírodními podmínkami, kterými jsou především geologické, geomorfologické, klimatické a biogeografické poměry, tak aktuálním stavem ekosystémů
- **významný krajinný prvek** - dle ustanovení §3, odst. 1, písm. b) zákona o ochraně přírody a krajiny se jedná o ekologicky, geomorfologicky nebo esteticky hodnotnou část krajiny, utváří její typický vzhled nebo přispívá k udržení její stability. Významnými krajinnými prvky jsou lesy, rašeliniště, vodní toky, rybníky, jezera, údolní nivy. Dále jsou jimi jiné části krajiny, které zaregistruje podle § 6 orgán ochrany přírody jako významný krajinný prvek, zejména mokřady, stepní trávníky, remízy, meze, trvalé travní plochy, naleziště nerostů a zkamenělin, umělé i přirozené skalní útvary, výchozy a odkryvy. Mohou jimi být i cenné plochy porostů sídelních útvarů včetně historických zahrad a parků. Zvláště chráněná část přírody je z této definice vyňata
- **zvláště chráněné území** - území přírodovědecky či esteticky velmi významná nebo jedinečná lze vyhlásit za zvláště chráněná; přitom se stanoví podmínky jejich ochrany. Kategorie zvláště chráněných území jsou národní parky, chráněné krajinné oblasti, národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, národní přírodní památky a přírodní památky.

Ochrana krajinného rázu jako prvku kulturně-historického a přírodního je řešena také v rámci **zákona č. 3/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu**, ve znění pozdějších předpisů a v navazující vyhlášce č. 500/2006 Sb. o územně analytických podkladech. Tento zákon v § 19 odst. 3 uvádí, že: „Úkolem územního plánování je také vyhodnocení vlivů politiky územního rozvoje, zásad územního rozvoje nebo územního plánu na vyvážený vztah územních podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel území (dále jen "vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území"); jeho součástí je posouzení vlivů na životní prostředí zpracované podle přílohy k tomuto zákonu a posouzení vlivu na evropsky významnou lokalitu nebo ptačí oblast, pokud orgán ochrany přírody svým stanoviskem takovýto vliv nevyloučil.

Vyhláška č. 500/2006 Sb. v souboru datových podkladů pro následné zpracování územního plánu obce uvádí oblast krajinného rázu a její charakteristiky, místa krajinného rázu a její charakteristiky jako neopominutelnou součást podkladů.

2 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ

Podrobná charakteristika území je popsána v rámci Doplnujících průzkumů a rozborů, tj. v první části Územní studie krajiny ORP Roudnice nad Labem. Zde proto uvádíme pouze stručnější přehled hlavních charakteristik území, které souvisí s problematikou ochrany krajinného rázu.

2.1 Vymezení území a základní údaje o území

Řešené území je vymezeno v rozsahu celého správního obvodu obce s rozšířenou působností Roudnice nad Labem. Celková výměra území je 300 km².

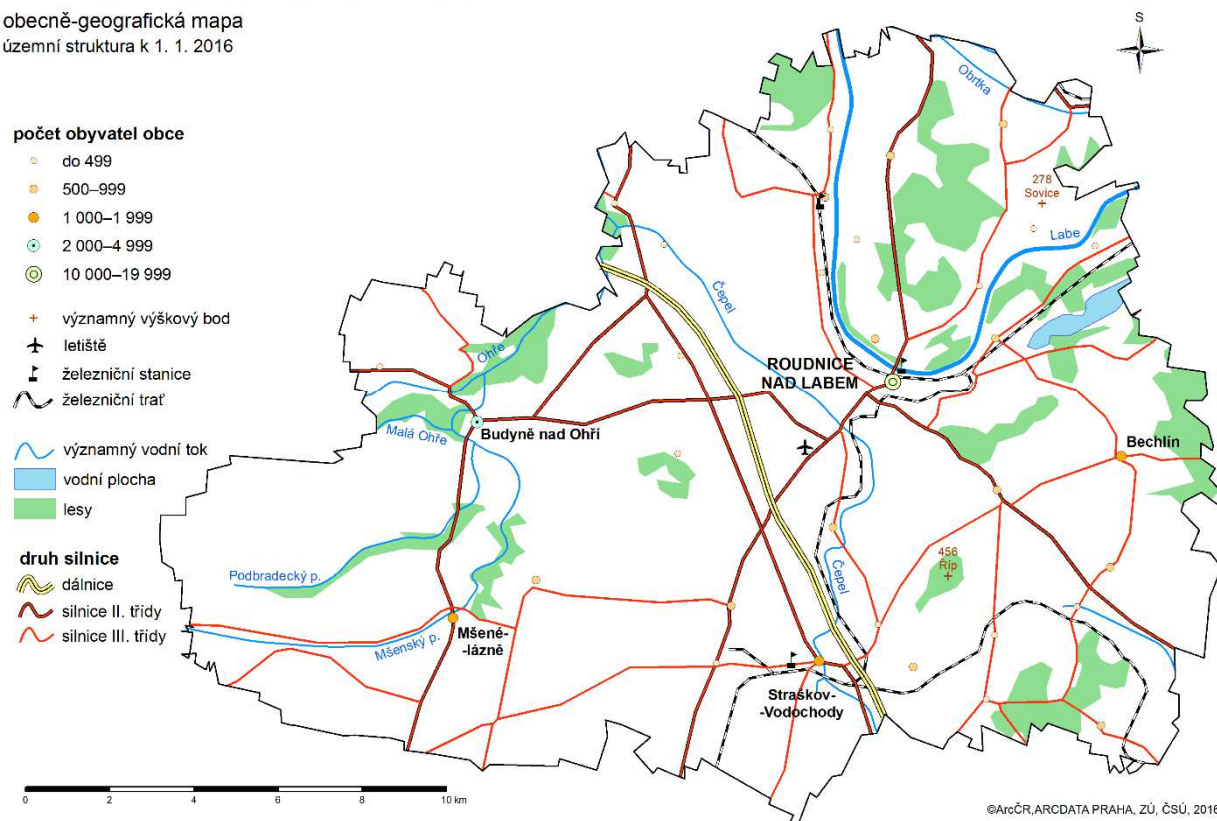
Základní údaje o počtu obyvatel a rozloze jednotlivých obcí na území SO ORP Roudnice nad Labem jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 1: Základní údaje o obcích správního obvodu ORP Roudnice nad Labem

Obec	Počet obyvatel	Celková rozloha [ha]	Obec	Počet obyvatel	Celková rozloha [ha]
Bechlín	1251	15,24	Libkovice pod Řípem	553	7,95
Brzánky	85	2,16	Libotenice	434	5,72
Bříza	447	7,78	Martiněves	780	20,12
Budyně nad Ohří	2188	33,58	Mnetěš	575	7,65
Ctiněves	340	5,48	Mšené-lázně	1742	37,21
Černěves	219	4,56	Nové Dvory	407	7,23
Černouček	295	3,72	Přestavky	276	5,61
Dobříň	552	6,06	Račiněves	578	11,14
Doksany	378	3,10	Roudnice nad Labem	12 949	16,67
Dušníky	418	4,28	Straškov-Vodochoody	1065	8,44
Hrobce	660	7,38	Vědomice	903	5,47
Horní Beřkovice	921	5,10	Vražkov	421	7,62
Chodouny	654	10,02	Vrbice	526	10,74
Kleneč	540	5,85	Záluží	173	4,20
Kostomlaty pod Řípem	452	7,89	Žabovřesky nad Ohří	255	4,79
Krabčice	900	10,31	Židovice	393	3,56
Kyškovice	277	3,45			
SO ORP Roudnice nad Labem				32 607	300,08

Zdroj: ČSÚ, data k 31. 12. 2016

Obrázek 1: Obecně-geografická mapa správního obvodu SO ORP Roudnice nad Labem

SO ORP Roudnice nad Labemobecně-geografická mapa
územní struktura k 1. 1. 2016

Zdroj: ČSÚ

2.2 Základní geografické charakteristiky

2.2.1 Základní klimatické charakteristiky

Klima ORP Roudnice spadá dle užívané starší (řada 1901 – 1960) klimatické Quittovy klasifikace do druhé nejteplejší oblasti ČR T2. Pro tuto oblast je typické suché teplé podnebí, srážkově podprůměrné (450 – 500 mm) s dlouhým létem, velmi teplým a velmi suchým. Přechodné období krátké s teplým jarem i podzimem. Zima je krátká, mírně teplá, suchá až velmi suchá, s krátkým trváním sněhové pokrývky.

Dle novější regionalizace zpracované Moravcem a Votýpkou v roce 1998 (řada 1961 – 90), spadá ORP Roudnice do třetí nejteplejší klimatické třídy III. Ta je charakterizovaná průměrným ročním úhrnem srážek do 580 mm, s obdobím beze srážek více 22 dní a průměrným počtem dní s teplotou vzduchu 10 stupňů 160 – 177. Podle dlouhodobého průměru 1961 – 90 spadá téměř celé území SO ORP Roudnice do oblasti s průměrnou roční teplotou 8 – 9 °C. Za období 1981 – 2010 pak již do oblasti s průměrnou roční teplotou 9 – 10 °C, v obou případech se jedná o druhou nejvyšší roční průměrnou teplotu vzduchu za celou ČR. Srážky se pohybují v intervalech 400 – 500 mm a 500 – 600 mm s tím, že v období 1961 – 90 spadá většina území SO ORP do sušší kategorie, za období 1981 – 2010 do vyšších srážkových úhrnů. Zjednodušeně lze tak definovat, že ORP Roudnice patří k nejteplejším regionům ČR

a současně patří do kategorie regionů s nejnižším ročním úhrnem srážek (včetně nejdéle trvajícího období bez srážek).

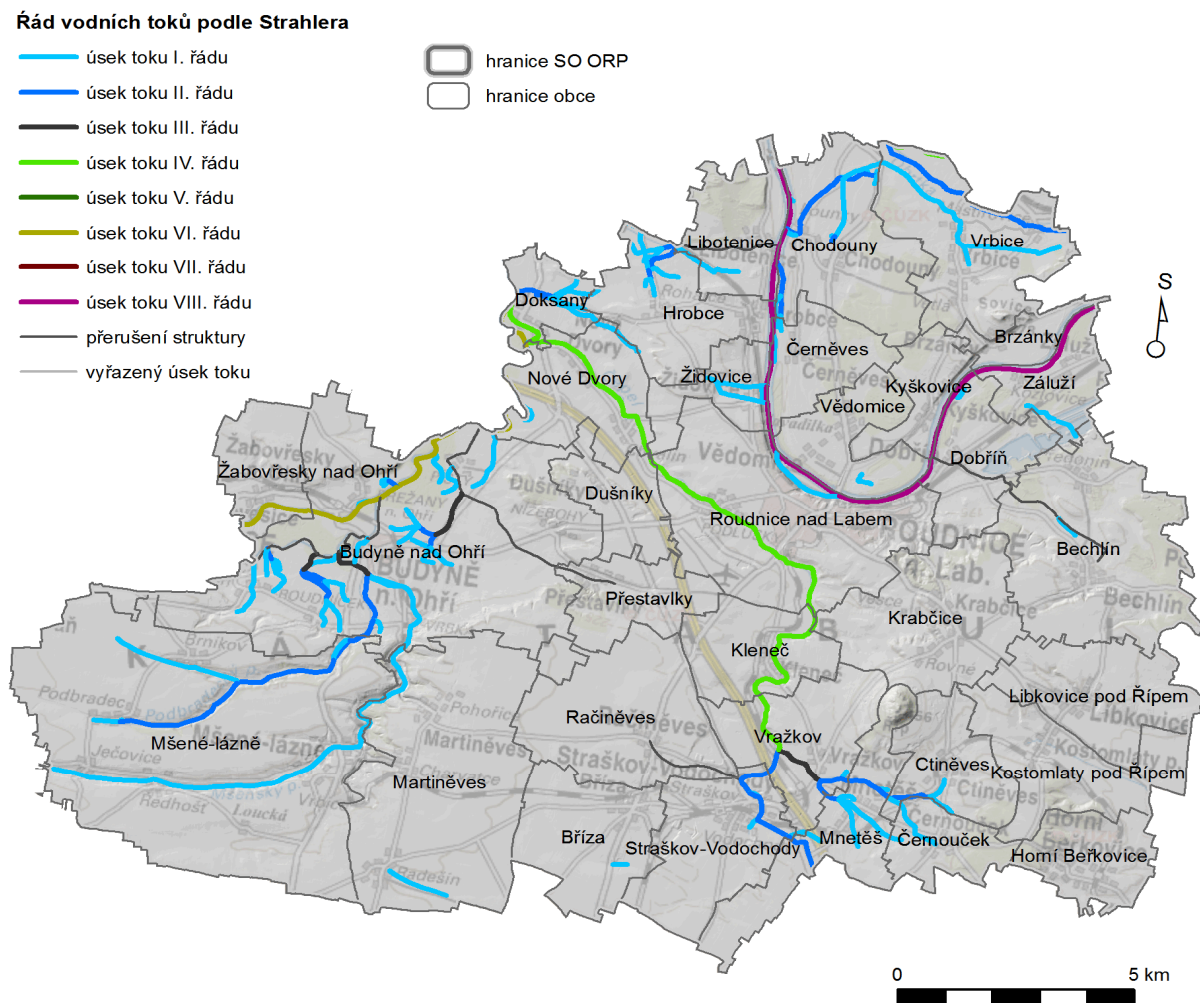
Zásadním dynamickým aspektem klimatu je aktuálně i do blízké či vzdálenější budoucnosti fenomén klimatické změny. Za posledních 10 let byla průměrná roční teplota vyšší oproti průměru 1961 – 90 v 9 případech, s výjimkou jediného roku o více jak 1 stupeň, ve dvou letech dokonce o více než 2 stupně. Díky poloze ORP v rámci ČR v západní části republiky, tj. „blíže“ převládajícím západním frontám, netrpí region nízkými srážkovými úhrny. Ty byly za sledovaných posledních 10 let v 9 letech překročeny (kromě extrémně suchého roku 2015), zpravidla v kategoriích 100 - 110 %, či 110 – 120 %. V souladu s modely klimatické změny však hrozí ORP nadprůměrné ohrožení klimatickou změnou v rámci ČR, které se projeví především v mírně negativní vodní bilanci s trendem narůstání její negativity.

2.2.2 Hydrologické poměry

Řešené území je rozděleno z části na povodí Ohře a z části na povodí Labe, přičemž řeka Labe je hlavním vodním tokem oblasti. Labe je dle Strahlera tokem nejvyššího řádu v ČR, konkrétně VIII., Ohře je pak tok VI. řádu. Ostatní toky jsou přítoky obou hlavních vodních toků, k významnějším patří Brníkovský, Hvíždělský a Mšenský potok, také Úštěcký potok, Obrtka, Dobřinská strouha nebo rameno Malá Ohře.

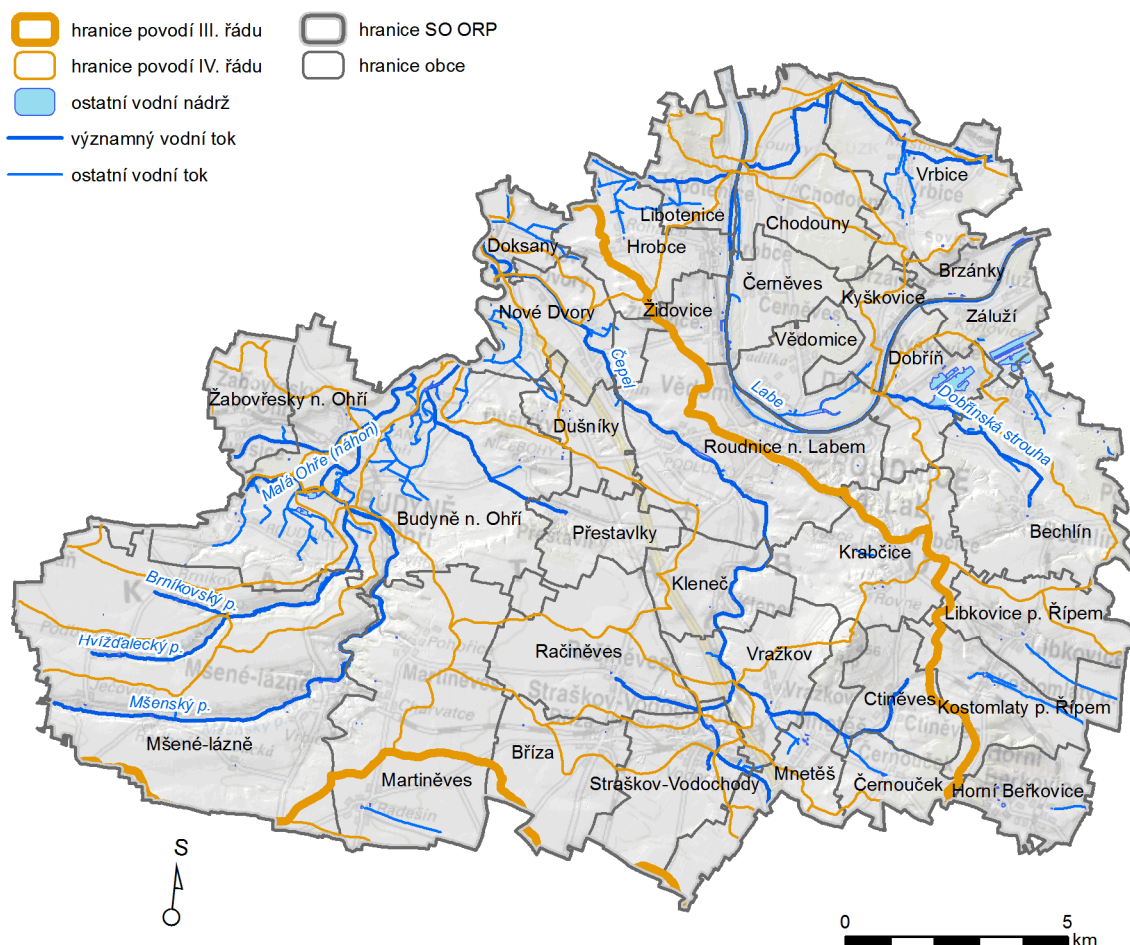
Větší plochy představují západně od Roudnice jezera vzniklá po těžbě štěrkopísků. Jedno z nich bylo přetvořeno ve známý Račický veslařský kanál. K menším vodním plochám patří rybníky severně od Roudnice a u Budyně (rybník Křepelka), dále pak slepá či poloslepá ramena Ohře.

Obrázek 2: *Hydrografie vodních toků včetně jejich řádu dle Strahlera*

Zdroj: <https://heis.vuvv.cz/>

Obrázek 3: Hydrografie včetně hranic povodí

Zdroj: <https://heis.vuv.cz/>

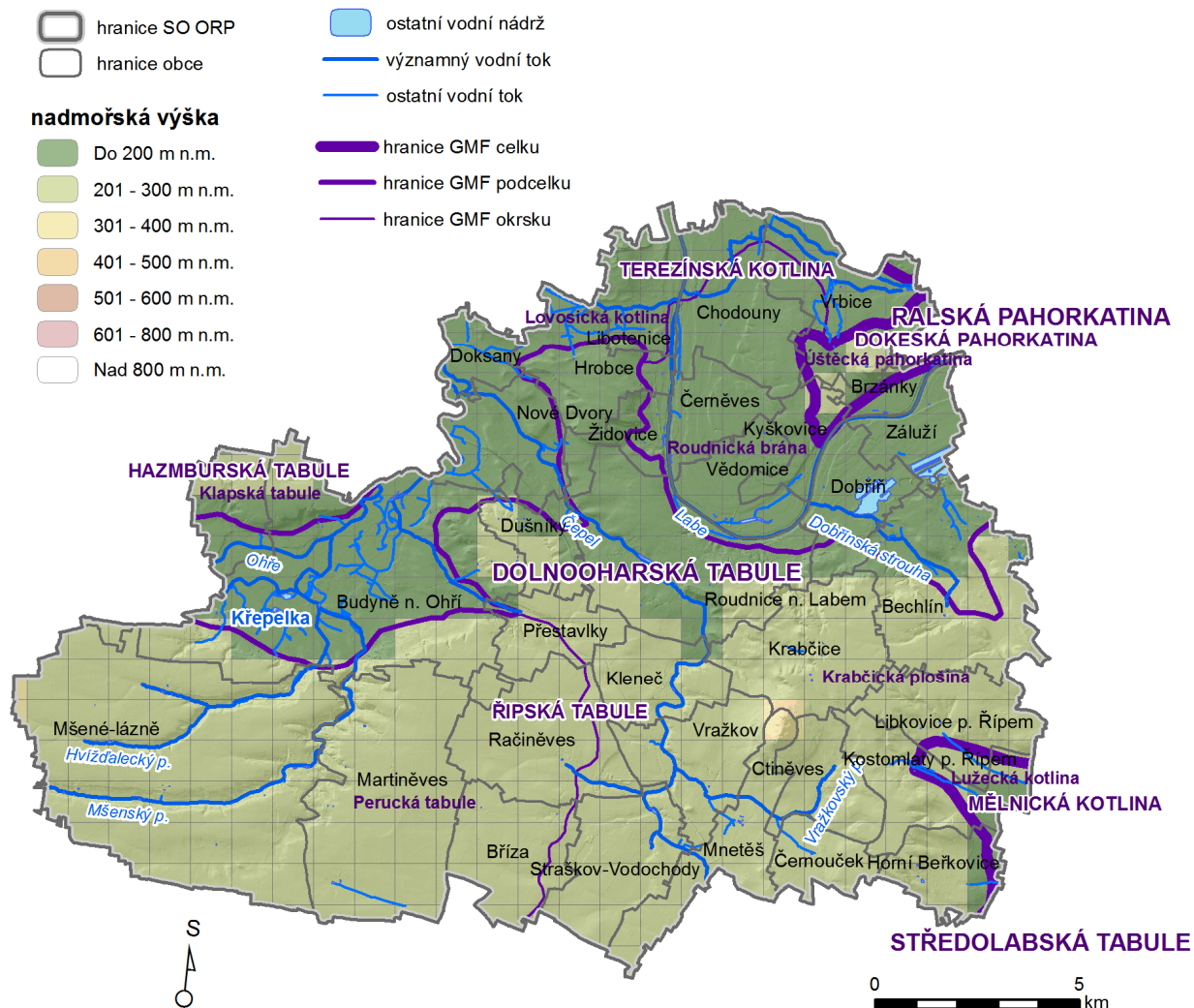
2.2.3 Geologie a geomorfologie

Geomorfologické členění rozděluje území na celkem 3 geomorfologické celky a následně nižší geomorfologické jednotky:

1. Celek Dolnooharská tabule (podcelek Řípská tabule, okrsky Perucká tabule, Krabčická plošina, podcelek Terežinská kotlina, okrsky Lovosická kotlina, Roudnická brána, podcelek Hazmurská tabule, okrsek Klapská tabule). Do tohoto celku spadá naprostá většina území SO ORP.
2. Celek Středolabská tabule (podcelek Mělnická kotlina, okrsek Lužecká kotlina). Sem spadá pouze malé území v jihovýchodní části SO ORP.
3. Celek Ralská pahorkatina (podcelek Dokeská pahorkatina, okrsek Úštěcká pahorkatina).

Geomorfologický okrsek Krabčická plošina se nachází ve východní a severovýchodní části Řípské tabule. Jedná se o členitou pahorkatinu tvořenou turonskými slínovci, písčitymi slínovci a spongility, z velké části zakrytými kvartévními fluvialními a eolickými sedimenty. Představuje typický erozně akumulární reliéf staropleistocenních teras Vltavy a Labe, krytých většinou würmskými sprašemi. Geomorfologicky vyniká opuštěné údolí Vltavy z doby III. terasy západně od vulkanické kupy Řípu, která podmínila složitý vývoj vodních toků v této oblasti. Území je silněji denudováno na severu, v povodí Čepele. Nejvyšším bodem je Říp (459 m n. m.), významné body oblasti pak jsou vrchy Na horách (220 m n. m.), Škarechov (269 m n. m.), Vejčina (200 m n. m.).

Obrázek 4: Geomorfologické členění

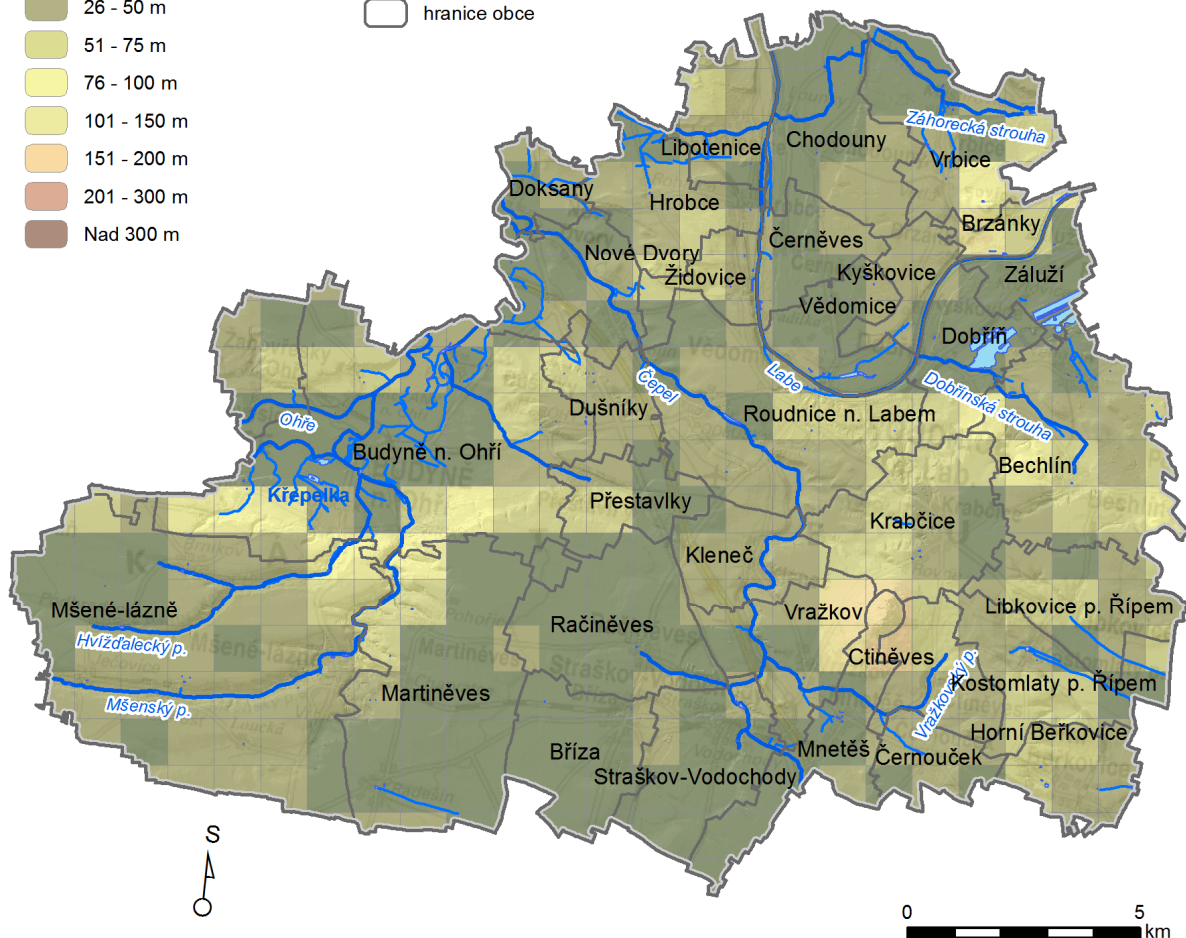
Zdroj: www.geoportal.gov.cz

Obrázek 5: Relativní výšková členitost

Relativní výšková členitost

- Do 25 m
- 26 - 50 m
- 51 - 75 m
- 76 - 100 m
- 101 - 150 m
- 151 - 200 m
- 201 - 300 m
- Nad 300 m

- hranice SO ORP
- hranice obce

Zdroj: Analýza Ekotoxa

Reliéf Roudnické brány má charakter roviny s výškovou členitostí do 30 m. Z hlediska geologické stavby je řešené území součástí české křídové pánve. Povrch území tvoří z velké části sedimenty kvartéru, jednak v různé míře písčité až jílovité hlíny, jednak štěrkopísky až písky. Nivu zpestřují výplně četných zazemněných ramen (hnilokaly, humózní jíly a jemné písky, místy zakončené tvorbou slatin). Na nízkých terasách lemujících nivu jsou místy okrsky písčinných přesypů nebo váté písky, které tvoří tenký pokrývný plášť. Na hranách teras a svědeckých vyvýšeninách nacházíme výchozy staršího podloží, které pozůstává z turonských slínů a slínovců. Území se vyznačuje plochým akumulacním povrchem údolních niv a říčních teras, přesypů a pokrývků navátých písků. Reliéf má charakter ploché erozně denudační sníženiny.

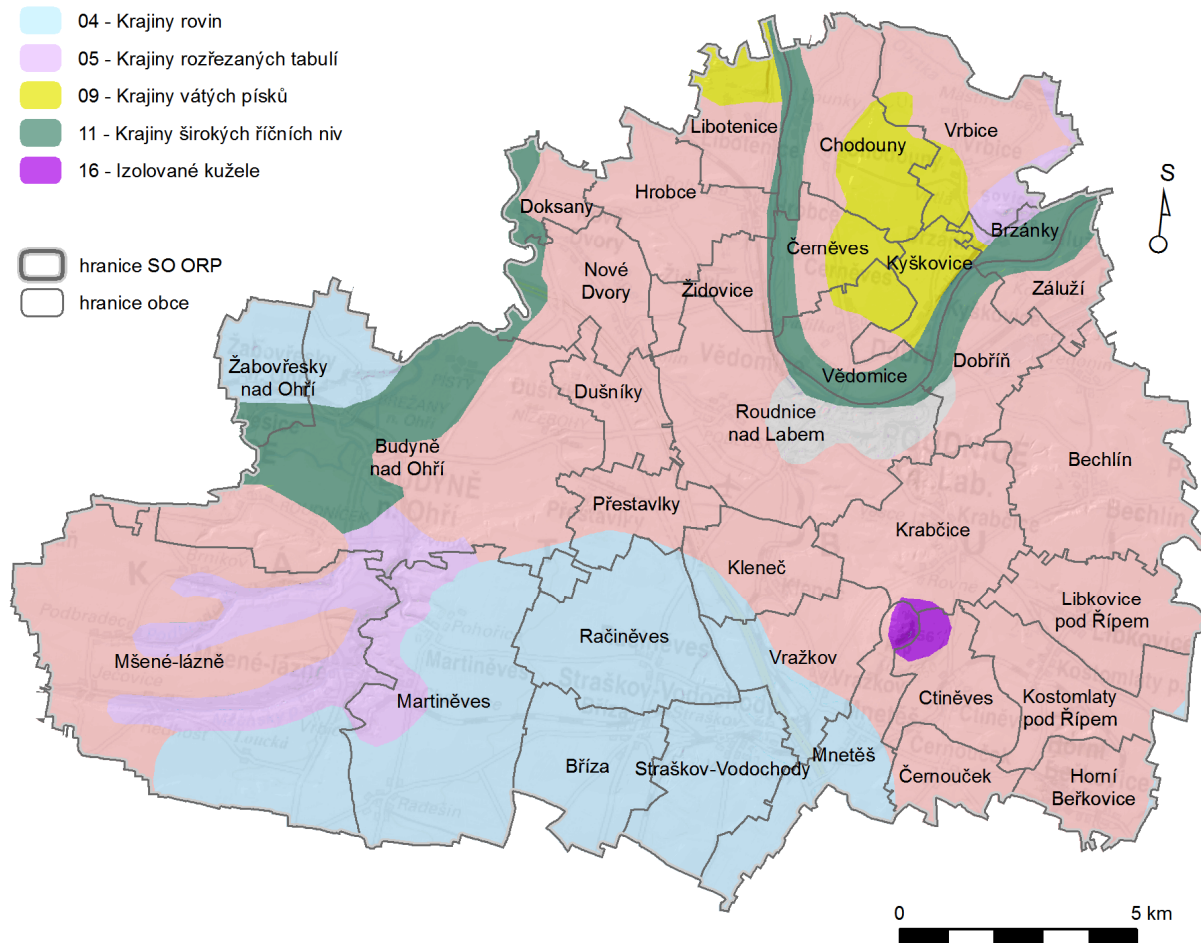
Perucká tabule má charakter členité pahorkatiny na spodnoturonských písčitých slínovcích a prachovcích, cenomanských pískovcích, místy na permokarbonských jílovcích, prachovcích a pískovcích. Je charakterizovaná erozně denudačním povrchem rozsáhlých předkvartérních strukturně denudačních plošin, mírně se sklánějících k východu (v závislosti na tektonickém zdvihu území). V jižní části vznikl silně destruovaný povrch opukových svědeckých plošin, širokých rozvodných hřbetů, kryopedimentů, rozevřených údolí svahových toků a erozních kotlinek na permokarbonu v povodí Bakovského potoka. Povrch je z velké části zakryt sprašovými závěsemi a pokrývkami.

Obrázek 6: Typy krajiny dle reliéfu

Rámcové krajinné typy dle reliéfu

- 00 - Krajiny bez vylíšeného reliéfu
- 01 - Krajiny plošin a plochých pahorkatin
- 04 - Krajiny rovin
- 05 - Krajiny rozřezaných tabulí
- 09 - Krajiny vátých písků
- 11 - Krajiny širokých říčních niv
- 16 - Izolované kužele

- hranice SO ORP
- hranice obce

Zdroj: www.geoportal.gov.cz

Lovosická kotlina Je to erozně denudační sníženina částečně tektonicky podmíněná tvořená svrchnokřídovými slínovci, jílovci a slinitými pískovci, téměř zcela zakrytými čtvrtohorními říčními a eolickými sedimenty. Vyznačuje se plochým akumulacním povrchem údolních niv a nízkých říčních teras, přesypů a pokryvů navátých písků.

Klapská tabule je členitá pahorkatina na levém břehu dolní Ohře složená ze svrchnoturonských až coniackých slínovců, vápnitých jílovců a jílovitých vápenců, méně z třetihorních čedičových hornin. Zaujímá erozně denudační georeliéf pokleslé kry pooharského zlomového pásma, s mírně ukloněným denudačním povrchem typu erozních glacisů při úpatí Českého středohoří, s výraznými neovulkanickými suky a převážně asymetrickými údolími potoků. Místy se uplatňují akumulacní tvary pleistocenních říčních teras (na severovýchodě), soliflukčně proluviálních kuželů několika generací (tzv. pyropových štěrků, odedávna těžených) a sprašových pokryvů a závějí.

Geomorfologický okřsek Lužecká kotlina se nachází v severozápadní části Mělnické kotliny a představuje erozně denudační sníženinu v širší oblasti Vltavy s Labem a při nejdolejší Vltavě. Geologicky je sníženina tvořena spodnoturonskými slínovci a jílovci, středoturonskými písčitymi slínovci, méně cenomanskými pískovci a karbonskými sedimentárními horninami, většinou s pokryvy čtvrtohorních říčních uloženin. Ploché dno je charakterizováno akumulacním reliéfem údolních niv,

mladopleistocenních a středopleistocenních říčních teras, vzácněji denudačním reliéfem zarovnaného slínovcového povrchu (kryopedimentu). V jižní části na severozápadě opuštěný údolní úsek z doby VII. terasy a části opuštěného meandru z doby V. terasy. Nejvyšším bodem je vrch Dřínov (247 m n. m.), významným bodem je Jenišovský vrch (188 m n. m.).

Úštěcká pahorkatina je členitá pahorkatina na středoturonských slinitých až vápnitých pískovcích, písčitých slínovcích a svrchnoturonských až coniackých (popř. santonských) slínovcích, vápnitých jílovcích a jílovitých vápencích, ojediněle na neovulkanitech; sedimentární stupňovina strukturně denudačních plošin s široce rozevřenými neckovitými údolími (často s nesouměrným příčným profilem) stromovité vodní sítě v povodí Obrtky, Úštěckého a Lučního potoka. Mírně ukloněný povrch, místy s proluiálními sedimenty, při úpatí Českého středohoří přehlubuje strukturně tektonická Úštěcká kotlina. Na jihozápadě vystupují výrazné neovulkanické suky.

2.2.3.1 Těžba nerostných surovin

Na území ORP Roudnice nad Labem jsou ověřeny četné zásoby štěrkopísku, keramických nežáruvzdorných a žáruvzdorných jíků, kvalitních pískovců a jílovitých vápenců. Veškerá probíhající těžba je realizována povrchovým způsobem.

Ložiska štěrkopísku jsou vázána na terasové akumulace Labe a Ohře. V menší míře jsou využívány písky eoloického původu vzniklé vyvátím jemnozrnného materiálu z terasových štěrkopísku.

V území jsou těžena dvě výhradní ložiska štěrkopísku. Pokud se týká roční produkce, jsou nejvýznamnější těžená výhradní ložiska: Straškov, Račice - Předonín 1 a 2 a dále těžené nevýhradní ložisko Dobříň jih 1. Dále je zde řada netěžených ložisek štěrkopísku.

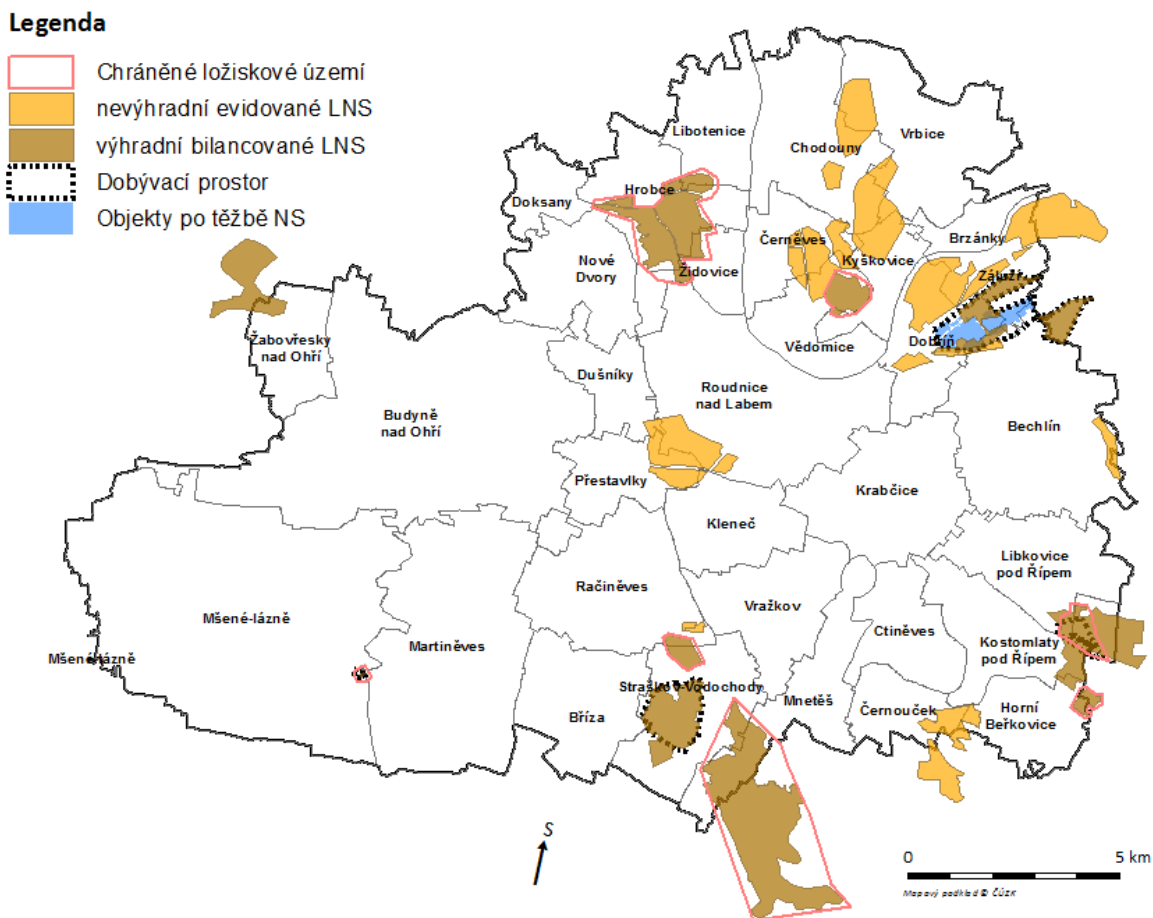
Za rezervní ložisko cementářských korekčních sialitických surovin a jílovitých vápenců je v řešeném území považováno ložisko Rohatce.

V území je evidováno 1 těžené ložisko kamene pro hrubou a ušlechtilou kamenickou výrobu. Jedná se o regionálně významné ložisko kvalitních pískovců Charvatce - Mšené Lázně.

V území je evidováno jedno ložisko jílovitého vápence Radovesice, které okrajově zasahuje do k.ú. Žabovřesky nad Ohří. Ložisko spolu s ostatními v okolí (Úpohlavy - západ a Želechovice) tvoří surovinovou základnu Čížkovické cementárny pro další desetiletí.

Přírodní památka Slatiniště u Vrbky je významným zdrojem slatinného peloidu, používaného k léčebným účelům ve Mšeném-lázních.

Obrázek 7: Těžba nerostných surovin na území SO ORP Roudnice nad Labem

Zdroj: Data ÚAP, 2016

Těžba nerostných surovin představuje výrazný zásah do krajiny. Dochází při ní k záborům půdního fondu, ovlivnění vodního režimu v krajině (nejen při těžbě štěrkopísků), vede k nárůstu (nákladní) automobilové dopravy, může způsobovat hluk a ovlivnění kvality ovzduší (prašnost), zásahy do zeleně, územního systému ekologické stability apod. Dále je zde nutnost rekultivace a stabilizace krajiny po ukončení těžby nerostných surovin.

Využití krajiny po těžbě nerostných surovin však přináší také řadu příležitostí. Může dojít k vytvoření přírodně hodnotných prvků v krajině (pískovny, lomy, vodní plochy), které mají zejména v zemědělské krajině velký význam ekostabilizační i jako biotop pro výskyt řady druhů rostlin a živočichů. Zároveň je zde prostor pro rekreaci – plochy po těžbě štěrkopísků slouží dále jako vodní plochy ke koupání, rybolovu nebo v případě ORP Roudnice na Labem zde byly vytvořeny podmínky pro vodní sporty v případě Račic a Dobříň. Obecně platí, že řada starších ploch po těžbě sloužila v dřívějších dobách jako skládky komunálních odpadů. Většina lokalit bývá rekultivována a ozeleněna a již nepředstavují problém.

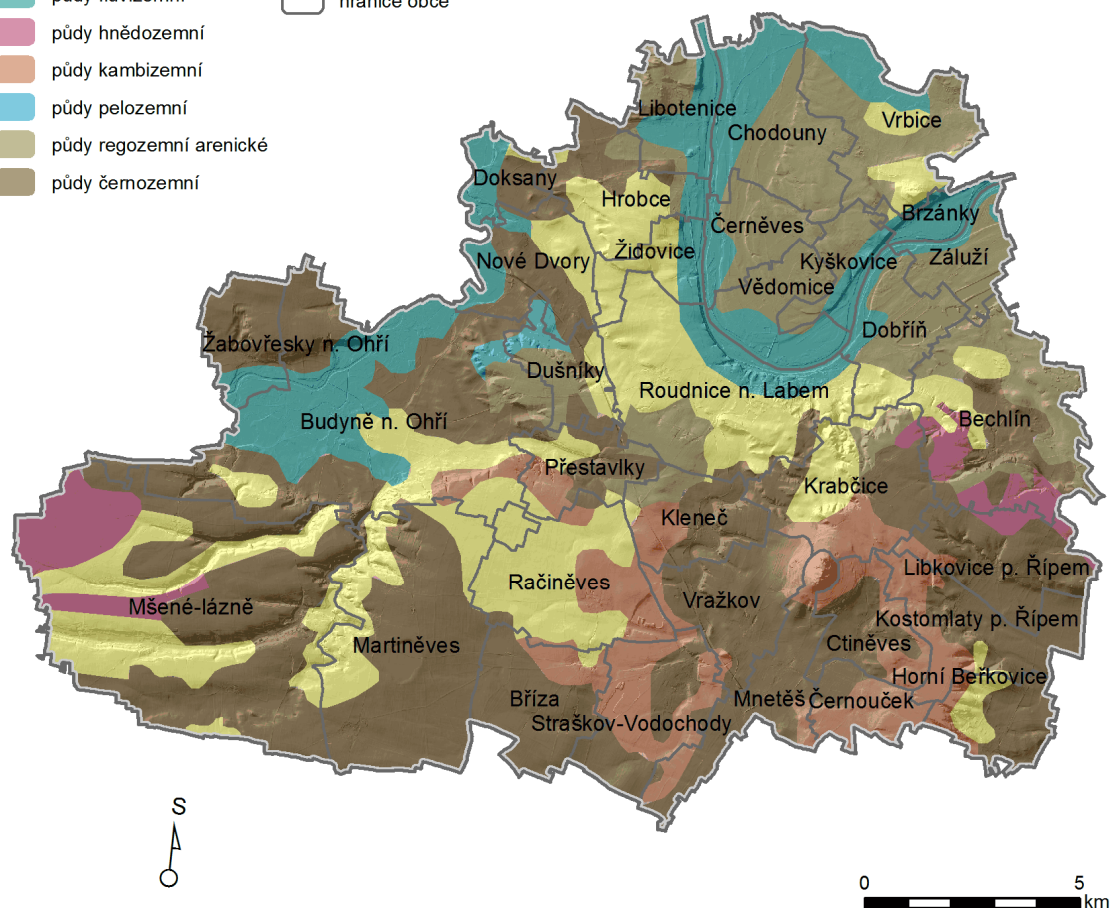
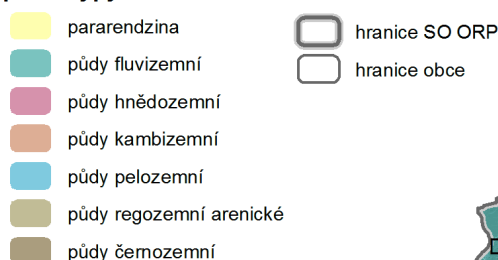
Mezi příklady rekultivovaných území patří např. pískovna **Račiněves**. V případě **písníku Dobřín** zůstanou po těžbě dvě jezera, oddělená zčásti lučním nebo lesním porostem, zčásti vklíněným račickým kanálem.

2.2.4 Pedologie a pedogeografie

Převažujícím půdním typem jsou karbonátové černozemě na spraších, které na výchozech křídových slínů přecházejí do mělkých typických pararendzin, místy do kambizemních pararendzin. Na strmějších skalnatých svazích a pískovcích přecházejí tyto půdy až do kyselých rankerů a litozemí. Na zbytcích teras jsou vyvinuty arenické kambizemě s tendencí k podzolizaci. Na čedičích a jejich derivátech (silně karbonátové pronikové brekcie) jsou ostrůvky eutrofních kambizemí. Zejména ve vyšší a vlhčí jižní části jsou zastoupeny ostrovy hnědozemí na spraších. Podél vodních toků Labe a Ohře převažují fluvizemě. Na terasových štěrkopiscích vystupují chudé (oligobazické) arenické kambizemě, na vátých píscích málo vyvinuté půdy kyselých rankerů. Černozemě a hnědozemní šedozemě se váží na pokryvy spraše a sprašovitých hlín. Místy tvoří významné plochy organozemě (slatinné půdy, násatě) a glejové fluvizemě, lokálně značně karbonátově vápnité.

Obrázek 8: Půdní typy

půdní typy

Zdroj: www.geoportal.gov.cz

2.3 Přírodní charakteristiky

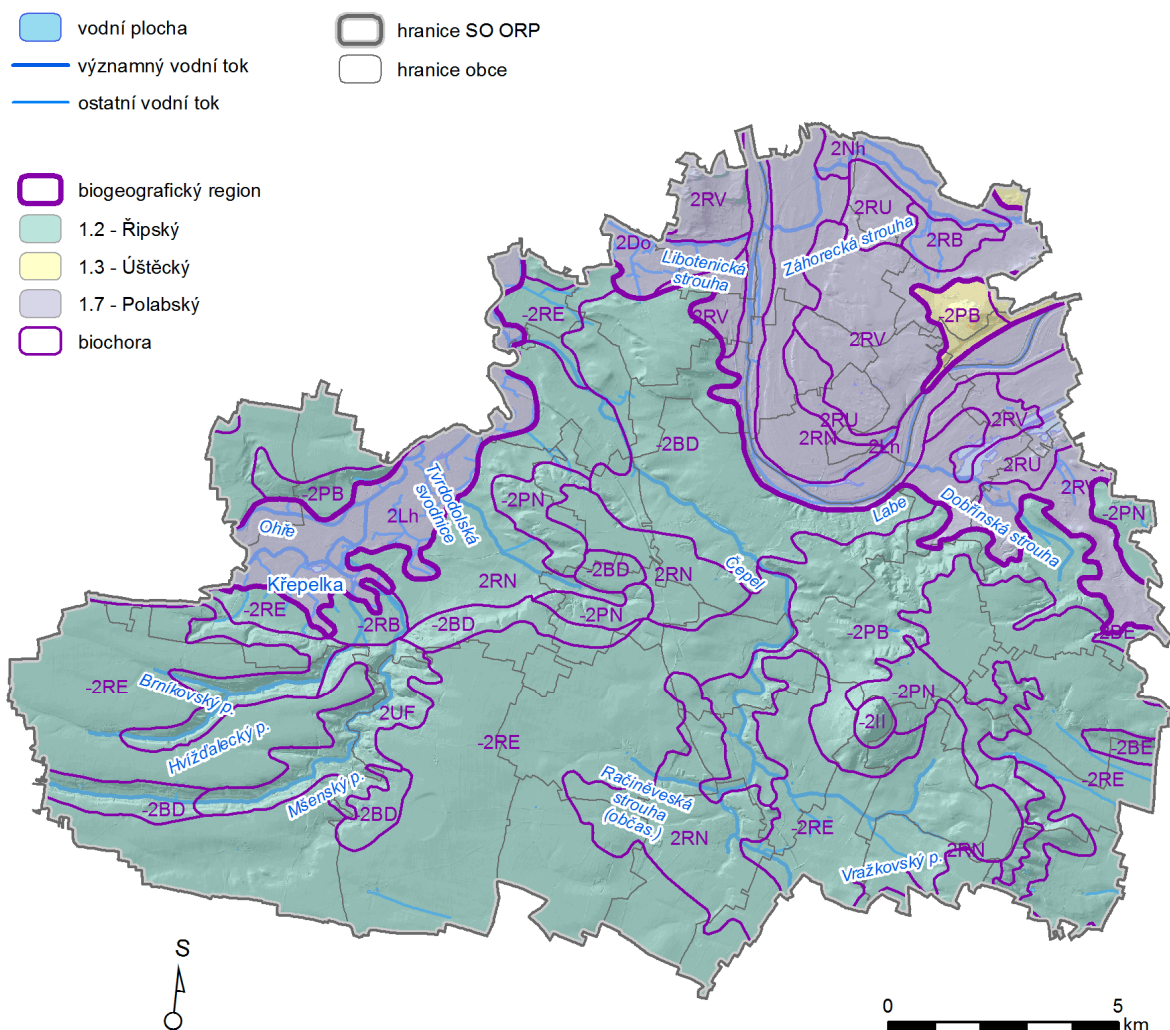
2.3.1 Biogeografické členění

Řešené území náleží většinou plochy Řipskému bioregionu, severovýchodní část a část na západě SO ORP bioregionu Polabského., pouze malá část na severovýchodě do Úštěckého bioregionu.

Řipský bioregion

Potenciální přirozenou vegetací je mozaika teplomilných doubrav svazu *Quercion petraeae* (zejména asociace *Potentillo albae-Quercetum*, v dolním Povltaví i *Sorbo torminalis-Quercetum petraeae*), v dolním Povltaví a na Řípu i doubrav šipákových (svaz *Quercion pubescenti-petraeae*). Na pískách Roudnicka jsou potenciální vegetací převážně acidofilní doubravy (*Genisto germanicae-Quercion*), pravděpodobně s autochtonní borovicí. Vzácnější jsou teplomilné typy dubohabřin (asociace *Melampyro nemorosi-Carpinetum betuli*). Podél vodních toků byly vyvinuty lužní lesy, Labe lemovaly porosty asociace *Salicetum albae* ze svazu *Salicion albae*, podél Ohře je vyvinuta vegetace svazu *Alnion incanae* (*Quercus-Ulmetum*), kolem menších toků především *Pruno padi-Fraxinetum excelsioris*. Přirozené bezlesí je přítomno především na skalách, náleží svazu *Alyso-Festucion pallentis*, snad k němu patří i některé typy stepí s vegetací svazů *Festucion valesiaca* a *Bromion erecti*. Kolem řek bylo ostrůvkovitě vyvinuto bezlesí v podobě mokřadní a vodní vegetace (*Phalaridion arundinaceae* a *Bidention tripartitae*).

Obrázek 9: *Biogeografické členění*

Zdroj: www.geoportal.gov.cz

Polabský bioregion

Potenciální přirozenou vegetací říčních niv jsou porosty tvrdého luhu (*Quercio-Ulmetum*), které se na nejlhčích místech střídaly s ostrůvky měkkého luhu svazu *Salicion albae*. Na slatinách, nepřeplovovaných každoročními záplavami, jsou potenciální vegetací olšiny svazu *Alnion glutinosae*. Na vyšších terasách jsou potenciální vegetací acidofilní doubravy (*Genisto germanicae-Quercion*), zřejmě i s autochtonní borovicí, které na extrémnějších stanovištích přecházely do borů svazu *Dicrano-Pinion sylvestris* a na těžších, podmáčených půdách i ve vegetaci asociace *Tilio cordatae-Betuletum pendulae*. Podružně byly přítomny dubohabrové háje (*Melampyro nemorosi-Carpinetum betuli*), teplomilné doubravy (*Potentillo albae-Quercetum*) jen výjimečně na opukových vyvýšeninách. Primární bezlesí bylo ostrůvkovité a mělo podobu jednak slatinné vegetace extrémních asociací svazů *Caricion davallianae* (např. *Junco subnodulosi-Schoenetum nigricantis*) a *Magno-Caricion elatae* (*Cladietum marisci*), a dále souboru vodní a mokřadní vegetace, kterou tvořily různé asociace svazů *Phragmition australis*, *Phalaridion arundinaceae*, *Magno-Caricion gracilis*, *Eleocharito palustris-Sagittarion sagittifoliae*, *Hydrocharition morsus-ranae*, *Nymphaeion albae* a *Potamion*.

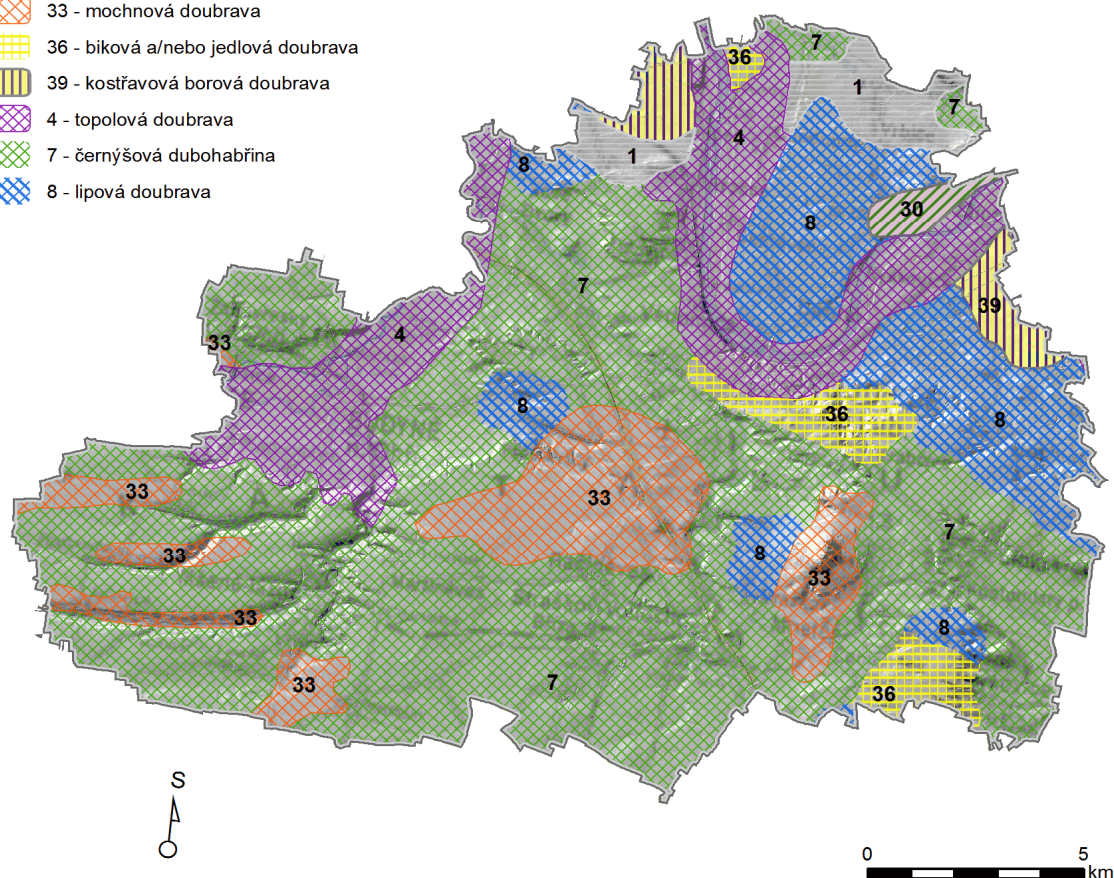
Úštěcký bioregion

Potenciální vegetaci bioregionu jsou v západní části především teplomilné doubravy (*Potentillo albae-Quercetum*) a teplejší křídlo dubohabřin z asociace *Melampyro nemorosi-Carpinetum betuli*. V centrální části jsou podstatnou složkou potenciální vegetace reliktní vápnomilné bory (svaz *Cytiso ruthenici-Pinion sylvestris*), které se na odvápněných místech střídají s acidofilními bory svazu *Dicrano-Pinion sylvestris*. V nivní vegetaci je zastoupena především asociace *Pruno padi-Fraxinetum excelsioris*. Primární bezlesí je plošně nepatrné, avšak pravděpodobně na nejprudších slínitých svazích byla vytvořena velmi rozvolněná lesní vegetace se „stepními oky“.

Obrázek 10: *Potenciální přirozená vegetace*

potenciální přirozená vegetace

- 1 - střemchová jasenina
- 30 - nerozlišené bazifilní teplomilné doubravy
- 33 - mochnová doubrava
- 36 - biková a/nebo jedlová doubrava
- 39 - kostřavová borová doubrava
- 4 - topolová doubrava
- 7 - černýšová dubohabřina
- 8 - lipová doubrava
- hranice SO ORP

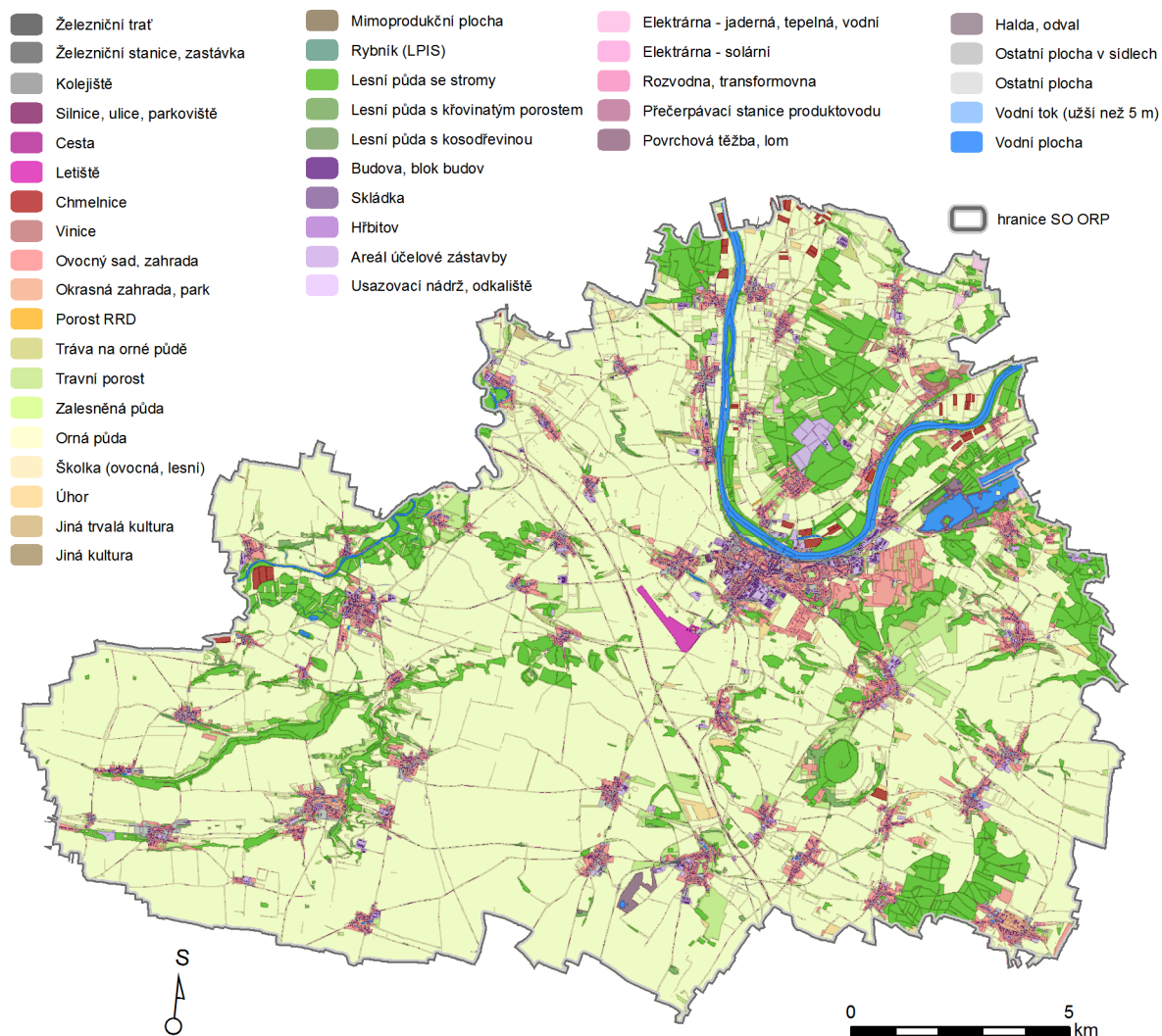
Zdroj: www.geoportal.gov.cz

2.3.2 Krajinný pokryv a využití krajiny

Základní znaky krajiny vyplývají především z jejího využití, z pohledu krajinného rázu hraje využití krajiny poměrně zásadní roli. Celková výměra řešeného území činí 300 km², rozloha zemědělské půdy činí 232 km² (tj. 77,4 % rozlohy řešeného území). Tato hodnota je v rámci kraje i ČR nadprůměrná. Podíl orné půdy v řešeném území je nadprůměrný (70,5 %) ve vztahu k průměrnému podílu orné půdy v ČR (37,7 %) a nadprůměrný i ve vztahu ke kraji (33,9 %). Vysoký podíl orné půdy výrazně převažuje nad trvalými travními porosty (1,9 %) a lesy (10,9 %).

Krajinný pokryv území je patrný z následující mapy. Patrná je převaha orné půdy. Lesní porosty se vyskytují spíše ostrůvkovitě nebo podél vodních toků v jejich údolích. Větší lesní celek se nachází v severní části území. Výrazný podíl má také zástavba sídel. Velmi důležitým prvkem je řeka Labe.

Obrázek 11: *Krajinný pokryv*

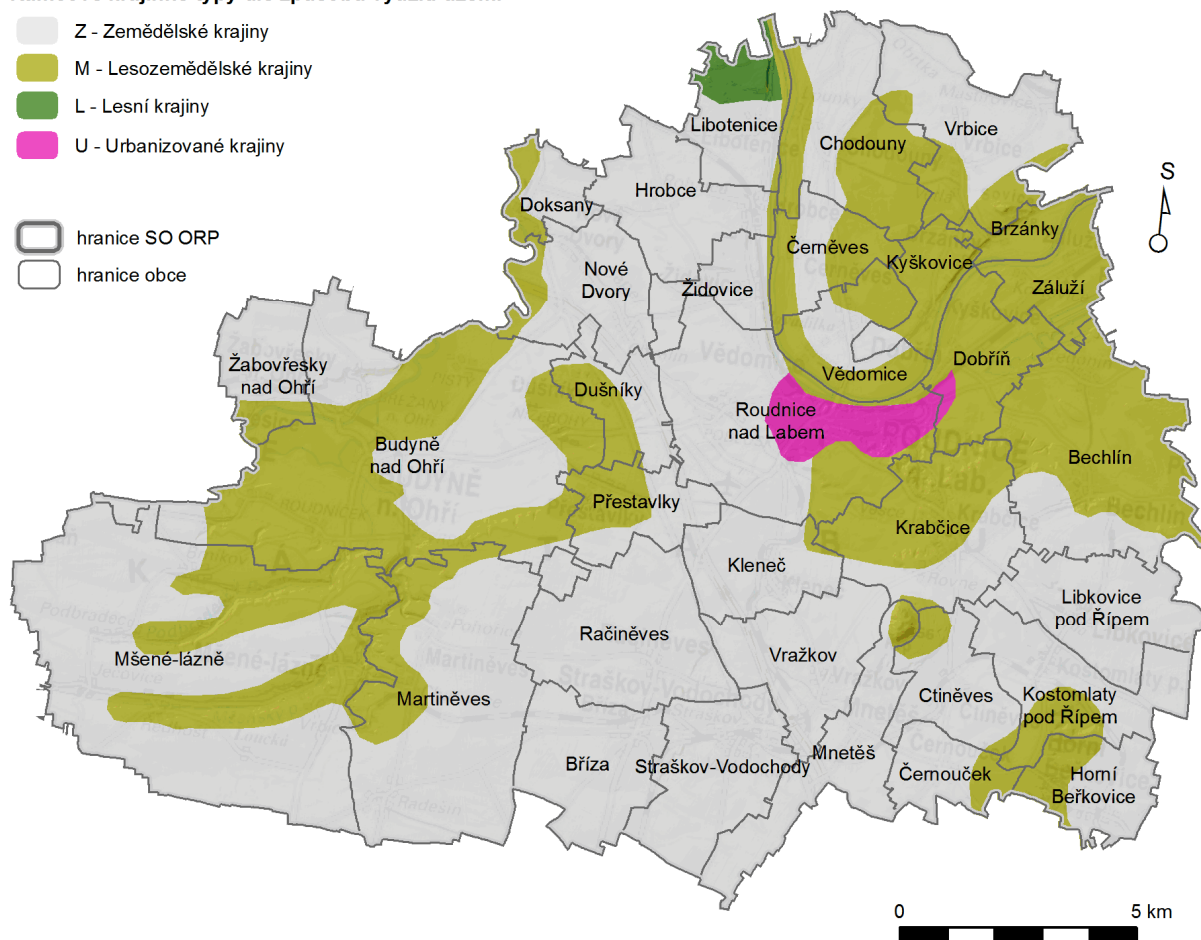
Zdroj: www.geoportal.gov.cz

Obrázek 12: Typy krajín dle využití

Rámcové krajinné typy dle způsobu využití území

- Z - Zemědělské krajiny
- M - Lesozemědělské krajiny
- L - Lesní krajiny
- U - Urbanizované krajiny

- hranice SO ORP
- hranice obce

Zdroj: www.geoportal.gov.cz

2.3.3 Přírodní hodnoty z hlediska krajinného rázu

V ORP Roudnice nad Labem se vyskytují jak lokality s velmi vysokou přírodní hodnotou, tak i území na přírodní hodnoty a potažmo na jejich krajinotvorný vliv chudá. Podíl území s nižší přírodní hodnotou (sídla, zemědělská krajina) výrazně převažuje.

Přehled významnějších **přírodně hodnotných prvků s vlivem na krajinný ráz** je uveden v následující tabulce.

Tabulka 2: Významná přírodně hodnotná území s dopadem na krajinný ráz

Krajinný prvek	Charakteristika	Příklad území
pahorky a kopce	Silně působí díky svému tvaru a vertikalitě zejména v zemědělské krajině, nezdědká na velké vzdálenosti. Zajímavé bývají i v detailu. V území Roudnicka často sopečného původu.	Především samotná hora Říp, dale Sovice, Vínek
vodní toky a jejich nivy a údolí	Stěžejní prvek tvořící osy území s doprovodným pásem zeleně, typickým zahloubením a navazujícími svahy	Řeka Labe, Ohře, Podbradecký potok, Mšenský potok, Čepel
vodní plochy	Málo časté – uměle vytvořené po těžbě štěrkopísku	Lom Dobříň
větší lesní celky	Menší podíl – pouze ve střední a východní části	Např. Chodouny, Černoček, Bechlín

Krajinný prvek	Charakteristika	Příklad území
	území s převahou borových a listnatých porostů	
mimolesní vegetace	Linie dřevin v krajině (větrolamy, remízky, liniová vegetace podél toků apod.	celoplošně

Zdroj: Ekotoxa s.r.o.

Dále se zde nachází podél řeky Ohře přírodní park Dolní Poohří. Ten byl vyhlášen v roce 2001 na ploše necelých 40 km². Nachází se na dolním toku řeky Ohře přibližně mezi Křesínem a Bohušovicemi nad Ohří, kde řeka vytváří volné přírodní meandry a dochovaly se zbytky původní vegetace lužních lesů s desítkami druhů ohrožených a chráněných druhů organismů. Území přírodního parku má tvar protáhlého oblouku, jehož osou je řeka Ohře. Vzdálenost vzdušnou čarou od jihozápadního okraje k severovýchodnímu je asi 17 km a šířka území se pohybuje přibližně od jednoho do tří kilometrů. Největšími sídly jsou města Libochovice, Budyně nad Ohří a městyse Brozany nad Ohří. Největším vodním tokem je řeka Ohře, která zde přijímá vodu menší Rosovky a Mšenského potoka. Ohře zde vytváří několik bočních ramen (Malá Ohře, ostrov svatého Klimenta a u Loužku u Doksan). Významným prvkem oblasti jsou zanesená mrtvá ramena řeky, která bývají zaplavena vodou po záplavách nebo při vyšším stavu podzemní vody. Společenstva rostlin v nich jsou chudá na vyšší rostlinné druhy a bahnitá dna brání šíření vegetace.

2.3.4 Zvláště chráněná území

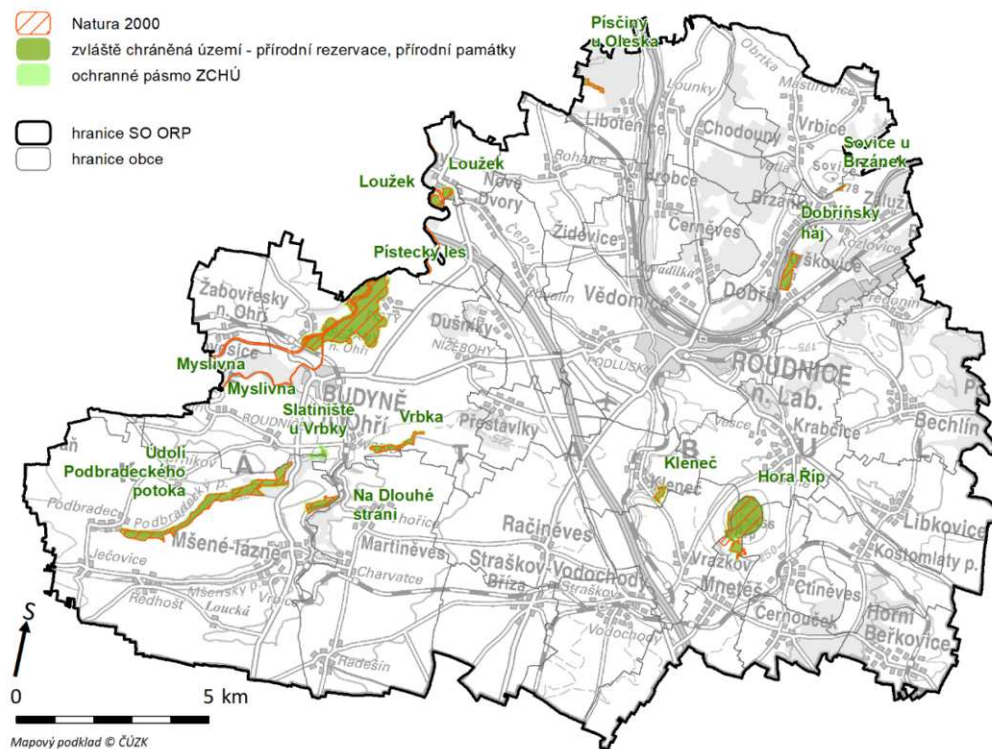
V území se nenachází žádné velkoplošné chráněné území, byl zde vymezen pouze přírodní park Dolní Poohří. Z maloplošných se zde nachází NPP Kleneč, PP Hora Říp, Vrbka, Údolí Podbradeckého potoka, Na Dlouhé stráni, Slatiniště u Vrbky, Píščiny u Oleška, Sovice u Brzánky, Dobříňský háj, PR Pístecký les, Myslivna, Loužek.

485 ha, tj. 1,6% území¹, chráněno v rámci některého či více režimů územní ochrany, tj. jako národní přírodní rezervace, přírodní rezervace, přírodní památka, národní přírodní památka a Natura 2000; což je s celorepublikovým průměrem velmi málo.² Základní přehled ZCHÚ je uveden v následujícím obrázku.

1 Celorepublikový průměr chráněných území je zhruba 16% (1 280 tis ha, ČSÚ 2016, <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-ceske-republiky-2016>)

2 Popis jednotlivých chráněných území, jejich výměr a předmětů ochrany je uveden v Příloze č.3.

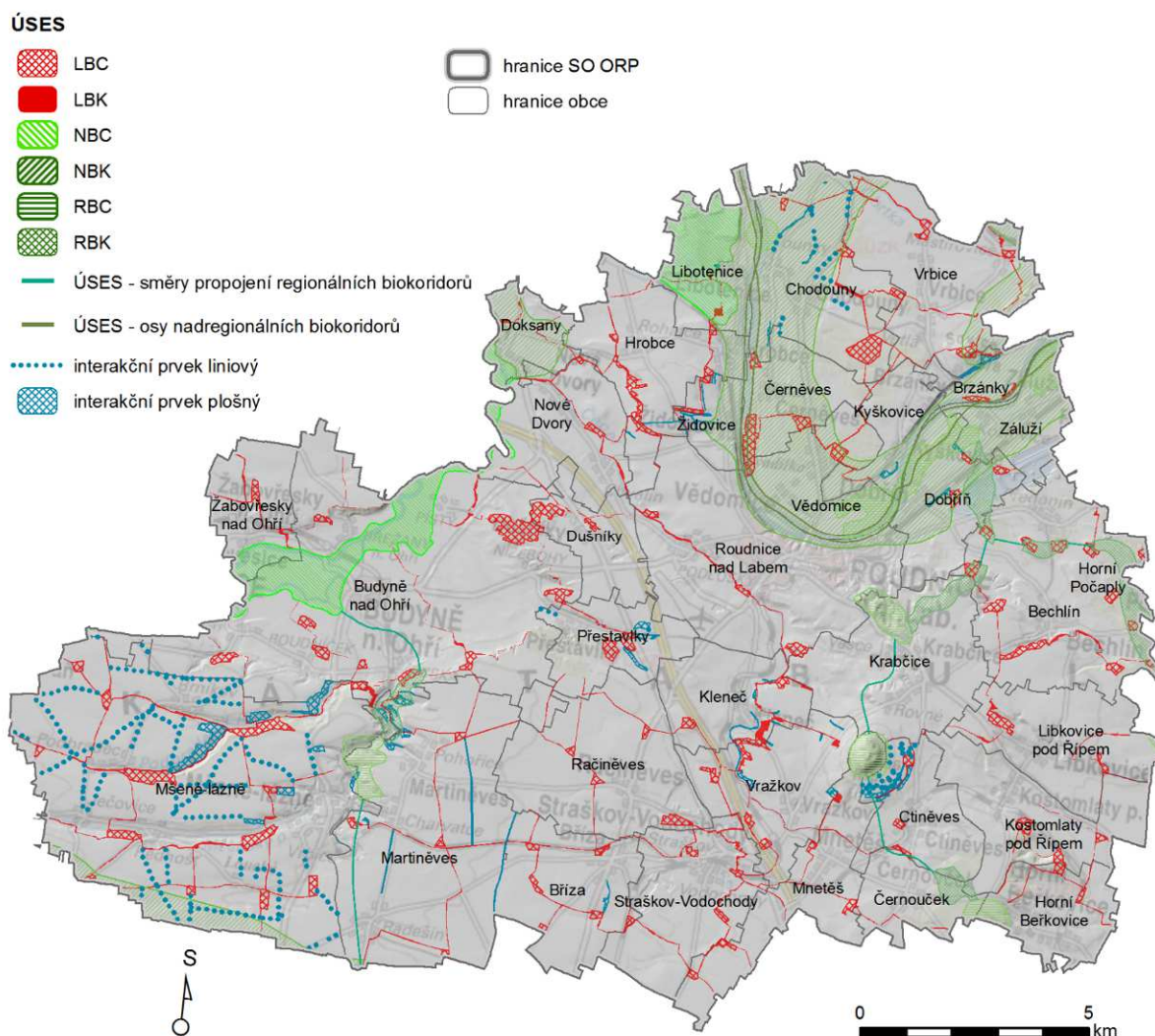
Obrázek 13: Přehled chráněných území v ORP Roudnice nad Labem

2.3.5 Územní systém ekologické stability

Významnými zónami pro ochranu přírody jsou rovněž biokoridory a biocentra. Na ně navazují interakční prvky. Systém ÚSES na území Roudnicka je vymezen na následující mapě.

Obrázek 14: Územní systém ekologické stability

Zdroj: Ekotoxa s.r.o.

2.3.6 Významné krajinné prvky (VKP)

VKP náleží k důležitým formám ochrany hodnotných částí přírody mimo územní. Zaslужují zvýšenou pozornost zejména v zemědělské krajině chudé na přírodní hodnoty. V předmětném území byly podle ÚAP vyhlášeny pouze 4 registrované VKP. Celková výměra VKP tvoří 4,61 ha, což je zhruba 1% výměry ZCHÚ v ORP.

VKP ze zákona v ÚAP nejsou zahrnuty. Nelesní dřevinná vegetace, např. linie v krajině jakými jsou meze, drobné remízky a komunikace, je mimořádně důležitá zejména v krajině bez jiných přírodních blízkých stanovišť, nicméně chybí data s lokalizací těchto ploch.

2.3.7 Kostra ekologické stability

Kostra ekologické stability krajiny představuje soubor všech krajinných prvků (ekologicky významných segmentů krajiny), které se vyznačují relativně vyšší ekologickou stabilitou – trvalostí přírodních společenstev, které se zde nachází (Míchal 1994). Pro výběr ekologických segmentů krajiny se využívá srovnání aktuálního stavu prvku, např. remízku nebo části lesa, se stavem potenciálním, tj. přírodním.

Při interpretaci KES je potřeba brát v úvahu limity tohoto indikátoru – KES vypovídá o stavu území v rámci hranic katastru. Pokud je např. katastr velmi malý a zahrnuje pouze obec a nejbližší okolí, nemůže KES zohlednit fakt, že v relativní blízkosti jsou stabilnější plochy.

Tabulka 3: Dělení krajin podle koeficientu ekologické stability

Stabilita krajiny	Hodnota KES	Popis
A. Krajina zcela přeměněná člověkem		
Nestabilní území	do 0,3	krajina s nedostatkem přírodních struktur
Málo stabilní území	0,4 – 0,8	intenzivní využití krajiny (zemědělství, zastavěné území)
B. Krajina intermediální		
Území mírně stabilní	0,9 – 2,9	běžná kulturní krajina
C. Krajina relativně přírodní		
Území stabilní	3,0 – 6,2	převaha relativně přírodních prvků, technické objekty jen na minimu ploch
Území relativně přírodní	nad 6,2	krajina s výrazným podílem přírodě blízkých prvků

Následující tabulka sumarizuje stav KES v 33 obcích v ORP Roudnice n. L.

- Kategorie území nestabilního (KES do 0,3, hodnota indikátoru 3): náleží sem převážná většina obcí v ORP, celkem 19.
- Kategorie území málo stabilního (KES je mezi 0,3 a 0,8; hodnota indikátoru 2): do kategorie náleží celkem 12 obcí.
- Kategorie území mírně stabilní (KES 0,81 – 2,90, hodnota indikátoru 1): do kategorie náleží pouze dvě obce, a to Libotenice a Vědomice.
- Krajina relativně přírodní (KES 2,91 – 6,2, hodnota indikátoru 0): do kategorie nenáleží žádná obec

Tabulka 4: Hodnocení koeficientu ekologické stability krajiny (KES) v jednotlivých obcích SO ORP Roudnice nad Labem

Katastr	KES 2016	Hodnocení KES 0-3	Katastr	KES 2016	Hodnocení KES 0-3	Katastr	KES 2016	Hodnocení KES 0-3
Bechlín	0,54	2	Hrobce	0,07	3	Nové Dvory	0,11	3
Brzánky	0,56	2	Chodouny	0,62	2	Přestavky	0,18	3
Bříza	0,01	3	Kleneč	0,13	3	Račíněves	0,03	3
Budyně nad Ohří	0,29	3	Kostomlaty pod Řípem	0,15	3	Roudnice nad Labem	0,18	3
Ctiněves	0,22	3	Krabčice	0,41	2	Straškov-Vodochody	0,04	3
Černěves	0,76	2	Kyškovice	0,42	2	Vědomice	1,22	1
Černouček	0,59	2	Libkovice pod Řípem	0,08	3	Vražkov	0,16	3

Katastr	KES 2016	Hodnocení KES 0-3	Katastr	KES 2016	Hodnocení KES 0-3	Katastr	KES 2016	Hodnocení KES 0-3
Dobříň	0,77	2	Libotenice	0,99	1	Vrbice	0,44	2
Doksany	0,33	2	Martiněves	0,07	3	Záluží	0,76	2
Dušníky	0,10	3	Mnetěš	0,21	3	Žabovřesky nad Ohří	0,15	3
Horní Beřkovice	0,54	2	Mšené-lázně	0,12	3	Židovice	0,15	3

(0 – krajina relativně přírodní, 1 – území mírně stabilní, 2 – území málo stabilní, 3 – území nestabilní)

Zdroj: Data ČSÚ, 2017

2.3.8 Zvláště chráněné druhy

Podrobné informace o výskytu chráněných druhů na území ORP jsou prezentovány mj. v NDOP (nálezová databáze ochrany přírody), v plánech péče přírodních rezervací a památek a v publikaci Chráněná území České republiky. Ústecko (Hošek a kol. 1999).

Na území ORP bylo podle NDOP pozorováno v konkrétních lokalitách (bodový výskyt) **celkem 113 chráněných druhů** (viz příloha Ochrana přírody), což je poměrně vysoké číslo; z toho 41 druhů ptáků, 40 druhů cévnatých rostlin, 15 druhů bezobratlých, 7 druhů obojživelníků, savců byl pozorován menší počet (4 druhy), dále 4 druhy plazů a 1 druh hub. Mezi druhově bohatší lokality patří tok Labe a jeho těsné okolí, výsušnější a naopak mokřadní biotopy, které nejsou příliš intenzivně obhospodařovány, a další specifická stanoviště.

2.4 Kulturní a historické charakteristiky

2.4.1 Historický vývoj území

Oblast Roudnicka náleží k nejstarším sídelním oblastem v Čechách, kdy nejstarší dějiny oblasti sahají hluboko do pravěku. Úrodná půda, mírné podnebí a relativní dostatek srážek nabízely velmi příhodné podmínky k osídlení a k rozvoji pěstování obilovin a dalších plodin i k chovu dobytka na stráních Českého středohoří. Řeky a potoky poskytovaly prvním obyvatelům dostatek doplňkové obživy (rybolov). Labe navíc nabízelo výhodné dopravní spojení s územími na sever od Krušných hor, kde se od pradávna těžila životně důležitá sůl, která se odtud dovážela i na naše území. Opačným směrem putovalo obilí, kůže, med a později patrně i bronz aj.

K souvislému osídlení došlo teprve v mladší době kamenné - neolitu, kdy se do střední Evropy rozšířily z Balkánu nejstarší rolnické kmeny. Klima bylo podstatně příznivější (tzv. atlantik), tj. vlhčí a teplejší, zmizela však velká stáda lovné zvěře - hlavní zdroj obživy paleolitických a mezolitických lovců. Nový civilizační proud sebou přinesl mj. přechod k usedlému způsobu života. Vyklučením a vyždářením lesního porostu tehdy vznikla prvá pole. Výrobní postup, spočívající na zemědělské výrobě, si vyžádal budování trvalejších sídel. Přibližně kolem r. 4.000 př. Kr. se na našem území objevují kultury, které se podstatně liší od kultur neolitických. Jedná se patrně o expanzi nového obyvatelstva z Balkánu a v mladším eneolitu i z ruských stepí.

V mladší době kamenné dochází oproti předchozímu období k výrazným změnám v ekonomice i v uspořádání společnosti. Tyto změny lze především přičíst na vrub nových vynálezů - zavedení dřevěného oradla taženého dobytčetem a kola. Oradlo umožnilo mnohem efektivněji využívat půdní fond (čtvercová pole obdělávaná křížovou orbou). Od eneolitu se stala pole stabilnějšími a lidská sídla se vymezovala ve vztahu k nim. Rovněž v eneolitu dochází ke členění sídelního areálu podle funkce - prostor výrobní, obytný, skladovací atd.

V době bronzové se území změnilo postupně v sušší step. Příhodné klimatické podmínky měly vliv na velmi silný vzrůst tehdejší populace. Na velice husté zalidnění (doslova populační explozi) Litoměřicka a Podřipska nám ukazuje množství sídlišť a pohřebišť, známé z téměř každého katastru dnešní obce položené pod nadmořskou výškou 350 m n. m. K nejvýznamnějším sídlům patřily kromě Lovosic i Libochovice, Roudnice n. L., Ctiněves, Hrdly, Bohušovice n. O., Brozany n. O. aj. Z oblasti lužické pak především Libochovany, Soběnice, Horní Nezly, Křešice, Lounky, Chodouny.

Okolo r. 400 př. Kr. dochází i v severozápadních Čechách k výraznému přerušení předchozího svébytného vývoje. Naše území se dostávalo pod moc expandujících historických Keltů. Pro střední Evropu, resp. její civilizační úroveň, jejich přítomnost měla přímo blahodárný vliv. U Keltů můžeme s jistotou hovořit o první doložené rané státní formě na našem území. Osvojili si zejména velmi vyspělé železářství a kovářství. Narůstá počet obyvatel, což souvisí s efektivním způsobem hospodaření u Keltů. Patrně ekonomickým centrem celé této oblasti byla sídlištní aglomerace v Lovosicích. Keltové ustupují před germánskými kmeny v prvním století před Kristem. Keltská města (oppida) jsou natrvalo opuštěna.

Velmi neklidné období zaznamenáváme na konci doby římské (pozdní doba římská) a zvláště v době stěhování národů. Na našem území objevují první skupinky nového etnika, a to Slovanů. S počátky Slovanů v České kotlině bývá často spojováno vyprávění kronikáře Kosmy o příchodu etnika, vedeného náčelníkem Čechem, do úrodné, liduprázdné, převážně lesem porostlé a vodními toky bohaté krajiny okolo Řípu. První slovanští osadníci obsadili v Čechách nejprve nejúrodnější krajiny v okolí Labe, Vltavy a Ohře a jejich osídlení nepřekročilo nadmořskou výšku 300 m n. m. Hlavními způsoby obživy prvních Slovanů bylo zemědělství a pastevectví. Patrně s poslední slovanskou migrační vlnou přichází do Čech i znalost budování hradišť. Na Roudnicku jsou však doklady dalšího starohradištního osídlení velmi sporadické. Dodnes známe náznaky sídlišť z Roudnice n. L.

V době středohradištní (cca léta 800 - 950) postupně dochází ke sjednocení české země středočeskými Přemyslovci. Roste počet hradišť i osad – výrazně se zahušťuje osídlení i na Roudnicku. Na většině našeho území lze sledovat roztržštěnou síť hradišť, postupně sjednocovaných v geografické celky. Lze obecně říci, že většina dnešních osad, ležících pod nadmořskou výškou 350 m n. m., má své předchůdce již v 9. století. Nejmarkantnější je to zvláště u řek Labe a Ohře a jejich přítoků, z nichž nejvýznamnější jsou aglomerace u Bohušovic, Budyně, Roudnice, Litoměřic a přetrvává i husté osídlení na katastru Lovosic, mající v této době snad funkci jakéhosi obchodně-výrobního centra.

Výrazným rysem tehdejší společnosti bylo postupné pronikání křesťanství, nejdříve mezi vyšší vrstvy a později i mezi prosté obyvatelstvo. Kostely, stojící v knížecích správních hradech, bývaly často jedinými farními místy v celém hradeckém obvodu. Nejstarší zachovanou románskou památkou v našem regionu je kostelík (rotunda) sv. Jiří na hoře Říp, písemně doložený k r. 1126 (postaven patrně v 11. století). S církevní správou v naší oblasti přímo souvisí postupně se vytvářející nové centrum, a to biskupského panství v Roudnici. Zdá se, že se tu ve 12. století poblíž křižovatky labské a

suchozemské cesty (do Žitavska) vytvářela aglomerace několika sídlišť. Na význam, jaký kladl na rozvoj Roudnice samotný biskup, ukazuje především výstavba kamenného hradu podle vzoru francouzských kastelů. Biskupský roudnický hrad, zachovaný ve zbytcích ve hmotě dnešního zámku, patří k nejstarším dokladům pevnostního stavitelství románského typu na území Čech.

Mezi velké pozemkové vlastníky patřila šlechta. Sídly této vyšší šlechty byly vrcholně středověké hrady, ovládající rozsáhlá dominia. Mezi největší vlastníky půdy náležela církev. V Roudnici byl v roce 1333 položen základní kámen augustiniánského kláštera, do něhož směli být přijímáni jen rodilí Čechové.

Ekonomickým centrem majetku pražského biskupství na Podřipsku byla již od raného středověku Roudnice, která obdobně jako jiná střediska přerůstá v město krátce před r. 1279. Jde tu o nejstarší poddanské město v našem regionu.

Od druhé poloviny 13. století počala postupně prosazovat gotika. Až dosud zde byly kamenné stavby doménou jen sakrálních staveb, ovšem od uvedeného období začínají i měšťané stavět prvé kamenné domy. V Roudnici byl r. 1340 postaven most přes řeku Labe, který se stal se zároveň zdrojem prosperity Roudnice, neboť se tu střetávaly labská vodní cesta s cestou Žitavskou a dále tudy procházela i spojnice Litoměřic s Prahou, dříve vedoucí přes brod u Mlékojed. Nebývalý růst Roudnice si vyžádal rozšíření dosavadního města. Arcibiskup Jan Očko z Vlašimi položil 3. března 1378 základní kámen k tzv. Novému městu, které mělo vzniknout na „zeleném drnu“ při obchodních cestách od Mělníka a Velvar, což prokazuje i dnešní trojúhelníkovitý tvar hlavního roudnického náměstí. Společně se Starým městem, situovaným u Labe, byla Roudnice i nově ohrazena pevnou kamennou hradbou.

Ve 14. stol. se počíná urbanisticky stabilizovat vesnice. S tímto souvisí pravděpodobně mnohde i vystřídání nepravidelných blokových plužin pásovým či traťovým uspořádáním polností, příznivějším intenzivnímu obilnaření.

Z hlediska vývoje hospodářských poměrů po husitských válkách bylo pro celý region podstatné, že si Litoměřicko a Roudnicko udržely monopolní postavení v labském obchodě do Německa, kam bylo vyváženo obilí, zatímco Čechy zase potřebovaly sůl. Obilí zůstávalo nejdůležitějším exportním artiklem i v 16. století a rozšiřoval se vývoz sladu. Nejdůležitější změnu pro pozemní dopravu představovalo postavení litoměřického mostu přes Labe, který vznikl r. 1452. Na rozdíl od staršího roudnického byl dřevěný a musel být každoročně před příchodem ledů rozebírán.

Období míru bylo ukončeno v r. 1618 vznikem konfliktu známého jako třicetiletá válka.

Významný okruh staveb nového výtvarného názoru tvořily šlechtické objekty. Nejvýznamnější raně barokní stavbou se stal zámek v Roudnici n. L. vybudovaný v l. 1652-1684 v místech zbořeného hradu.

Druhá polovina 19. stol. přinesla celou řadu ekonomických proměn. Hlavním zdrojem obživy obyvatelstva zůstávalo stále zemědělství, které se na Roudnicku přeorientovalo na řepářství, což se stalo podnětem pro vznik celé řady cukrovarů. Na zemědělství se orientovaly i další průmyslové obory. Vedle starších i novějších pivovarů a lihovarů tu vznikly též menší chemické továrny, vyrábějící umělá hnojiva.

Rozvíjely se chmelnice, a rozvinulo se pěstování zeleniny. Již někdy kolem roku 1860 vystřídalo dosud převažující obilnářství pěstování cukrovky. Na konci 19. století se v daném území vyrábělo přes 35 tisíc tun surového cukru, což představovalo celkem 7,18 % jeho produkce v Čechách.

Novinkou poloviny 19. stol. bylo vybudování železnice z Prahy do Podmokel (dnes Děčín IV.) a dále do Drážďan. Podmínky silniční dopravy od základů proměnilo vybudování moderních mostů přes Labe v Roudnici a Litoměřicích. Probíhalo také tzv. kanalizování Labe, které mělo jednak zmírnit důsledky ničivých záplav, jednak zajistit lodní dopravě dostatečné množství vody. Výsledkem byla výstavba celého systému zdymadel.

Společenský a ekonomický vývoj vedl ve druhé polovině 19. století k proměnám v tvářnosti venkova. Navenek se to promítlo i stavbou nového typu usedlostí a chalup, které byly nadále stavěny vesměs z pálených cihel.

V důsledku mnichovské dohody obsadila německá armáda větší část politického, území Roudnicka zůstalo součástí Československa. Zásadní proměnu území znamenal poválečný odsun Němců. Souběžně s odsunem probíhalo postupné doosídlování českým obyvatelstvem. Základní charakteristiky poválečného období v zemědělství představuje nejdříve vyvlastnění německých majitelů půdy a později více méně násilný zánik soukromého hospodaření a zakládání jednotných zemědělských družstev. Pod tlakem okresních výborů KSČ začala první vlna masového združstevňování v roce 1949. Do roku 1960 vzniklo na Litoměřicku 66 JZD. Družstva však začala záhy stagnovat a negativní byl rovněž dopad těchto nových forem na rozsah zemědělské půd. Po administrativních změnách v r. 1960 existovalo na bývalém okrese Litoměřice 55 JZD, 42 na Lovosicku a 59 na Roudnicku. Neprosperující JZD začala být rušena a jejich pozemky sdružovány do státních statků. Státní statek byl vytvořen také v Roudnici n. L.. Zbývající JZD procházela od r. 1960 integrací a sdružila se do několika velkých.

(Zpracováno na základě diplomové práce Ochrana krajinného rázu v ochranném pásmu NKP Hora Říp, Jaroslav Pém, 2012).

Historická podoba centra města Roudnice nad Labem je patrná z následující mapy stabilního katastru.

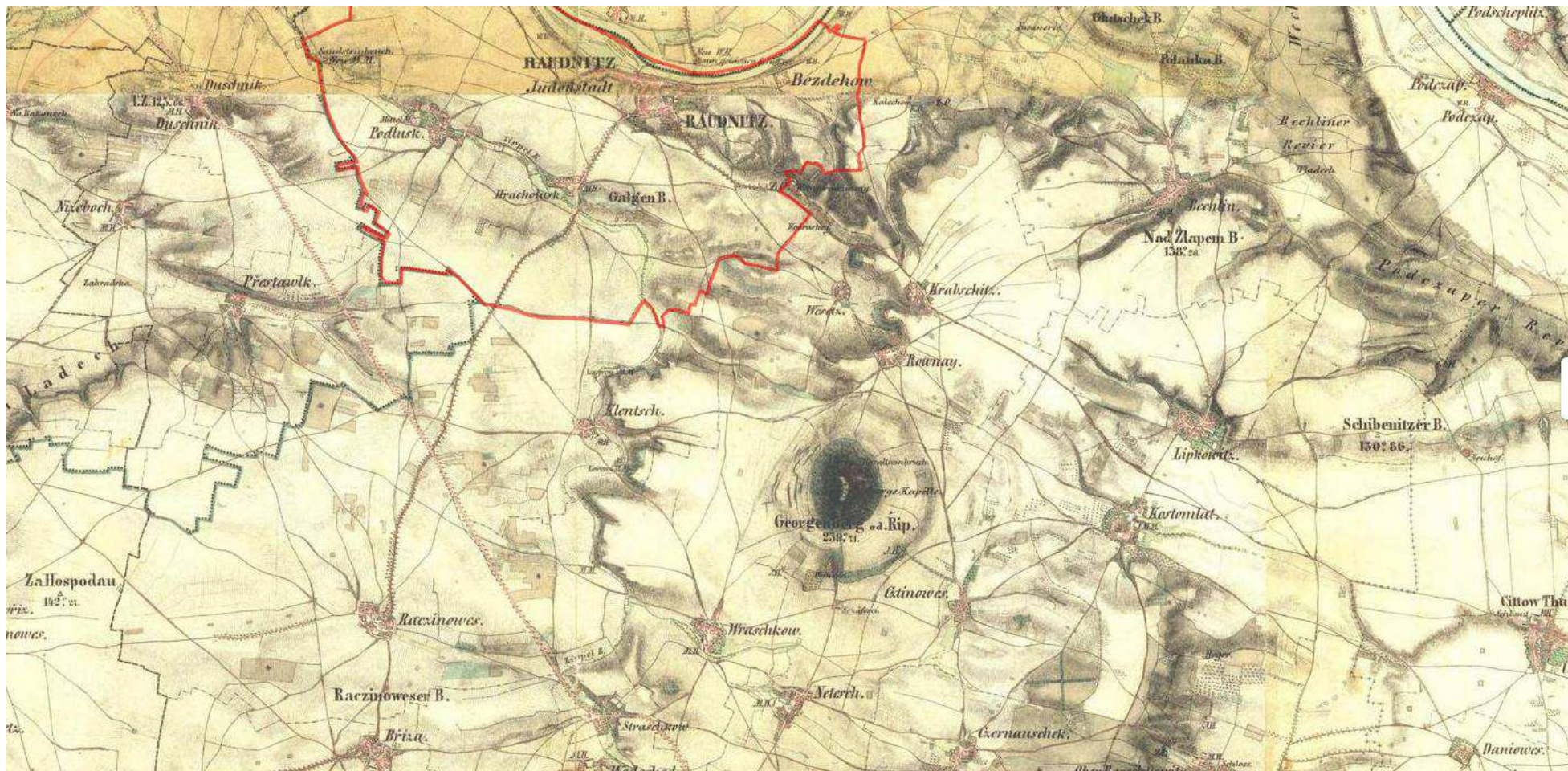
Obrázek 15: Oblast města Roudnice nad Labem na mapě stabilního katastru

Zdroj: ČÚZK

Oblast okolí města Roudnice a Řípu je znázorněna na následující mapě.

Obrázek 16: Oblast Roudnicka a okolí Řípu na mapě 2. vojenského mapování

Zdroj: www.mapy.cz

Na mapě je patrná hustá síť cest mezi jednotlivými sídly a samotné původní rozložení sídel v 19. století.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský fond pro regionální rozvoj
Integrovaný regionální operační program

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

2.4.2 Kategorie kulturní krajiny

Výbor světového dědictví definoval v roce 1992 tři základní kategorie kulturních krajín:

a) komponovaná kulturní krajina - záměrně navržená a vytvořená člověkem (zahrady, krajinářské parky, širší krajinářské kompozice vytvořené z estetických důvodů)

b) organicky vyvinutá krajina (výsledek společenských, ekonomických, správních či náboženských požadavků)

b1) reliktní krajina („zkamenělá“, její vývojový proces byl v minulosti ukončen, ale její znaky se stále dochovaly)

b2) kontinuální krajina (stále se vyvíjející, spojená s tradičním způsobem života, její vývoj stále probíhá)

c) asociativní kulturní krajina (krajina na pozadí náboženských, uměleckých nebo kulturních asociací, materiální kulturní složky mohou i scházet).

Území ORP Roudnice nad Labem náleží do kategorie komponované kulturní krajiny a kontinuální krajiny. Oblast Podřipska náleží k nejstarším sídelním oblastem v Čechách. Správní oblast ORP se téměř shoduje s historickým regionem Podřipsko, který ve středověku zahrnoval město Roudnici nad Labem a oblast v okruhu 11 km (1 česká míle). Podřipsko, spolu s horou Říp, má významné místo v dějinách českého národa. Po příchodu slovanských osadníků do území došlo kolem hory Říp k zakládání hradišť a osad, později ke stavbě křesťanských staveb. Nejstarší dochovanou stavbou je románská Rotunda sv. Jiří na hoře Říp. Ve 12. století byl poblíž křižovatky obchodních cest vystavěn Roudnický hrad – pozdější zámek. Největší sídla v území (Roudnice nad Labem, Budyně nad Ohří, Vědomice, ale i Mšené lázně, které však v současnosti nemají městský statut) byla založena jako města, menší obce a osady pak jako dvory a lze je přiřadit k venkovskému typu osídlení. V urbanistické struktuře zástavby území je patrná silná vazba na tradiční hospodářské využití krajiny – zemědělství a lesnictví.

Hustota a charakter osídlení byl změněn politickými událostmi po druhé sv. válce. V této době jednak došlo k odsunu části původního obyvatelstva a dále k zániku soukromých zemědělských statků a vznikem nových forem hospodaření na přilehlých pozemcích v produktivní zemědělské oblasti – JZD. Postupem času došlo k postupnému chátrání původních dvorů a statků a ve volné krajině nebo mimo přímou vazbu na původní sídlo dochází k výstavbě rozsáhlých zemědělských areálů, které měřítkem a formou zástavby nekorespondují s historickými stavbami v oblasti.

V zástavbě jednotlivých vsí se uplatňují plochy s částečně dochovanou strukturou zástavby, v krajině se významně uplatňují dominanty jednotlivých sakrálních staveb, z nichž nejvýrazněji mimo Rotundu sv. Jiří na hoře Říp působí evangelický kostel v Krabčicích.

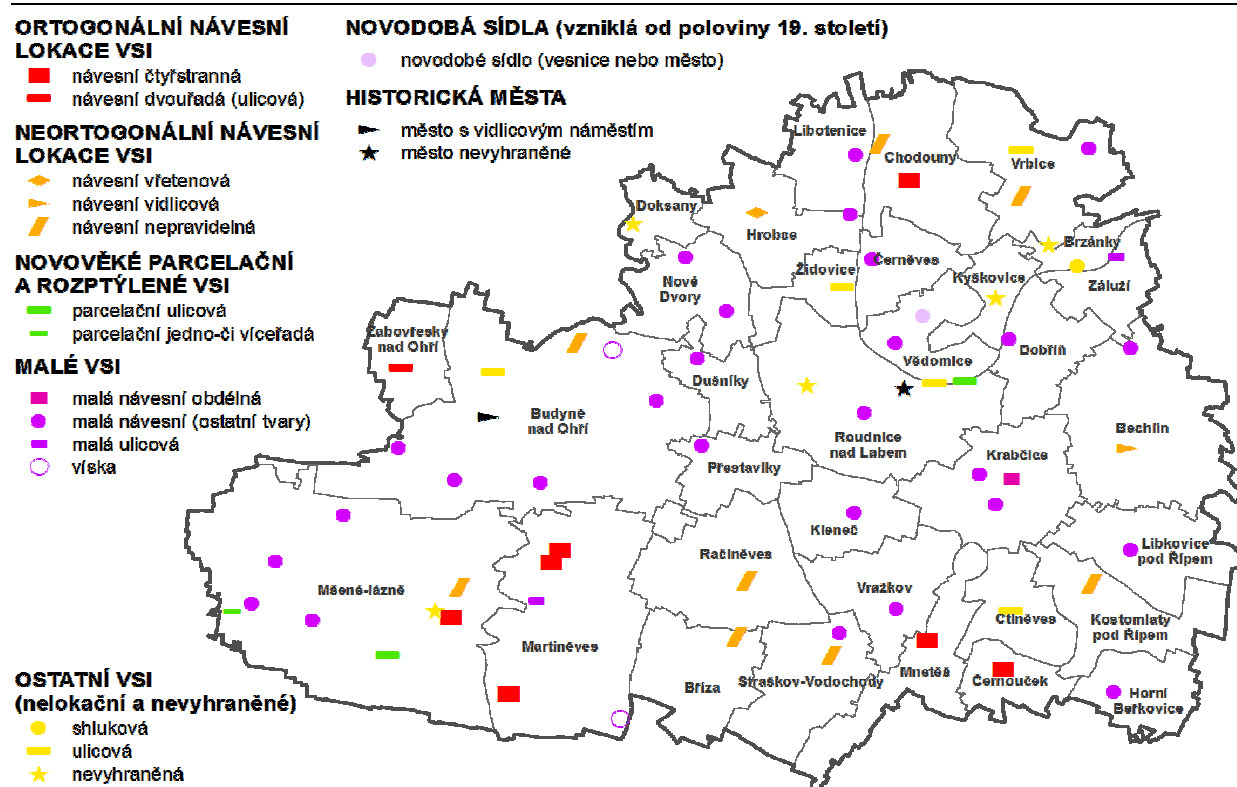
2.4.3 Typologie sídel

Mimo města Roudnici nad Labem a Budyně nad Ohří se v území vyskytují především menší sídla, krajina venkovská a harmonická. V údolí niv vodních toků Labe a Ohře se jedná o krajinu vysokých urbanistických, architektonických a estetických hodnot. Určující krajinný ráz tvoří převážně intenzivně zemědělsky využívaná krajina. Území ORP Roudnice nad Labem je prostorově horizontálně méně členité, má malý podíl lesů, nadpoloviční výměru území zaujímá zemědělsky obhospodařovaná půda. Území nenabízí rozsáhlejší krajinné celky s možností rekreačního využití. Řešené území je možno

V území se nachází 33 obcí, které mají celkem 56 katastrálních území. V území jsou 2 města (Roudnice nad Labem a Budyně nad Ohří), ve kterých žije celkem cca 15 088 obyvatel, tj. 47 % všech obyvatel (celkem ORP Roudnice nad Labem čítá 32 275 obyvatel).

Charakter obcí je různorodý, závislý na poloze v území a velikosti jednotlivých sídel. U některých z nich došlo k přetvoření původních územních struktur nevhodnými urbanistickými a architektonickými zásahy, převážně se jedná o nevhodnou zástavbu bytových domů, novodobých urbanistických struktur zástavby bez vazby na historické hodnoty sídel. K expanzi sídel do volné krajiny a vzniku suburbii v území nedochází.

Obrázek 17: *Typologie obcí*

Zdroj: Atlas krajiny České republiky (MŽP a Výzkumný ústav Silva Taroucy pro krajinu a okrasné zahradnictví, v.v.i., Průhonice) - Karel Kuča - oddíl 3. Historická krajina, kap. 3.2 Procesy změn v krajině - Půdorysné typy sídel

2.4.4 Památkové zóny a rezervace

V zájmovém území se nachází dvě městské památkové zóny, a to Roudnice nad Labem a Budyně nad Ohří. V území je zastoupeno velké množství stavebních památek, které dokumentují historický vývoj a tradici jednotlivých sídel.

Městská památková zóna Roudnice nad Labem byla vyhlášena 10. září 1992. Její území tvoří hodnotné historické jádro města s areálem zámku, augustiniánským klášterem a dalšími sakrálními

i veřejnými stavbami. Zóna zaujímá plochu cca 73,5 ha. Historické jádro města Roudnice dotváří obraz města v krajině, neboť je viditelné z velké části okolí města, především ze severu přes řeku Labe, anebo jiných vyhlídkových míst v okolí města. Současně je potřeba doplnit, že obraz města Roudnice nad Labem v krajině je narušován některými dalšími objekty, jako jsou sídlištní zástavba na okrajích města nebo komerční objekty.

Městská památková zóna Budyně nad Ohří byla vyhlášena dne 10.9.1992. Nachází se zde hrad (tzv. vodní hrad), kostel Sv. Václava, most a další historicky hodnotné objekty. Na rozdíl od Roudnice není působení objektů v MPZ Budyně v obraze sídla tak výrazné.

Obě dvě MPZ jsou atraktivní také z hlediska rekreace a cestovního ruchu.

2.4.5 Národní kulturní památky

Na území SO ORP Roudnice nad Labem se nachází jedna národní kulturní památka, a to hora Říp s rotundou sv. Jiří. Rotunda na vrcholu zvonovité posvátné hory - jedna z nejstarších dochovaných románských staveb - vznikla asi roku 1039. Rozšířena byla v roce 1126 Soběslavem I. V letech 1869-81 puristicky upravena proražením portálu a oken. V roce 2009 byla nově opravena a omítnuta.

Jedná se o přírodní, kulturní a historickou dominantu velké části SO ORP, která je dobře viditelná z mnoha okolních i vzdálenějších lokalit.

Obrázek 18: Hora Říp s rotundou sv. Jiří

Zdroj: Ekotoxa s.r.o.

Tato národní kulturní památka patří do kulturního dědictví s hodnotou přesahující regionální význam, dokumentující nejdůležitější etapy dějin hmotné kultury, vědy a techniky, vzdělanosti a celkového společenského vývoje na území České republiky.

2.4.6 Významné kulturní a historické dominanty

V následující kapitole jsou uvedeny souhrnné informace o území. Jejich podrobnější přehled je uveden v rámci doplňujících průzkumů a rozborů, respektive v rámci samotných dat ÚAP.

2.4.6.1 Nemovité kulturní památky obecně

V rámci dat ÚAP je na území Roudnice nad Labem evidováno přes 190 nemovitých kulturních památek. Patří mezi ně kostely, kaple, sochy a skupiny soch, sloupy, boží muka, mosty, mlýny, věže aj. Pouze některé z těchto kulturních památek tvoří dominantu v obci nebo krajině, jiné spíše dotvářejí charakter území. Dominanty území jsou popsány dále.

2.4.6.2 Hradby a zámky

Hradby a zámky vytvářejí poměrně početnou skupinu památek, a to především v sídlech vesnic, kde tvoří společně se zahradami a parky často obdivuhodné scenerie. Jejich areály vytvářejí kulturní dominanty v krajině vyjadřující určitou moc. Pakliže se v případě kostelů jedná o moc duchovní, v případě šlechtických sídel se jedná o moc feudální.

Oblast Roudnicka je na tyto objekty poměrně chudá, což pravděpodobně částečně souvisí s malou velikostí jednotlivých obcí. Zámek a zámecký areál se nachází v Roudnici nad Labem, kde je jednou z dominantních staveb. Dále se nachází zchovalý hrad s hradbami v Budyni nad Ohří. Zámek s rozlehlým zámeckým areálem se nachází také v Horních Beřkovicích a využívá jej teď psychiatrická nemocnice. Další zámek se nachází v obci Mšené - lázně.

Nutno doplnit, že tyto objekty – ačkoliv historicky významné – se s výjimkou zámku v Roudnici v obrazu sídla v krajině projevují málo výrazně a jsou spíše dominantami intravilánu.

Tabulka 5: Přehled hlavních kulturních dominant – hradby, zámky, tvrze, zříceniny

Obec	Objekt	Obec	Objekt
Roudnice nad Labem	Zámek a zámecký areál	Budyně nad Ohří	Vodní hrad s hradbami
Horní Beřkovice	Zámek a zámecký areál	Mšené - lázně	Zámek

Zdroj: Data ÚAP, NPÚ, www.mapy.cz a vlastní šetření

2.4.6.3 Kostely, kaple, kláštery a drobné sakrální památky

Církevní památky stále vytvářejí nezastupitelnou roli v obrazu české kulturní krajiny, a to až již jako křesťanské svatyně využívané k církevním obřadům, památky historického a kulturního dědictví národa nebo jako charakteristické dominanty místa.

U řady obcí je kostel hlavní stavební dominantou a významně spoluvytváří obraz sídla v krajině. Lze to říci o takřka všech kostelech v menších obcích nebo jejich místních částech.

Výraznou dominantu představují také některé další církevní objekty, např. **kláštery**. V území SO ORP Roudnice nad Labem se jedná např. o klášter kapucínů v Roudnici n. L. nebo klášter sester premonstrátek v Doksaněch, který je spolu s vedlejším kostelem Narození Panny Marie výraznou kulturní dominantou.

Mezi další objekty s kulturním, historickým nebo technickým významem můžeme zařadit **drobné sakrální památky** v krajině, mezi které patří kapličky, křížky, boží muka apod. Těch je v krajině SO ORP Roudnice nad Labem celá řada a dotvářejí malebnost krajiny.

2.5 Estetické hodnoty krajiny

Významnou součástí rázu krajiny je její estetická hodnota. Estetická hodnota krajiny vzniká z pozitivně přijímaných vlastností vnímané krajiny (prostorové vztahy, krajinná scéna) a z pozitivních postojů vnímajícího subjektu (emocionálně i racionálně podmíněných). Je vnímatelným specifickým projevem přírodních, kulturních a estetických hodnot, harmonického měřítka a harmonických vztahů v krajině. Estetické hodnoty krajiny jsou tvořeny hodnotami emocionálními, ale také hodnotami obsahovými.

2.5.1 Charakter krajiny ORP Roudnice nad Labem

Území Roudnicka spadá z převážné části do geomorfologického celku Dolnooharská tabule a geomorfologické oblasti Česká tabule. Jižní převážnou část území tvoří podcelek Řípská tabule, v severní části Terezínská kotlina.

Krajina Roudnicka je plochá, jen mírně se postupně zvyšující se od mírně zaříznutého údolí řeky Labe, která tvoří osu severovýchodní části území. Z krajiny vystupují ojedinělé vrcholy sopečného původu, kdy nejvýraznější přírodní (a současně kulturní a historickou) dominantu tvoří hora Říp, která je viditelná z celé východní části území a části západní.

Kromě Řípu se zde nachází několik menších vrcholů, které však v jinak ploché krajině tvoří místní dominanty. Patří mezi ně např. vrch Sovice v obci Vrbice, který z krajiny lokálně výrazněji vyčnívá, dále méně výrazný vrch Vínek ve Vražkově (240 m.n.m).

S ohledem na plochý terén jsou typické daleké průhledy do okolí, které jsou – již mimo zájmové území Roudnicka – obohaceny přítomností dalších vrcholů sopečného původu v Českém středohoří. Mezi nejvýraznější vrcholy viditelné ze zájmového území patří např. vrch Hazmburk se zříceninou hradu, nebo vrchy Oblík, Milešovka, Sedlo a Vlhošť, které tvoří pohledovou kulisu v okolí Roudnicka.

Plochý terén je narušen zaříznutějšími údolími vodních toků, a to výrazněji zejména v západní části území. Podbradecký potok a Mšenský potok zde tvoří výrazněji zahloubená údolí, která tvoří enklávy zeleně v jinak zemědělské krajině. Vodní tok čepel je již v krajině méně výrazný, má však také přírodní a rekreační potenciál. Naopak řeka Ohře se zde před vtokem do Labe blíží svým charakterem Labi. Cenné jsou zde břehové porosty chráněné v několika MZCHÚ a současně jsou součástí přírodního parku Dolní Poohří.

Osídlení a stavba sídel v krajině se následně projevují výrazným obrazem vystupujícím z krajiny v podobě panoramat, ve kterých jsou jednotlivá díla spojena v urbanizovaných celcích spojených s okolní krajinou. Především v posledních 60 letech se krajina v souvislosti s ekonomickým rozvojem a s rozšířením typologické skladby stavebních objektů výrazně proměňuje. Dominantním sakrálním objektům s jasnou vertikální převahou začínají ve městech konkurovat obytné komplexy novodobých forem zástavby, v tomto případě panelové sídliště v Roudnici nad Labem.

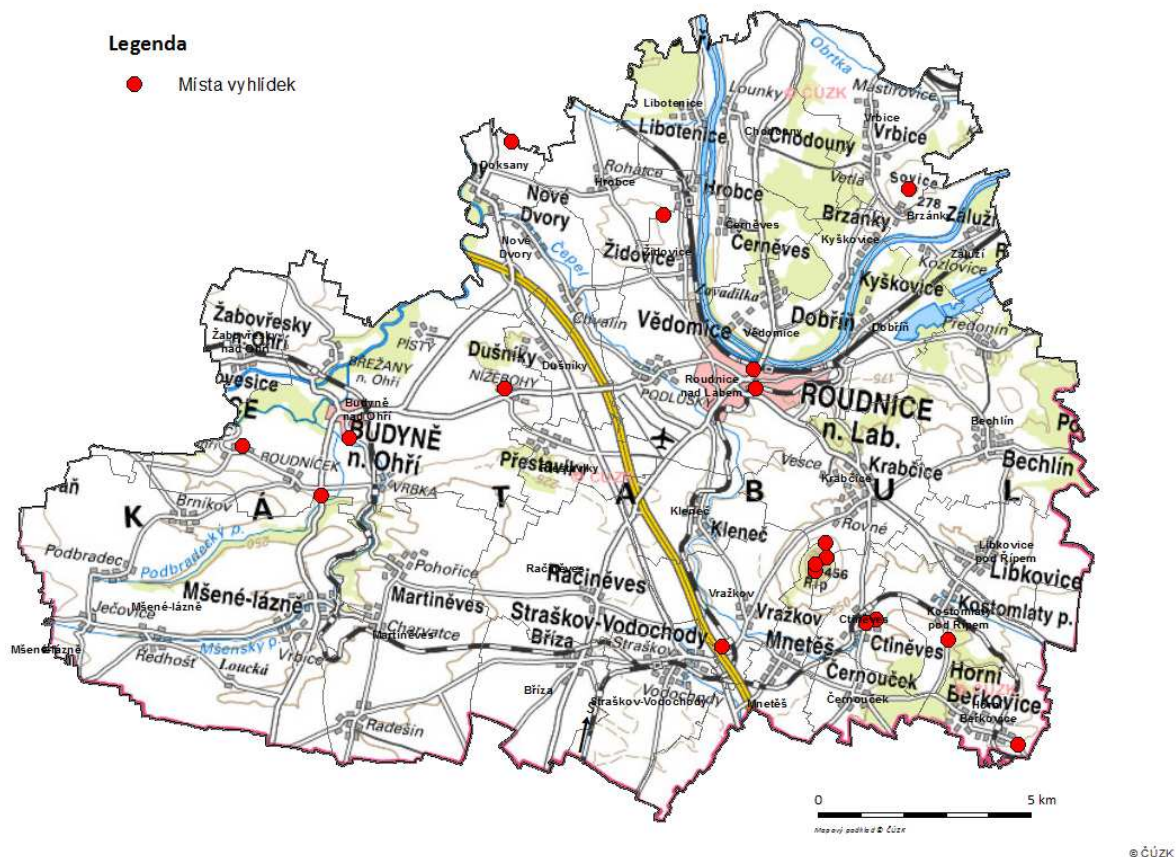
2.5.2 Vyhlídková místa

Území je ploché a umožňuje z většiny jen trochu vyvýšených míst rozhledy do široké krajiny. V terénu se proto nachází celá řada přirozených vyhlídek. Ty nejvýznamnější se nacházejí na Řípu – tzv.

Roudnická, Mělnická a Pražská jsou nejčastěji navštěvovanými vyhlídkami v území. Další vyhlídky jsou např. na kopcích Vínek a Sovice. Část těchto vyhlídkových míst je zanesena do dat ÚAP, lze však doplnit celou řadu dalších míst.

Obrázek 19: Významná vyhlídková místa

Zdroj: Data ÚAP a terénní šetření

K vyhlídkovým místům se vážou také rozhledny. V obci Hrobce se nachází malá rozhledna Na Horách, která je však mimo hlavní turistické trasy a její návštěvnost pravděpodobně nebude vysoká. V Roudnici se nachází Kratochvílova rozhledna, výhledy jsou i z věže Hlásky v centru města.

2.5.3 Významné pohledové horizonty a terénní dominanty

Jak již bylo uvedeno výše, tak plochá krajina Roudnicka postrádá výraznější pohledové horizonty. Nachází se zde řada lokálních horizontů, nejde však o nijak výrazné horizonty krajiny. Za jedinou významnější scénérii zde lze považovat horizont historického centra Roudnice nad Labem při pohledu ze severu přes řeku Labe. Zde je důležitá ochrana tohoto území tak, aby působení této části města nebylo narušeno např. nevhodnou výstavbou (k čemuž by mohlo dojít např. u nevhodné výstavby ve Vědomicích).

2.5.4 Negativní znaky krajiny

Původní charakter některých obcí je narušen novými stavbami postavenými v poválečném období, které nerespektují hmotu a měřítko původní zástavby. Patří mezi ně především zemědělské areály,

kteří jsou v některých případech v chátrajícím stavu a stírají působení kostelů a jiných historických staveb.

Mezi další negativní znaky patří např. sídlištní zástavba v Roudnici nad Labem, která je pohledově velmi výrazná a narušuje historický charakter města. Připomenout je nutné rovněž výrobní komplexy a komerční plochy v okrajových částech Roudnice, které toto negativní působení doplňují. Je však zřejmé, že v případě velkých měst, která jsou centry bydlení, služeb a výroby, se jim nelze zcela vyhnout, neboť by to bylo na úkor právě uvedených funkcí.

Pozitivem Roudnicka je to, že historický charakter většiny obcí je z velké míry zachován. Narušován je místy nevhodnými stavbami, jako jsou uvedené zemědělské areály, které jsou často v chátrajícím stavu (charakter brownfields). Specifikem je areál bývalého cukrovaru v Doksanech, který výrazně snižuje pozitivní působení historických dominant kláštera sester premonstrátek a kostela.

Dalším negativním znakem krajiny je její výrazně zemědělský charakter s absencí zeleně, což platí především pro střední a západní část území (západně od dálnice). Dálnici lze taktéž považovat za negativní prvek v krajině, byť byla do krajiny poměrně solidně zakomponována.

Dalším negativním jevem je vedení vysokého napětí. Jedná se o běžnou a nutnou součást krajiny, která však může upozadovat estetické působení některých dalších znaků krajiny a proto je nutné především vedení nových koridorů velmi pečlivě plánovat.

2.5.4.1 Brownfields

Brownfield je dle Agentury pro podporu podnikání a investic CzechInvest³ nemovitost (pozemek, objekt, areál), která je nedostatečně využívaná, zanedbaná a může být i kontaminovaná. Vzniká jako pozůstatek průmyslové, zemědělské, rezidenční, vojenské či jiné aktivity. Brownfield nelze vhodně a efektivně využívat, aniž by proběhl proces jeho regenerace. Regenerační projekty mohou být naplněny formou rekonstrukce objektů, rekultivace (zbourání objektů, uvedení do stavu podobného greenfieldu) a obnovy (nové využití).

V roce 2005 Agentura CzechInvest ve spolupráci s jednotlivými kraji započala Vyhledávací studii pro lokalizaci brownfieldů. Na základě této studie je k dispozici ucelený přehled brownfieldů v celé České republice, viz <http://www.brownfieldy.cz/seznam-brownfieldu/>, ze které mohou být vybírány projekty pro regeneraci a rozvíjení dalších investičních příležitosti pro developery a investory. Přehled brownfieldů uvedených v národní databázi pro SO ORP Roudnice nad Labem je uveden v tabulce níže.

Tabulka 6: Seznam brownfields z Národní databáze brownfieldů na území SO ORP Roudnice n. L.

Obec	Název	Typ lokality	Stávající využití	Předchozí využití	Rozloha lokality
Doksany	Areál 69 - Doksany	Areál (plocha s budovami)	Zabezpečený areál s nepřetržitým provozem	Průmysl – bývalý cukrovar	68 000 m ²
Dušníky	Zemědělská usedlost	Areál (plocha s budovami)	Prázdný objekt. V nemovitosti není hlášeno trvalé bydliště žádné osoby ani sídlo firmy.	Zemědělství – sklad a ubytovna pro zemědělské účely	3 090 m ²

³ Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest (2008): Národní strategie regenerace brownfieldů. Dostupná online: <http://www.czechinvest.org/nsrbf>

Obec	Název	Typ lokality	Stávající využití	Předchozí využití	Rozloha lokality
			Vše je vyklizené a volné.		

Zdroj: Národní databáze brownfieldů, <http://www.brownfieldy.cz/seznam-brownfieldu/>

V roce 2011 byla vypracována studie pod názvem **Analýza potřeb revitalizace území Ústeckého kraje**, která uvádí brownfields z Vyhledávací studie brownfields na území Ústeckého kraje (DHV CR spol. s.r.o.). Uvedené brownfields jsou v tabulce níže.

Tabulka 7: Přehled lokalit z Vyhledávací studie brownfields na území Ústeckého kraje

Obec	Název lokality	Rozloha (m ²)	Předchozí způsob využití	Převažující typ vlastnictví (soukromé, veřejné)
Budyně nad Ohří	Textilní továrna	18 861	textilní průmysl	soukromé
Doksany	Cukrovar Doksany	32 395	cukrovar	soukromé
	Zámek Doksany	72 012	zámek, hospodářská (pivovar) a církevní činnost	veřejné a soukromé
Horní Beřkovice	Pivovar	11 063	pivovar	veřejné
	Statek Horní Beřkovice	11 815	chovatelství (koně a skot), ředitelství ZD, ubytovna	soukromé a veřejné
Kleneč	Zemědělské družstvo	27 364	statek, plochy zemědělské výroby	soukromé
	Statek	3 907	statek, zemědělská výroba	soukromé
Krabčice	Zemědělské družstvo	13 870	statek, plochy zemědělské výroby	soukromé
Roudnice nad Labem	Sportovní hala Roudnice n. L.	1 285	sportovní hala	soukromé
Židovice	Statek Židovice	7 001	zemědělství (chovatelství koní)	soukromé

Zdroj: Regionální rozvojová agentura Ústeckého kraje, a.s., 2011

Město Roudnice nad Labem má zpracovaný **Strategický plán města Roudnice nad Labem na období 2016 – 2025**, ve kterém se taktéž věnuje problematice brownfields. Za nejvýznamnější považuje následující:

- objekt bývalého pivovaru v Roudnici nad Labem naproti nádraží v Poděbradově ulici
- areál bývalých Roudnických strojírů a sléváren
- bývalý průmyslový komplex v Prokopově ulici

V rámci Rozboru udržitelného rozvoje území (2016) jsou zmíněny brownfieldy v Martiněvsi, v Přestavlkách, v Roudnici nad Labem a v Mšenu-lázních, viz tabulka níže.

Tabulka 8: Brownfields v obcích SO ORP Roudnice nad Labem uvedené v RURÚ, 2016

Obec	Popis	Poznámka
Martiněves	Bývalý zemědělský areál	Areál leží v těsné blízkosti obce, v minulosti byl po nějakou dobu využíván ke klasické výrobě, která byla hlučná a doprovázena zápachem z barev
Mšené-lázně	Množství brownfieldů – opuštěných zemědělských	Dle ÚP jsou některé zemědělské areály částečně využívány. V ÚP jsou vymezeny jako stabilizované plochy

Obec	Popis	Poznámka
	areálů, kterou jsou plochou pro výrobu, ale nejsou využívané	výroby a v regulativech je umožněno jejich širší využívání (zemědělská i nezemědělská výroba, výrobní služby, dále obchodní zařízení, energetická zařízení a nevýrobní služby apod.
Přestavky	Bývalý vojenský areál	Obec vlastní budovy, ale pozemky má stále ve vlastnictví stát
Roudnice nad Labem	Areál bývalé továrny na zemědělské stroje ROSS	V územním plánu jako plocha pro výrobu, ve změně č. 3 areál vymezen jako územní rezerva pro plochy smíšené městské

Zdroj: RURÚ, 2016

V SO ORP Roudnice nad Labem se dle výše uvedených zdrojů nachází přes 20 brownfieldů, z nichž více než polovina je součástí intravilánu obcí či bezprostředně navazuje na zástavbu.

Tyto lokality ovlivňují krajinný ráz, a to negativně, proto je žádoucí jejich řešení, tj. nalezení vhodného využití a zakomponování do krajiny, respektive příslušných sídel.

3 VYMEZENÍ OBLASTÍ KRAJINNÉHO RÁZU A JEJICH CHARAKTERISTIKY

Na základě výše uvedených charakteristik a znaků krajiny byly vymezeny oblasti krajinného rázu. Níže uvádíme jejich přehled, podrobnější popis, respektive popis jejich jednotlivých znaků a charakteristik krajinného rázu včetně doporučení pro jejich ochranu.

3.1 Vymezení oblastí krajinného rázu

Oblast krajinného rázu je „území“ s podobnou přírodní, kulturní a historickou charakteristikou odrážející se v souboru jejích typických znaků, který se výrazně liší od sousedícího území ve všech charakteristikách nebo v některé z nich, a které může zahrnovat více míst krajinného rázu; je vymezena hranicí, kterou mohou být přírodní nebo umělé prvky nebo jiné rozhraní měnících se charakteristik. V některých případech je hranice ostrá a jasně zřetelná (např. hřeben), v některých případech je hranice přechodná.

Na území SO ORP Roudnice byly na základě zjištěných charakteristik krajinného rázu identifikovány 4 oblasti krajinného rázu. Toto členění vychází primárně z geomorfologického členění území, výškopisu, sklonitostí a viditelnosti. S ohledem na relativně plochý charakter území v blízkosti řeky Labe nejsou jednotlivé oblasti krajinného rázu jednoznačně a striktně omezeny, jejich vzájemná hranice je v řadě míst pozvolná.

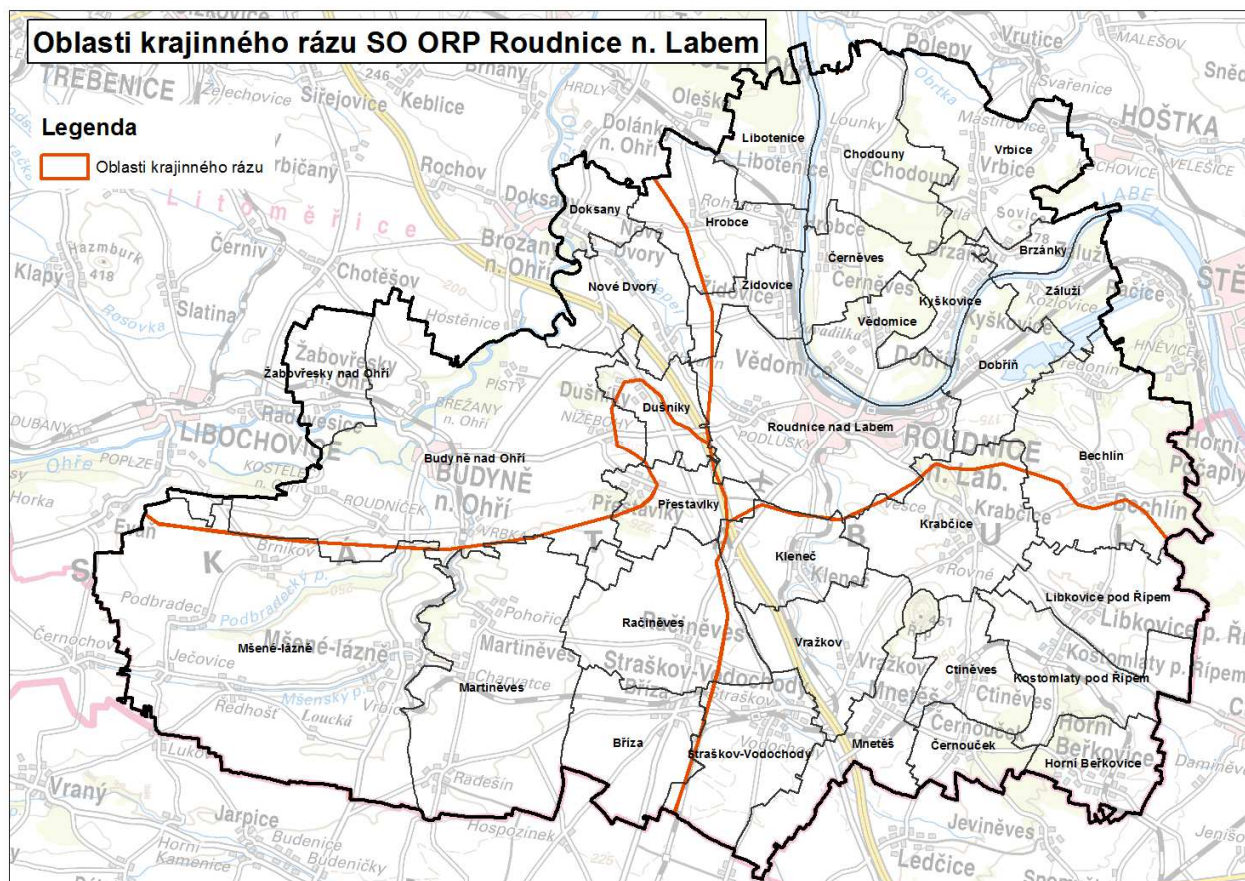
Popis jednotlivých oblastí krajinného rázu obsahuje základní informace a dále popis:

- Znaků a hodnot přírodních charakteristik KR
- Znaků a hodnot kulturních a historických charakteristik KR
- Znaků estetické hodnoty včetně harmonického měřítka a vztahů v krajině
- Opatření k ochraně znaků a hodnot krajinného rázu

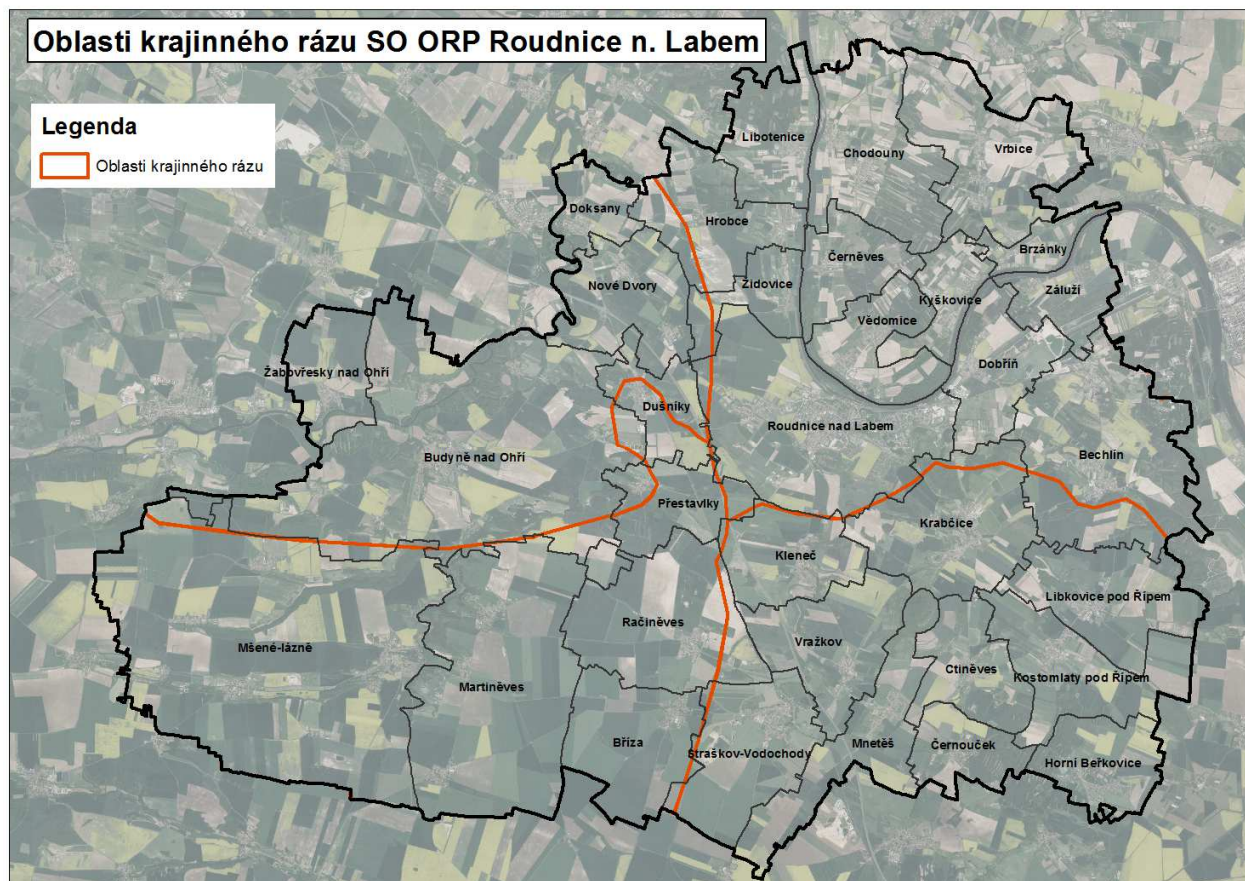
Byly vymezeny tyto oblasti krajinného rázu:

- **OKR 1 – Podřipsko**
- **OKR 2 – Roudnicko a okolí Labe**
- **OKR 3 – Budyňsko a Poohří**
- **OKR 4 – Perucká tabule**

Obrázek 20: Oblasti krajinného rázu SO ORP Roudnice nad Labem

Obrázek 21: Oblasti krajinného rázu SO ORP Roudnice nad Labem - ortofotomapa

3.2 Charakteristiky oblastí krajinného rázu a požadavky na jejich ochranu

3.2.1 Oblast krajinného rázu 1 - Podřipsko

3.2.1.1 Popis vymezení a základní charakteristiky oblasti krajinného rázu

Oblast krajinného rázu Podřipsko zahrnuje území v okolí hory Říp, tj. v rámci ORP Roudnice do vzdálenosti cca 4-6 km. Jedná se (s výjimkou okrajové části Kostomlat pod Řípem) o oblast geomorfologického podcelku Řípské tabule a okrsku Krabčická plošina. Jednoznačnou dominantou je hora Říp, která je viditelná z většiny území této oblasti krajinného rázu. Vymezení bylo provedeno na základě kombinace geomorfologických, krajinných a vizuálních charakteristik reliéfu. Hranice se sousední OKR 4 Perucká tabule není ostrá a je dána hlavně geomorfologicky, oproti terénu sousední OKR 2 Roudnicko a okolí Labe je Podřipsko výrazněji vyvýšené.

Tabulka 9: Základní informace k oblasti krajinného rázu Podřipsko

Obce a katastrální území (převažující)	Bechlín – k.ú. Bechlín Ctiněves Černouček Horní Beřkovice Kleneč Kostomlaty pod Řípem Krabčice – k.ú. Vesce pod Řípem, Krabčice u Roudnice nad Labem, Rovné pod Řípem Mnetěš Straškov-Vodochody – k.ú. Straškov a Vodochody Vražkov
Geomorfologické členění	Oblast: Středočeská tabule Celek: Dolnooharská tabule, Středolabská tabule (okrajově) Podcelek: Řípská tabule, Mělnická kotlina (okrajově) Okrsek: Krabčická plošina, Lužecká kotlina (okrajově)
Biogeografické členění	1.2 Řípský bioregion, 1.3 Úštěcký bioregion, 1.7 Polabský bioregion
Hlavní vodní toky a plochy	Čepel
Krajinné celky dle ZÚR	KC 13 – Severočeské nížiny a pánve

Znaky přírodní charakteristiky

Z hlediska přírodních charakteristik je dominantním znakem **hora Říp**. Ten je vulkanickou kupou zdvihající se do výšky 240 m nad okolní terén. Jeho vznik je spjat s projevy třetihorní až čtvrtohorní vulkanické aktivity. Z hlediska geologie se jedná o přírodní kanál stratovulkánu se střídajícími se polohami lávových výlevů a nesouvislých sopečných vyvrženin. Potenciálně přirozenou vegetací svahů Řípu jsou stepní společenstva. V současnosti v rámci vegetačního krytu převažují uměle vysazené lesní porosty staré cca 120 let vyznačující se velkou dynamikou sukcese. Říp je současně přírodní památkou Hora Říp, evropsky významnou lokalitou a regionálním biocentrem.

Z hlediska přírodních hodnot je potřeba zmínit také **národní přírodní památku Kleneč** a současně EVL Kleneč, kde se vyskytuje unikátní kriticky ohrožený endemit hvozdík písečný český. Jedná se o jediné místo dlouhodobého výskytu v ČR, což tuto lokalitu řadí mezi přírodní plochy s mimořádnou přírodní hodnotou.

Hodnotná je také památná alej 143 stromů lip vedoucí z Krabčic po obou stranách silnice ve směru na Říp. V území je několik dalších památných stromů. Zajímavé jsou taky porosty remízků orientovaných po vrstevnici na úpatí hory Říp a ovocné sady. Větší množství prvků krajinné zeleně je okolo Libkovic, Bechlína a Krabčic.

Kromě hory Říp je regionálním biocentrem také část lesa mezi Černoučkem a Horními Beřkovice. Větší lesní porosty jsou kromě Černoučku také v okolí Krabčic. Pohledově méně výraznou lokální dominantou je vrch Vínek u Vražkova.

Kromě výše uvedených prvků s přírodní hodnotou je zbývající část oblasti převážně zemědělského charakteru s převahou intenzivně využívané zemědělské půdy.

Znaky kulturní a historické charakteristiky

V území se nachází řada **kulturních a historických hodnot**. Hlavní z nich je barokní rotunda Sv. Jiří a sv. Vojtěcha, která je významnou kulturní památkou s významem kulturní dominanty. Zásadním rysem území je kulturní a historický význam samotné hory Říp, která je národním symbolem spojený s počátky osídlení krajiny českým národem, tj. příchodem praotce Čecha.

V území se nachází celá řada nemovitých kulturních památek. Z hlediska krajinného rázu jsou významnější zejména kostely, které pozitivně dotvářejí obraz sídla v krajině. Zmínit lze kostel sv. Matouše v Ctiněvsi, kostel sv. Václava v Bechlíně, kostel sv. Bartoloměje v Černoučku, kostel sv. Pavla a Petra v Kostomlatech pod Řípem, Evangelický kostel v Krabčicích a další.

Zajímavý je také bývalý zámek v Horních Beřkovcích s rozsáhlou zahradou, objekt kapitulního pivovaru ve stejné obci, sila ve Straškově-Vodochodech a Kostomlatech pod Řípem, sušárny chmele a další.

Zachován je také základní historický charakter center části sídel, kdy je zachována původní urbanistická struktura a v některých případech nedošlo k významnějšímu narušení nevhodnou zástavbou plošně většího rozsahu. Urbanisticky hodnotnou jsou místní část Vesce se zachovalou urbanistickou strukturou. Toto je naopak pozorovatelné např. v Černoučku, kde nová zástavba v jižní části stírá stávající charakter obce. Obdobné platí např. u Straškova-Vodochod. Také objekty nové výstavby pro bydlení často nerespektují původní charakter zástavby.

U některých obcí jsou negativní dominantou výrobní areály (např. Vražkov, Kleneč, Vodochody, Libkovic p. Ř.). Ve Straškově-Vodochodech jsou vizuálně patrné objekty vzniklé v důsledku těžby štěrkopísků. Spíše neutrálně lze vnímat další technické objekty, jako jsou např. vodojemy (např. v Kostomlatech).

Na úpatí Řípu jsou patrné známky tradičního, zemědělského využití krajiny. Toto je doloženo přítomností horizontálně členěných drobných políček oddělených mezemi a extenzivně obdělávanými sady podél úpatí hory. V Ctiněvsi se pod Řípem nachází pramen Hamlouf – dle pověsti vytvořen Praotcem Čechem.

Znaky vizuální charakteristiky

Vizuální scéna oblasti je specifická přítomností hory Říp, která je nejhodnotnější dominantou širokého okolí, neboť vystupuje do výšky 240 metrů nad okolní terén. Na Řípu se nacházejí také tři vyhlídky do širokého okolí, a to Roudnická, Mělnická a Pražská. Vyhlídky jsou také na Vítku nebo na východní straně Horních Beřkovic směrem na Mělnicko. Poměrně výrazná je také vizuální vazba z hory Říp ve směru na České Středohoří a hrad Hazmburk.

Krajinu tvoří mozaika převážně plošší zemědělské krajiny bez zřetelných ohraničení s dalekými průhledy, která je doplněna o prvky krajinné zeleně. Té je více v okolí Řípu a v severní části území u Krabčic, Bechlína a Libkovic. Krajinářsky je lokálně zajímavé také údolí podél vodního toku Čepel s enklávami lesních porostů.

Výrazným prvkem je zde frekventovaný úsek dálnice D8, která tvoří výraznější negativní dominantu v krajině, nejen vizuální, ale také pocitovou (hluk). Ta tvoří předěl mezi východní a západní částí Roudnicka. Současně se i z ní nabízí zajímavé výhledy do okolní ploché krajiny.

3.2.1.2 Přehled znaků, hodnot a charakteristik krajinného rázu

Identifikované hlavní znaky a hodnoty krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle projevů	Dle významu v krajinném rázu	Dle cennosti
A.1	Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR	+ Pozitivní 0 Neutrální - Negativní	XXXX Zásadní XXX Spoluurčující XX Doplnující X Nevýznamný	XXX Jedinečný XX Významný X Běžný
A.1.1	Výrazná dominanta hory Říp vulkanického původu vystupující 240 metrů nad okolní terén.	+	XXXX	XXX
A.1.2	Přírodní hodnoty na hoře Říp chráněné jako MZCHÚ, evropsky významná lokalita, regionální biocentrum.	+	XXX	XX
A.1.3	Zachovalá mozaika mezí, sadů, stepních společenstev a zemědělské půdy v dolní části Řípu.	+	XX	XX
A.1.4	Památná alej z Krabčic na Říp.	+	XX	XX
A.1.5	NPP Kleneč a EVL Kleneč s výskytem endemitního hvozdíku písečného českého.	+	X	XXX
A.1.6	Plošně rozsáhlejší lesní celky v okolí Krabčic, Bechlína a Černoučku částečně chráněné jako ÚSES.	+	XX	X
A.1.7	Plošně rozsáhlé celky orné půdy s malým zastoupením krajinné zeleně zejména v jižní části území.	-	XX	X
A.1.8	Mozaika liniové zeleně v krajině podél cest, vodotečí, v polích apod.	+	XX	X
A.1.9	Přítomnost památných stromů v některých obcích	+	X	X
B.1	Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR	+ Pozitivní 0 Neutrální - Negativní	XXXX Zásadní XXX Spoluurčující XX Doplnující X Nevýznamný	XXX Jedinečný XX Významný X Běžný
B.1.1	Barokní rotunda sv. Jiří a Vojtěcha na Řípu.	+	XX	XXX

Identifikované hlavní znaky a hodnoty krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle projevů	Dle významu v krajinném rázu	Dle cennosti
B.1.2	Kulturní význam hory Říp jako českého národního symbolu.	+	XXXX	XXX
B.1.3	Řada kostelů jako kulturně-historických dominant s významným vlivem na působení obce v krajině.	+	XX	X
B.1.4	Zámek a související areál se zahradami a parkem v Horních Beřkovicích.	+	XX	XX
B.1.5	Většinou nenarušený charakter většiny sídel se zachovalou původní urbanistickou strukturou. Pozitivním příkladem jsou např. Vesce.	+	XX	XX
B.1.6	Stopy tradičního zemědělského hospodaření pod Řípem.	+	XX	XX
B.1.7	Řada drobných sakrálních památek v krajině (kapličky, kříže, boží muka).	+	X	X
B.1.8	V některých obcích výraznější negativně působící zemědělské nebo výrobní areály.	-	XX	X
B.1.9	Přítomnost kulturně nebo historicky hodnotnějších staveb v řadě obcí	+	X	X
B.1.10	Propojení dříve oddělených sídel Krabčice a Rovné a potenciální riziko propojení sídel Libkovic a Kostomlaty.	-	XX	X
B.1.11	Elektrické vedení jako jedna z místních dominant v krajině – méně výrazné.	-	X	X
C.1	Znaky estetické hodnoty včetně harmonického měřítka a vztahů v krajině	+ Pozitivní 0 Neutrální - Negativní	XXXX Zásadní XXX Spoluurčující XX Doplnující X Nevýznamný	XXX Jedinečný XX Významný X Běžný
C.1.1	Dominující a exponovaná hora Říp.	+	XXXX	XXX
C.1.2	Místa dalekých výhledů na Řípu a další lokálně významné vyhlídky	+	XXX	X
C.1.3	Mozaika převážně plošší zemědělské krajiny bez zřetelných ohraničení s dalekými průhledy, která je doplněna o prvky krajinné zeleně.	0	XXX	X
C.1.4	Krajinářsky lokálně zajímavé poměrně uzavřené údolí Čepele.	+	XX	X
C.1.5	Výraznější viditelný horizont Českého Středohoří a pohledová osa Říp – hrad Hazmburk – České Středohoří	+	XX	XX
C.1.6	Frekventovaný a výrazný úsek dálnice D8 tvořící technickou dominantu.	-	XX	XX
C.1.7	Výrazně zemědělská krajina - vysoký podíl orné půdy, méně zeleně zejména v jižní části oblasti a nízká míra ekologické stability krajiny.	-	XX	X
C.1.8	Pohledově výraznější alej z Krabčic k Řípu	+	X	XX
C.1.9	Zčásti dochovaná historická cestní síť (zároveň částečně již setřena)	0	X	X

3.2.1.3 Oblast krajinného rázu 1 – Podřipsko – Doporučení pro ochranu KR

- Respektovat přírodní, kulturní a historickou dominantu hory Říp včetně všech přírodních, kulturních a estetických hodnot zde přítomných nebo k ní vázaných
- Zachování mozaiky mezí, sadů, stepních společenstev a zemědělské půdy v dolní části Řípu
- Zachovat průhledy ve směru Říp – Roudnice a Říp – České Středohoří před nešetrnou zástavbou novými výškovými objekty (vyšší telefonní stožáry, vyšší sila či jiné rozsáhlejší výrobní objekty – ve sporných případech nutné individuální posouzení)
- Výstavba větrných elektráren není přijatelná zejména s ohledem na význam hory Říp a jeho exponovanost, průhledy ve směru Říp – České Středohoří
- Ochrana stávající zeleně dotvářející charakter krajiny a její doplňování – remízky, liniová zeleň podél vodotečí a cest, systém ÚSES
- Vhodné doplnění zeleně kolem zemědělských a průmyslových výrobních areálů pro lepší zakomponování těchto objektů do krajiny
- Respektovat a chránit stávající ZCHÚ a evropsky významnou lokalitu Kleneč a biocentra ÚSES
- Respektovat přírodní dominantu vrchu Vínek, zvážit její zpřístupnění poľní cestou ve směru od nádraží nebo silnice
- Při vymezování nových ploch pro výstavbu zajistit návaznost nové zástavby na stávající, zamezit naddimenzovanému roztahování sídel do krajiny, přednostně vyplňovat proluky a zachovávat vhodnou velikost stavebních pozemků zohledňující stávající zástavbu v obcích
- Zamezit srůstání sousedních sídel, tj. Kostomlat a Libkovic a Krabčic a Vesců
- Chránit vizuální siluetu sídel s respektováním stávajících kulturních dominant (kostely, zámky)
- Zejména v sídlech se zachovalou strukturou a architekturou respektovat při nové výstavbě měřítko a hmotu tradiční architektury
- Chránit drobné sakrální památky v krajině a vhodně je doplňovat mobiliárem a zelení
- Zamezit výstavbě staveb, které by měřítkem přesáhly běžné měřítko v krajině, výškových staveb, které by svou výškou přesáhly vymezené horizonty

3.2.1.4 Oblast krajinného rázu 1 – Podřipsko – Příkladová dokumentace

Obrázek 22: *Daleký pohled do krajiny z hory Říp – nejčastěji navštěvované vyhlídkové místo na Roudnicku*

Obrázek 23: *Pohled z Řípu na Černouček – charakter zástavby je zde narušen výrazným výrobním areálem v popředí a postupně zastavovaný velkými rozvojovými plochami pro novou výstavbu*

Obrázek 24: *Rybník Vesečák u Vesců – ukázka harmonického malebného místa citlivě vytvořeného člověkem*

Obrázek 25: Pohled na zachovalé historické jádro sídla Vesce (Zdroj: www.mapy.cz)

Obrázek 26: Pohled na horu Říp z Krabčic a památná alej

3.2.2 Oblast krajinného rázu 2 – Roudnicko a okolí Labe

3.2.2.1 Popis vymezení a základní charakteristiky oblasti krajinného rázu

Oblast krajinného rázu Roudnicko a okolí Labe zahrnuje území v převážně ploché krajině v blízkosti řeky Labe, která je přírodní dominantou území. Jedná se převážně o oblast geomorfologického podcelku Řipské tabule, Terezínské kotliny a okrajově na části Vrbic o západní výběžek Dokeské pahorkatiny. Dominujícím sídlem je město Roudnice nad Labem, ostatní sídla jsou méně významné. Jedná se o oblast intenzivně využívanou, ať už zemědělsky díky velmi dobrým podmínkám pro zemědělské hospodaření, nebo průmyslově v Roudnici a blízkém okolí. Významná funkce území je také sídelní.

Oproti sousední OKR 1 Podřipsko je Roudnicko a okolí Labe výrazněji snižené směrem k toku Labe od okraje Řipské tabule a hranice prochází ostrým svahem mezi těmito dvěma oblastmi. Oproti na západě sousedící OKR 3 Budyňsko – Poohří je hranice dána částečně geomorfologicky a hranicí povodí Labe/Ohře. Je nutno dodat, že se nejedná o hranici ostrou, nýbrž postupně přechodovou.

Tabulka 10: Základní charakteristiky oblasti krajinného rázu Roudnicko a okolí Labe

Obce a katastrální území (převažující)	Bechlín – k.ú. Bechlín a Předonín Brzánky Černěves Dobříň Hrobce – k.ú. Hrobce a Rohatce Chodouny – k.ú. Chodouny a Lounky Kyškovice Libotenice Roudnice nad Labem – k.ú. Roudnice nad Labem a Podluský Vědomice Vrbice – k.ú. Vrbice u Roudnice n. L., Mastířovice, Vetlá Záluží Židovice
Geomorfologické členění	Oblast: Středočeská tabule Celek: Dolnooharská tabule, Ralská pahorkatina Podcelek: Řipská tabule, Terezínská kotlina, Dokeská pahorkatina Okrsek: Krabčická plošina, Roudnická brána, Lovosická kotlina, Úštěcká pahorkatina
Biogeografické členění	1.2 Řipský bioregion
Hlavní vodní toky a plochy	Labe, Čepel, Račický kanál, vodní plochy po těžbě štěrkopísků v Dobříni, Záluží a Račicích
Krajinné celky dle ZÚR	KC 11 – Ralská pahorkatina, KC 13 - Severočeské nížiny a pánve

Znaky přírodní charakteristiky

Z hlediska přírodních charakteristik je hlavním dominantním znakem **řeka Labe**, která tvoří celkovou osu oblasti. Její šířka se zde pohybuje v rozmezí 100-200 metrů, podél je úzký pás zeleně pouze místy rozšířený do menších lesních celků. Koryto řeky je, zejména u Roudnice, výrazněji technicky

upraveno. Na řece se nachází několik zalesněných ostrovů. Řeka Labe je v daném území současně nadregionálním prvkem sítě ÚSES.

Cennou přírodní dominantou sopečného původu viditelnou ze širokého okolí v severní části území je **vrch Sovice**. Sovický vrch (278 m.n.m), je izolovaný a zčásti zalesněný svědecký vrch v Úštěcké pahorkatině. Jižní a západní svahy vrchu zaujímají oplocené vinice a sady. V nejvyšší části se nacházelo raně středověké sídliště s hradištěm.

Krajina v Roudnici a bezprostředním okolí je **výrazně urbanizovaná**, s rostoucí vzdáleností od města a také od řeky Labe míra urbanizace klesá. Významné, plošné narušení sekundární struktury krajiny představuje rozsáhlé průmyslové zóny navazující na historické jádro města a východní okraj intravilánu města. V samotné Roudnici se nachází také několik parků a ploch veřejné zeleně. V severní části území severně od Labe je již harmoničtější mozaika zemědělské a lesní krajiny s přítomností rozsáhlejších lesních celků s četnější přítomností borovic.

V Dobříni a Záluží se nachází **plošně rozsáhlé vodní plochy** vzniklé po těžbě nerostných surovin. Část z nich slouží k závodnímu veslování (Račický kanál), část je přírodnějšího charakteru – těžba zde ještě částečně probíhá, část území je využíváno k rekreačnímu účelu. Samotný Račický kanál a jeho okolí lze vnímat spíše neutrálně, přírodnější vodní plochy dříve zemědělskou krajinu oživily pozitivně.

Vzhledem k intenzivně využívané krajině se zde nachází **menší množství hodnotnějších znaků přírodní charakteristiky**. V Dobříni se nachází přírodní památka a EVL Dobříňský Háj, v Libotenicích EVL Píščiny u Oleška a v Brzánkách přírodní památka Sovice u Brzáněk. Podél Labe je veden nadregionální biokoridor ÚSES, na který navazuje několik regionálních biocenter.

V Roudnici nad Labem se nachází několik památných stromů, které však mají z hlediska krajinného rázu pouze lokální význam. Kromě výše uvedených je zbývající část oblasti převážně zemědělského charakteru s převahou intenzivně využívané zemědělské půdy. V Dobříni a Bechlíně se nacházejí plošně rozsáhlejší plochy sadů, které mají i určitou hodnotu z hlediska biodiverzity. Na Bechlínsku je přítomna relativně harmonická krajina s mozaikou lesů, sadů, zahrad a liniové zeleně s množstvím polních a lesních cest. Vyšší množství sadů nebo zeleně je také v některých lokalitách podél Labe (Brzánky).

Zajímavý je charakter přechodu mezi OKR II a OKR I, jenž je tvořen zlomovým strmým až příkrým svahem klesajícím z krajinného prostoru Krabčické plošiny do labské nivy.

Znaky kulturní a historické charakteristiky

V území se nachází řada kulturních a historických hodnot, a to především v centru regionu Roudnici. To je vyhlášeno jako městská památková zóna. Ta byla vyhlášena v roce 1992 a její území tvoří hodnotné historické jádro města s areálem zámku, augustiniánským klášterem a dalšími sakrálními i veřejnými stavbami. Zóna zaujímá plochu cca 73,5 ha. Množství kulturních památek pak odkazuje na bohatou historii města středověkého původu. Kromě zámku a kláštera se zde nachází také evangelický kostel, několik kaplí, židovský hřbitov, řada městských domů, historicky hodnotné sloupy a sochy, objekt radnice na Karlově náměstí, vodní mlýn apod. Historická struktura zástavby je dochována pouze v jádru města. Hranice historického jádra korespondují s hranicí městské památkové zóny. V této zóně převažuje struktura zástavby 18. století. V obraze sídla v krajině se projevují zejména v pohledu ze severu přes řeku Labe.

Raně barokní zámek vznikl v letech 1652 – 1684 na místě původního románského hradu. Zámek patřil rodu Lobkowiczů až konce 40. let 20. stol. po té byl zestátněn. Za druhé světové války sloužil zámek jako kasárna německé armády, po ní armády české, až do roku 2009 zde sídlila vojenská konzervatoř.

Římskokatolický kostel Narození Panny Marie pochází z r. 1333. a nechal jej postavit pražský biskup Jan IV. z Dražic spolu s klášteřem augustiniánů na místě bývalého románského kostelíka. Výstavba kostela i kláštera byla dokončena v roce 1360. V letech 1725 až 1734 byl barokně.

Augustiniánský klášter je díky dvěma věžím v západním průčelí dominantou této části města. Je výjimečnou památkou gotického umění a barokní gotiky.

Tyto výše uvedené hodnoty jsou naopak **potlačeny novou zástavbou**. V okrajových částech města se nachází výrazná panelová výstavba, která obraz sídla v krajině výrazněji negativně narušuje. Stejně tak se v okrajových částech města nachází řada výrobních objektů, které dominují svému okolí. Výrazným je např. objekt Vitany. První průmyslová zóna vznikla v průběhu 19. století. Obytná zástavba ve formě městských domů vznikala do 1. poloviny 20. století. Od této doby je zástavba definována jako novodobá a je charakterizována zejména tzv. „socialistickou“ výstavbou. Od 60. let minulého století proběhla rozsáhlá výstavba bytových domů, panelových sídlišť v západní a průmyslových zón ve východní a jižní části města. V současnosti intravilánu dominuje obytná a průmyslová zástavba 20. století. Historicky dochované jádro tvoří přibližně 20 % rozlohy města.

V území mimo samotné město Roudnice se nachází celá řada **nemovitých kulturních památek**, z nichž některé tvoří dominanty obcí a dotvářejí jejich obraz v krajině. Z hlediska krajinného rázu jsou významnější zejména kostely, které pozitivně dotvářejí obraz sídla v krajině. Zmínit lze kostely sv. Prokopa v Černěvsi, kostel sv. Kateřiny v Libotenicích, kostel sv. Floriána ve Vrbici, kaplička v Rohatcích, kostel sv. Mikuláše v Lounkách, kostel sv. Jakuba Většího ve Vetlé, kostel sv. Václava v Bechlíně a další. Charakter sídel pozitivně dotvářejí další objekty, jako jsou např. hřbitovy (např. Bechlín) a drobná sakrální architektura.

Charakter původní zástavby je většinou setřen nebo výrazněji potlačen. V některých obcích bývá ve struktuře zástavby zachováno historické jádro (kromě Roudnice např. Bechlín, Rohatce, Vetlá, Brzánky ...). Zástavba většiny obcí je zásadním způsobem ovlivněna nevhodnými rekonstrukcemi, dostavbami a novodobou výstavbou, která až na výjimky nerespektuje tradiční znaky vesnické zástavby. V zástavbě nejsou výjimkou domy „podnikatelského baroka“.

Rizikem je také **srůstání zástavby** sousedních obcí. K tomuto může dojít např. u Lounek a Chodoun, Vrbice a Vetlé nebo Vědomic a Roudnice nad Labem. Došlo k propojení zástavby mezi Roudnicí a Dobříní. Tyto trendy jsou z hlediska krajinného rázu nežádoucí.

Negativně v rámci intravilánů obcí působí hmotově dominantní zemědělsko-výrobní objekty. Ty se nacházejí kromě Roudnice také např. v Bechlíně, Vrbici, Dobříní, Židovicích nebo Libotenicích. Velmi výrazný z širšího okolí (tj. i z protější strany řeky Labe) je výrobní objekt Vitany. V krajině se nachází také několik fotovoltaických elektráren, nejsou však v krajině nijak výrazně dominující a jejich vliv je neutrální či jen lokálně negativní. Místy výraznějším prvkem krajiny je vedení elektrického napětí.

Známky tradičního hospodaření v krajině a charakter plužiny byly setřeny a nyní převládá intenzivní zemědělské hospodaření na velkých půdních blocích.

Znaky vizuální charakteristiky

Vizuální scéna oblasti je specifická přítomností řeky Labe, která tvoří osu území. Území podél řeky je převážně ploché, jen v některých lokalitách se řeka výrazněji zařezává do svahu, např. poblíž vrcholu Sovice u Brzánky. Pozitivní jsou také typické průhledy údolím Labe.

V jižní části přechází oblast ostřejším zlomovým svahem do OR Podřipsko, respektive geomorfologicky do Perucké tabule.

Krajinu tvoří většinou mozaika ploché intenzivně využívané zemědělské krajiny (s výjimkou jižní části) bez zřetelných ohraničení s dalekými průhledy, která je doplněna o prvky lesů (Bechlín, Chodouny aj.) a krajinné zeleně. V západní části jsou výrazné také vodní plochy vzniklé po těžbě nerostných surovin. Zásadním prvkem krajinné scény je město Roudnice, které se nachází uprostřed dané oblasti.

Krajinná scéna v blízkosti města Roudnice je tvořena agrární krajinou se silným impaktem průmyslové výroby a těžby. V krajinné matici dominují rozsáhlé lány zemědělské půdy, které jsou doplněny výrobními areály a plochami aktivní těžby štěrkopísků. Prvky zapojené vzrostlé zeleně se vyskytují méně. Členění jednotlivých ploch v rámci krajinné matrice nevyniká harmonií. Přechod mezi jednotlivými plochami je v rámci bloků tvořen barevným kontrastem mezi pěstovanými agrocenózami.

Důležitým rysem je **vizuální vazba na horu Říp**, která prostor ovládá. Vizuální scénu ovlivňuje **panorama Českého středohoří** tvořícího vzdálený západní až severní horizont a také vizuální exponovanost krajinného prostoru v pohledové ose Říp - České středohoří.

V území jsou dvě menší rozhledny – v Roudnici a Hrobcích, výhled je také z hlásky v Roudnici a svahů vrchu Sovice.

Esteticky nejhodnotnější krajinné scenérie, ve kterých se uplatňuje cenná **zástavba historického jádra Roudnice**, vznikají při pohledech z prostoru labské nivy. Do horizontu tvořeného hustou zástavbou měšťanských domů a architektonicky odlišitelných veřejných budov se promítá výrazná kulturní dominanta roudnického zámku a věže sakrálních staveb, nad kterými se tyčí monumentální silueta Řípu. Širší, panoramatické výhledy jsou devastovány vizuálním kontextem s výškově a hmotově zcela dominující panelovou výstavbou západní části Roudnice. Dalším zásahem do projevu kulturních dominant je přítomnost komínů náležících k průmyslovým areálům. V západní části intravilánu se uplatňuje výrazná technicistní dominanta budovy Vitana a.s.

Přírodní rámeček krajiny je narušen zastavěním. Pozitivním prvkem intravilánu Roudnice jsou poměrně hojné plochy městské zeleně, které se však nevyznačují větší přírodní hodnotou. Intravilánu v horizontální a vertikální ose dominují průmyslové areály a novodobá zástavba, resp. hmotově a výškově výrazné objekty komínů, výrobních hal a panelových domů.

3.2.2.2 Přehled znaků, hodnot a charakteristik krajinného rázu

Identifikované hlavní znaky a hodnoty krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle projevů	Dle významu v krajinném rázu	Dle cennosti
A.2	Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR	+ Pozitivní 0 Neutrální - Negativní	XXXX Zásadní XXX Spoluurčující XX Doplnující X Nevýznamný	XXX Jedinečný XX Významný X Běžný
A.2.1	Krajinná dominanta toku řeky Labe	+	XXX	XX
A.2.2	Výraznější vrch Sovice s přírodní a historickou hodnotou	+	XXX	XX
A.2.3	Reliéf je v jižní části tvořen příkrým svahem geomorfologického zlomu vystupujícím nad řeku krajinu podél Labe	+	XX	X
A.2.4	Rozsáhlejší vodní plochy vzniklé po těžbě štěrkopísku	+ / 0	XX	XX
A.2.5	Porosty zeleně a menší lesní celky podél řeky Labe a ostrovy v řece – součást nadregionálního a regionálního ÚSES	+	XX	X
A.2.6	Rozsáhlejší plochy lesních porostů v severní části území a u Bechlína	+	XX	X

Identifikované hlavní znaky a hodnoty krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle projevů	Dle významu v krajinném rázu	Dle cennosti
A.2.7	Plošně rozsáhlejší plochy sadů v Dobříni a Bechlíně	+	X	X
A.2.8	Výskyt několika maloplošně zvláště chráněných území	+	X	X
A.2.9	Dominance intenzivně zemědělsky využívaných ploch, výrazná urbanizace.	-	XXX	X
A.2.10	Výskyt ploch městské zeleně, parků a zahrady v Roudnici	+	X	X
B.2	Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR	+ Pozitivní 0 Neutrální - Negativní	XXXX Zásadní XXX Spoluurčující XX Doplnující X Nevýznamný	XXX Jedinečný XX Významný X Běžný
B.2.1	Vysoká koncentrace kulturně-historických hodnot v Roudnici nad Labem – MPZ tvořená dochovaným historickým jádrem, středověký původ města a kulturní význam města v dějinách	+	XXXX	XXX
B.2.2	Výrazné kulturní dominanty roudnického zámku, kostela Narození p. Marie s barokní zvonicí, augustiniánského kláštera apod.	+	XXX	XX
B.2.3	Vodní plocha Račický kanál vzniklá po těžbě šterkopísků a využívaná pro sport	0	XX	XXX
B.2.4	Narušení obrazu sídla panelovou výstavbou v okrajových částech města	-	XXX	XX
B.2.5	Narušení obrazu sídla průmyslovou výstavbou v okrajových částech města - negativně se projevující architektonická dominanta - výrobní objekt Vitany	-	XX	XX
B.2.6	Řada kostelů a kaplí v obcích spoluvytvářejících obraz sídla v krajině	+	XX	X
B.2.7	Venkovská zástavba negativně poznamenaná urbanisticky necitlivými rekonstrukcemi, dostavbami a výstavbou	-	XX	X
B.2.8	Postupné srůstání některých obcí – Roudnice – Dobříň, Vrbice – Vetlá, Chodouny – Lounky, Vědomice - Roudnice	-	XX	X
B.2.9	Vedení elektrického napětí – 110 kv a 400 kv	-	XX	X
B.2.10	Fotovoltaické elektrárny zakomponované do krajiny	-	X	X
C.2	Znaky estetické hodnoty včetně harmonického měřítka a vztahů v krajině	+ Pozitivní 0 Neutrální - Negativní	XXXX Zásadní XXX Spoluurčující XX Doplnující X Nevýznamný	XXX Jedinečný XX Významný X Běžný
C.2.1	Dochované historické jádro města v příkrém svahu otevřeném do ploché labské nivy – působivá expozice	+	XX	XX
C.2.2	Projev kulturních dominant města a jejich vizuální kontext s Řípem v jižních pohledech z prostoru labské nivy	+	XXX	XX
C.2.3	Dominance průmyslových areálů a čtvrtí panelové výstavby v obrazu města	-	XXX	X
C.2.4	Výrazná gradace reliéfu směrem k Řípu	+	XX	XX
C.2.5	Panorama Českého středohoří tvořícího vzdálený západní až severní horizont	+	XX	XX

Identifikované hlavní znaky a hodnoty krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle projevů	Dle významu v krajinném rázu	Dle cennosti
C.2.6	Vizuální exponovanost krajinného prostoru v pohledové ose Říp - České středohoří, uplatnění v krajinných panoramatech	+	XX	XX
C.2.7	Široké údolí řeky Labe tvořící základní osu území	+	XXX	X
C.2.8	Technické úpravy toku Labe, vysoká koncentrace antropogenních aktivit v jeho blízkosti	-	XX	X
C.2.9	Přítomnost rušivých zemědělských a skladových areálů v zemědělské krajině, nesourodost zástavby a obcí	-	XX	X
C.2.10	Výrazně zemědělská krajina - vysoký podíl orné půdy, méně zeleně zejména v jižní části oblasti a nízká míra ekologické stability krajiny.	-	XX	X

3.2.2.3 Oblast krajinného rázu 2 - Roudnicko a okolí Labe – Doporučení pro ochranu KR

- Zachovat průhledy ve směru Říp – Roudnice a Říp – České Středohoří před nešetrnou zástavbou novými výškovými objekty (vyšší telefonní stožáry, vyšší sila či jiné rozsáhlejší výrobní objekty – ve sporných případech nutné individuální posouzení)
- Výstavba větrných elektráren není přijatelná zejména s ohledem na význam blízké hory Říp a jeho exponovanost, průhledy ve směru Říp – České Středohoří
- Chránit a dle možností rozšiřovat přírodní prvky podél toku Labe, zachovat a rozvíjet okolní zeleň, omezovat další technické úpravy koryta a podporovat šetrné rekreační aktivity podél toku
- Respektovat přírodní dominantu vrchu Sovice s historickými hodnotami, zvážit její zpřístupnění pro turisty turistickou nebo naučnou trasou, případně umožnit výhledy do okolí. Nesměřovat nové plochy výstavby na svahy vrchu Sovice – zachovat odstup vrchu od zástavby. Rovněž v širším okolí neumísťovat nevhodné výškové stavby typu sil, stožárů, samostatně stojících areálů výroby.
- Zachovat ochranu hodnot v MPZ Roudnice. Velmi citlivě řešit zástavu severně od centra Roudnice ve Vědomicích, zachovat průhledy na historické centrum města
- Zachovávat, chránit a respektovat tradiční obraz sídel, jejich převažující historický charakter a citlivé zapojení sídel do krajiny humny a zahradami
- Ochrana stávající zeleně dotvářející charakter krajiny a její doplňování – remízky, liniová zeleň podél vodotečí a cest, systém ÚSES
- Vhodné doplnění zeleně kolem zemědělských a průmyslových výrobních areálů pro lepší zakomponování těchto objektů do krajiny
- Respektovat a chránit stávající ZCHÚ a evropsky významnou lokalitu Dobříňský háj a biocentra ÚSES
- Při vymezování nových ploch pro výstavbu zajistit návaznost nové zástavby na stávající, zamezit naddimenzovanému roztahování sídel do krajiny, přednostně vyplňovat proluky a zachovávat vhodnou velikost stavebních pozemků zohledňující stávající zástavbu v obcích
- Zamezit srůstání sousedních sídel, tj. Chodounů a Lounek, Vědomic a Roudnice a Roudnice a Dobříň
- Chránit vizuální siluetu sídel s respektováním stávajících kulturních dominant (kostely, zámky)
- Zejména v sídlech se zachovalou strukturou a architekturou respektovat při nové výstavbě měřítko a hmotu tradiční architektury
- Chránit drobné sakrální památky v krajině a vhodně je doplňovat mobiliářem a zelení
- Zamezit výstavbě staveb, které by měřítkem přesáhly běžné měřítko v krajině, výškových staveb, které by svou výškou přesáhly vymezené horizonty

3.2.2.4 Oblast krajinného rázu 2 – Roudnicko a okolí Labe – Příkladová fotodokumentace

Obrázek 27: *Pohled na centrum Roudnice od jihu*

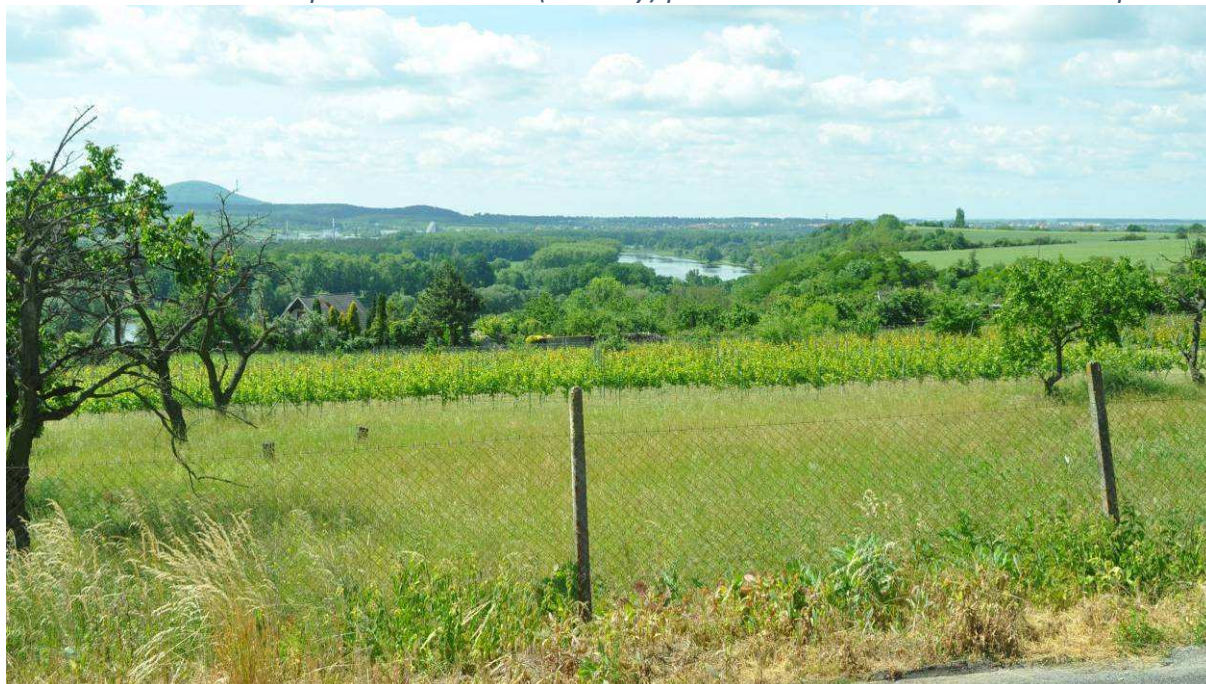
Obrázek 28: *Sídliště výrazně dotvářejí panorama města Roudnice*

Obrázek 29: *Řeka Labe u Roudnice s ostrůvky pokrytými vegetací*

Obrázek 30: Pohled z pod Vrchu Sovice (Brzánky) přes zelené údolí Labe směrem k Řípu

Obrázek 31: Vrch Sovice – regionální dominanta jinak převážně ploché krajiny

Obrázek 32: Pískovna Dobříň – velmi zajímavá lokalita vzniklá po těžbě nerostů. Vzadu vrch Sovice

Obrázek 33: *Typická část krajiny severně od Labe – plochá mozaika polí, borových a listnatých lesů, na pozadí s vrcholy Českého Středoohoří. Rád narušen několika plochami FVE, avšak v akceptovatelné míře.*

Obrázek 34: *Kostel sv. Kateřiny v Libotenicích u Labe*

3.2.3 Oblast krajinného rázu 3 – Budyňsko - Poohří

3.2.3.1 Popis vymezení a základní charakteristiky oblasti krajinného rázu

Oblast krajinného rázu 3 Budyňsko - Poohří zahrnuje severozápadní část území ORP Roudnice nad Labem. Jedná se o relativně ploché území v nivě řeky Ohře, která protéká západní částí území. Podél ní je vymezen přírodní park Dolní Poohří. Centrem oblasti je Budyně nad Ohří s několika kulturně-historickými dominantami. Geomorfologicky spadá území převážně ke geomorfologickému podcelku Terezínská kotlina a okrsku Lovosická kotlina. Kromě Ohře se zde nacházejí již méně výrazné a významné přítoky Čepel, Podbradecký a Mšenský potok.

Od jižně položené oblasti krajinného rázu IV Perucká tabule je OKR III poměrně ostře oddělena strmějším svahem, který odděluje Terezínskou kotlinu od Perucké tabule, je částečně zalesněný a vytváří výraznější vizuální ohraničení. Hranice s OKR II Roudnicko a okolí Labe není ostrá, spíše přechodná a částečně je dána hranicí mezi povodím Ohře a Labe. I ta je však protnuta údolím Čepele.

Tabulka 11: Základní charakteristiky oblasti krajinného rázu Budyňsko - Poohří

Obce a katastrální území (převažující)	Budyně nad Ohří – k.ú. Budyně nad Ohří, Břežany nad Ohří, Kostelec nad Ohří, Doksany Dušníky Nové Dvory – k.ú. Nové Dvory u Doksan, Chvalín Roudníček, Vrbka u Roudníčku, Písty, Nížebohy Žabovřesky nad Ohří
Geomorfologické členění	Oblast: Středočeská tabule Celek: Dolnooharská tabule Podcelek: Hazmburská tabule, Terezínská kotlina, Řipská tabule Okrsek: Klapská tabule, Lovosická kotlina, Krabčická plošina, Perucká tabule
Biogeografické členění	1.2 Řipský bioregion, 1.7 Polabský
Hlavní vodní toky a plochy	Ohře, Čepel, Podbradecký potok, Mšenský potok
Krajinné celky dle ZÚR	KC 13 - Severočeské nížiny a pánve

Znaky přírodní charakteristiky

Z hlediska přírodních charakteristik je dominantním znakem **řeka Ohře**, její niva a porosty podél řeky. Tyto plochy jsou chráněny v rámci **přírodního parku Dolní Poohří**. Ten byl vyhlášen v roce 2001 na ploše necelých 40 km². Nachází se na dolním toku řeky Ohře v místech, kde řeka vytváří volné přírodní meandry a dochovaly se zbytky původní vegetace lužních lesů s desítkami druhů ohrožených a chráněných druhů organismů. Území přírodního parku má tvar protáhlého oblouku, jehož osou je řeka Ohře. Šířka území se pohybuje přibližně od jednoho do tří kilometrů. Z geomorfologického hlediska přírodní park leží v geomorfologickém celku Dolnooharská tabule, převážnou část území tvoří Terezínská kotlina. Významným prvkem oblasti jsou zanesená mrtvá ramena řeky, která bývají zaplavena vodou po záplavách nebo při vyšším stavu podzemní vody. Velká část přírodního parku je součástí **nadregionálního biocentra Myslivna nad Ohří**. Tok Ohře je chráněn současně jako **EVL**

Ohře, kde je předmětem ochrany bolen dravý, losos obecný, velevrub tupý a biotopy vázané na tok Ohře. Do území ORP Roudnice nad Labem zasahuje přírodní park jen zčásti.

Vyskytují se zde také cenné přírodní lokality chráněné jako **MZCHÚ**, a to přírodní rezervace a EVL Loužek, přírodní rezervace a EVL Pístecký les, přírodní památka Slatiniště u Vrbky a EVL Vrbka s výskytem řady chráněných druhů.

Od jižně položené Perucká tabule je oblast ostře oddělena strmějším svahem, který odděluje Terezínskou kotlinu od Perucké tabule, je částečně zalesněný a vytváří výraznější vizuální ohraničení. Tento svah je narušen **zaříznutějšími údolími** Podbradeckého a Mšenského potoka. V krajině je už méně výrazný tok Čepele, avšak v zemědělské krajině Chvalína a Nových Dvorů má také lokální krajinářský význam.

V Doksanech se nachází několik **památných stromů**. V parku v Budyni se nachází památný jilm.

Severně od Doksan se nachází výraznější vrch Skála. Je to výrazný svědecký vrch budovaný svrchnoturonskými až coniackými jílovitými a křemitými vápenci s vložkami slínovců, vycházejícími na příkrých okrajových svazích.

Kromě uvedených lesních celků se zde další výraznější nenacházejí a převažuje intenzivněji využívaná zemědělská krajina doplněná o liniovou krajinou zeleň. Té se nachází více v západní části území, naopak ve východní části území (V od dálnice – Nové Dvory, Chvalín) je krajinná zeleň minimum.

Znaky kulturní a historické charakteristiky

Centrem oblasti je město **Budyně nad Ohří**. Jeho historické jádro je od roku 1992 **městskou památkovou zónou**. K samotnému městu patří ještě šest vesnic v okolí: Břežany nad Ohří, Kostelec nad Ohří, Nížebohy, Písty, Roudníček a Vrbka. Městem protéká rameno Malá Ohře.

Území městské památkové zóny tvoří cenné historické jádro města s areálem bývalého vodního hradu z 15. století, několika sakrálními objekty a také s hodnotnými sochařskými díly. Zaujímá plochu cca 27,5 ha. Město pochází z 12. století. Původně gotický hrad byl přestavěn do renesanční podoby.

V Ostrovní ulici se nachází synagoga, která byla v první polovině 19. století přestavěna ve zděnou pozdně klasicistní budovu s pozdně rokokovým průčelím. Činná byla do druhé světové války, dnes slouží jako skladiště a je kulturní památkou. Také se zde nachází židovský hřbitov z roku 1785, čítá zhruba 200 náhrobků a jeho součástí je novorománská obřadní síň. Ve směru z Budyně na Žabovřesky se nachází cenný barokní most přes rameno Malé Ohře z roku 1773.

Vysoká je také koncentrace kulturně-historických hodnot v **Doksanech**. zde se nachází kostel Narození Panny Marie, zámek Doksany a klášter sester premonstrátek. Poblíž je také kostel sv. Petra a Pavla. Ženský premonstrátský klášter je původně románský, později barokně rozšířený. Jeho součástí, klášterní kostel a jeho krypta, patří k nejvýznamnějším románským památkám v Čechách. Větší část budov je zchátralá, jen část tvoří budovy nově opravené. V blízkosti kláštera se nachází bývalý mlýn, původem středověký, který je dnes využíván jako MVE. Přes náhon u mlýna vede kamenný obloukový mostek z poloviny 18. století. Hřbitovní kostel sv. Petra a Pavla je původně románský z první poloviny 13. století, dnešní podoba je barokní z doby kolem roku 1726.

Tyto významné kulturní hodnoty jsou výrazně negativně potlačeny **dominujícím komínem v areálu bývalého cukrovaru** a přítomnými budovami. Současně jsou zde v blízkosti kostela sv. Petra a Pavla zcela nevhodně umístěny **plochy fotovoltaických elektráren**.

V území se nachází několik dalších **nemovitých kulturních památek** ovlivňujících krajinný ráz oblasti. Patří mezi ně zejména **kostely**. Patří mezi ně kostel sv. Václava v centru Budyně, výraznější kostel Panny Marie Sněžné na okraji Budyně, zmíněné kostely v Doksanech, výrazný kostel sv. Martina v Nížebohách nebo kostel sv. Petra a Pavla v Kostelci nad Ohří. V dalších obcích a v krajině se nacházejí některé pouze lokálně významnější sakrální památky, jako jsou kapličky (Chvalín, Žabovřesky, Písty) křížky apod.

U některých obcí je zachován alespoň základní historický charakter center části sídel, kdy nedošlo k významnějšímu narušení nevhodnou zástavbou. Kromě centra Budyně nad Ohří lze zmínit centrální část Nížeboh, Písty se zachovalou architekturou objektů na návsi, nebo Nové Dvory. Naopak nová zástavba je často ovlivněna nevhodnými, které nerespektují tradiční znaky vesnické zástavby.

U některých obcí jsou naopak negativní dominantou výrobní areály. Toto je nejvýraznější zejména v Doksanech u areálu bývalého cukrovaru. Významnější areály na okraji obcí jsou také ve Chvalíně, Vrbce, zemědělský areál v Roudníčku, v Kostelci a Budyni (např. při vjezdu).

Známky tradičního hospodaření v krajině a charakter plužiny byly setřeny a nyní převládá intenzivní zemědělské hospodaření na velkých půdních blocích. Alespoň částečně byla zachována hlavní cestní síť v krajině.

Znaky vizuální charakteristiky

Vizuální scéna území je z jižní strany výrazněji ohraničena zlomovým svahem Perucké tabule, který je částečně narušen údolími Mšenského a Podbradeckého potoka. Celkově se území svažuje severozápadním směrem k plochému, zalesněnému a přírodně cennému údolí řeky Ohře s bočními kanály a meandry. Toto území tvoří přirozenou osu oblasti.

Scéna je z jihu a východu přehledná s dalekými výhledy a v S/SZ směru jen méně výrazně ohraničena.

Kromě přírodního parku Dolní Poohří tvoří krajinu mozaika intenzivně využívané zemědělské krajiny, která je doplněna o méně rozsáhlé prvky lesů a krajinné zeleně.

Centrem krajinné scény je město Budyně nad Ohří, které se nachází uprostřed dané oblasti. Bylo zde zachováno historické centrum města, které je obklopeno novou zástavbou a výrobními plochami.

Důležitým rysem je **vizuální vazba na blízké panorama a vrcholy Českého Středohoří**. Současně je zde pořád přítomna vazba na horu Říp nacházejícího se východně. Význam má tedy vizuální exponovanost krajinného prostoru v pohledové ose Říp - České středohoří.

Území je přirozeně přehledné z horní části zlomového svahu, z vrchu Skála u Doksan, ze směru od Rohatců nebo Nížebohů. Rozhledny se zde nenacházejí. Část území je pohledově exponovaná také z dálnice D8, která oblast protíná v SV části území. Frekventovaný úsek dálnice D8 zde tvoří výraznější negativní dominantu, nejen vizuální, ale také pocitovou (hluk).

3.2.3.2 Přehled znaků, hodnot a charakteristik krajinného rázu

Identifikované hlavní znaky a hodnoty krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle projevů	Dle významu v krajinném rázu	Dle cennosti
A.3	Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR	+ Pozitivní 0 Neutrální - Negativní	XXXX Zásadní XXX Spoluurčující XX Doplnující X Nevýznamný	XXX Jedinečný XX Významný X Běžný
A.3.1	Výrazná dominanta toku řeky Ohře a navazující nivy chráněná jako přírodní park Dolní Poohří	+	XXXX	XX
A.3.2	Vysoká koncentrace přírodně a krajinářsky hodnotných ploch podél Ohře - nadregionální ÚSES, Natura 2000, MZCHÚ, meandrující tok, přírodní vodní plochy	+	XXX	XX
A.3.3	Reliéf je v jižní části tvořen příkrým svahem geomorfologického zlomu mezi Peruckou tabulí a Terežínskou kotlinou	+	XXX	X
A.3.4	Výraznější svědecký vrch Skála nad Doksany	+	XX	X
A.3.5	Plochy lesních porostů v údolí Ohře, u Dušníků a v jižní části území	+	XX	X
A.3.6	Výskyt několika maloplošně zvláště chráněných území (mimo přírodní park Dolní Poohří)	+	X	X
A.3.7	Velký podíl intenzivně zemědělsky využívaných ploch s minimem krajinné zeleně ve východní části oblasti	-	XXX	X
B.3	Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR	+ Pozitivní 0 Neutrální - Negativní	XXXX Zásadní XXX Spoluurčující XX Doplnující X Nevýznamný	XXX Jedinečný XX Významný X Běžný
B.3.1	Vysoká koncentrace kulturně-historických hodnot v Budyni nad Ohří – MPZ tvořená dochovaným historickým jádrem města, středověký původ města, vodní hrad, sakrální objekty, synagoga	+	XXX	XX
B.3.2	Výrazné kulturně-historické dominanty v Doksanech – klášter sester premonstrátek, zámek a dva kostely	+	XXX	XX
B.3.3	Výrazný areál bývalého cukrovaru v Doksanech s komínem narušující charakter sídla a působení kulturních objektů	-	XXX	XX
B.3.4	Narušení obrazu sídla Budyně novodobou zástavbou a výrobními plochami	-	XXX	X
B.3.5	Několik kostelů v obcích spoluvytvářejících obraz sídla v krajině	+	XX	X
B.3.6	Venkovská zástavba negativně poznamenaná urbanisticky necitlivými rekonstrukcemi, dostavbami a výstavbou	-	XX	X
B.3.7	Fotovoltaické elektrárny v Doksanech nevhodně umístěné v blízkosti kostela	-	XX	X
B.3.8	Řada výraznějších a místy zanedbaných či opuštěných výrobních areálů/objektů na okrajích obcí narušujících obraz těchto sídel v krajině	-	XX	X
B.3.9	Částečně zachovalá cestní síť v krajině	+	X	X

Identifikované hlavní znaky a hodnoty krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle projevů	Dle významu v krajinném rázu	Dle cennosti
C.3	Znaky estetické hodnoty včetně harmonického měřítka a vztahů v krajině	+ Pozitivní 0 Neutrální - Negativní	XXXX Zásadní XXX Spoluurčující XX Doplnující X Nevýznamný	XXX Jedinečný XX Významný X Běžný
C.3.1	Široké zalesněné a členité údolí meandrující řeky Ohře tvořící základní osu území	+	XXX	XX
C.3.2	Projev kulturních dominant v Doksanech a jejich vizuální kontext s oblastí podél řeky Ohře	+	XX	XX
C.3.3	Výraznější exponovaný zlomový svah směrem k celku Perucké tabule	+	XXX	XX
C.3.4	Panorama Českého středohoří tvořícího vzdálenější západní až severní horizont, výrazná zřícenina hradu Hazmburk	+	XXX	XX
C.3.5	Vizuální exponovanost krajinného prostoru v pohledové ose Říp - České středohoří, uplatnění v krajinných panoramatech	+	XX	XX
C.3.6	Výrazný areál bývalého cukrovaru v Doksanech potlačující pozitivní projevy stávajících historicky významných objektů	-	XXX	XX
C.3.7	Přítomnost rušivých zemědělských a výrobních areálů v zemědělské krajině, nesourodost zástavby v obcích	-	XX	X
C.3.8	Výrazně zemědělská krajina zejména ve východní části území mimo přírodní park - vysoký podíl orné půdy, méně zeleně a nízká míra ekologické stability krajiny.	-	XX	X

3.2.3.3 Oblast krajinného rázu 3 - Budyňsko - Poohří – Doporučení pro ochranu KR

- Respektovat hodnoty přírodního parku Dolní Poohří, nové rozvojové plochy lokalizovat mimo území přírodního parku, nadregionálního biocentra Myslívna na Ohři a EVL Ohře. Nevhodná je rovněž chatová zástavba v rámci přírodního parku.
- Zachovat průhledy ve směru Říp – České Středohoří před nešetrnou zástavbou novými výškovými objekty (vyšší telefonní stožáry, vyšší sila či jiné rozsáhlejší výrobní objekty – ve sporných případech nutné individuální posouzení)
- Výstavba větrných elektráren není přijatelná zejména s ohledem na význam nedaleké hory Říp a jeho exponovanost, průhledy ve směru Říp – České Středohoří a přírodní park Dolní Poohří
- Omezení necitlivé výstavby na exponovaném horizontu mezi Peruckou tabulí a Terezínskou kotlinou – tj. nejen výškovými stavbami, ale i dalšími plochami pro bydlení apod.
- Cíleně doplňovat do krajiny prvky krajinné zeleně ve formě ÚSES, interakčních prvků a zeleně podél stávajících komunikací, obnovovat původní polní cesty
- Zachovat ochranu hodnot v MPZ Budyně nad Ohří
- Zachovat ochranu kulturních hodnot v Doksanech. Podpořit v dlouhodobějším horizontu možnost stavebních úprav v areálu bývalého cukrovaru tak, aby byla odstraněna negativní dominanta komína a citlivě upraveny výrobní objekty
- Lépe zakomponovat stávající FVE v Doksanech do sídla tak, aby bylo zmírněno jejich negativní působení na stávající kulturní hodnoty v území.
- Ochrana stávající zeleně dotvářející charakter krajiny a její doplňování – remízky, liniová zeleň podél vodotečí a cest, systém ÚSES
- Vhodné doplnění zeleně kolem zemědělských a průmyslových výrobních areálů pro lepší zakomponování těchto objektů do krajiny. Podpořit využití nevyužívaných areálů brownfields
- Při vymezování nových ploch pro výstavbu zajistit návaznost nové zástavby na stávající, zamezit naddimenzovanému roztahování sídel do krajiny, přednostně vyplňovat proluky a zachovávat vhodnou velikost stavebních pozemků zohledňující stávající zástavbu v obcích
- Chránit vizuální siluetu sídel s respektováním stávajících kulturních dominant (kostely, zámky).
- Obnovovat původní síť polních cest, zlepšovat propojování sídel pro pěší a cyklisty (např. ve směru Budyně – Vrbka a Budyně - Nížebohy
- Zejména v sídlech se zachovalou strukturou a architekturou (Písty, Nížebohy) respektovat při nové výstavbě měřítko a hmotu tradiční architektury
- Chránit drobné sakrální památky v krajině a vhodně je doplňovat mobiliářem a zelení

3.2.3.4 Oblast krajinného rázu 3 – Budyňsko – Poohří – Příkladová fotodokumentace

Obrázek 35: Pohledově výraznější zalesněný svah jižně od Budyně vytváří hranici mezi Peruckou tabulí a Terezínskou kotlinou

Obrázek 36: Pohled na Kostelec nad Ohří, v pozadí výrazný vrch se zříceninou hradu Hazmburk

Obrázek 37: Nížebohy s výraznějším kostelem sv. Martina

Obrázek 38: Panorama Doksan od východu. Přítomnost kulturně hodnotných objektů, jejichž výraz je potlačován výrobními objekty

Obrázek 39: Vodní hrad v Budyni

3.2.4 Oblast krajinného rázu 4 – Perucká tabule

3.2.4.1 Popis vymezení a základní charakteristiky oblasti krajinného rázu

Oblast krajinného rázu Perucká tabule zahrnuje jihozápadní část území Roudnicka. Vymezení bylo provedeno zejména na základě geomorfologických a vizuálních charakteristik reliéfu. Jedná se o poměrně ploché až mírně zvlněné území tvořené geomorfologickým okrskem Perucká tabule. Do ní se výrazněji zařezávají údolí místních vodotečí Podbradecký potok a Mšenský potok, která území zajímavě rozčleňují na dílčí podoblasti. Centrem oblasti je lázeňská obec Mšené-lázně s lázeňským areálem.

Oblast je od severní OKR III oddělena poměrně ostrým svahem. Hranice s OKR I Podřipsko je spíše pozvolná a je dána hranicí Perucké tabule a západním okrajem údolí toku Čepele.

Tabulka 12: Základní charakteristiky oblasti krajinného rázu 4 – Perucká tabule

Obce a katastrální území (převažující)	Bříza Dušníky Mšené-lázně – k.ú. Brníkov, Podbradec, Ječovice, Ředhošť, Vrbice u Mšeného-lázní, Mšené-lázně Martiněves – k.ú. Martiněves u Libochovic, Charvatce u Martiněvsi, Radešín u Martiněvsi Přestavlky Račíněves
Geomorfologické členění	Oblast: Středočeská tabule Celek: Dolnooharská tabule Podcelek: Řipská tabule Okrsek: Perucká tabule, Krabčická plošina
Biogeografické členění	1.2 Řipský bioregion
Hlavní vodní toky a plochy	Podbradecký potok, Mšenský potok
Krajinné celky dle ZÚR	KC 13 - Severočeské nížiny a pánve

Znaky přírodní charakteristiky

Dominantním znakem přírodních charakteristik je výrazná převaha zemědělských ploch oproti ostatním prvkům krajiny. Lesy se v území nacházejí ve velmi malém rozsahu především na strmějších svazích v údolí vodotečí, jako jsou Podbradecký a Mšenský potok a u Přestavlky.

Krajina Perucké tabule je především ve východní části oblasti v plochá s dalekými rozhledy bez jasných ohraničení. K západu a jihu je území zvlněnější, část ohraničení prostoru tvoří hranice povodí III. řádu řeky Ohře. Celkově ploché území je rozčleněno údolími Mšenského a Podbradeckého potoka a jejich drobnými přítoky.

Přítomnost **znaků přírodních hodnot** je nízká. Podél Podbradeckého potoka se nachází přírodní památka a současně evropsky významná lokalita Údolí Podbradeckého potoka. Lokalita je chráněná z důvodu zastoupení velkého počtu přírodních biotopů, především pak hercynských dubohabřin a široolistých suchých trávníků, s charakteristickým výskytem velkého množství ohrožených

a chráněných druhů rostlin a živočichů. Vegetace si zde zachovala svůj přirozený charakter. Méně rozsáhlá je přírodní památka a EVL Na Dlouhé Stráni, kde se vyskytují na suchých stráních zvláště chráněné druhy rostlin. Část údolí Mšeného potoka mezi Mšené-lázně a Martiněvsí je chráněno jako regionální biocentrum, dvě lokální biocentra se nacházejí také v údolí Podbradeckého potoka. Ta jsou doplněna o další méně významné lokační biocentra a biokoridory různých úrovní.

Několik drobných vodních ploch se nachází podél Mšenského potoka a v lázeňském areálu Mšené-lázně. Jednou z nich je také lesní koupaliště zasazené do malebného údolí Mšenského potoka.

Výraznější a významnější plochou zeleně je také samotný park a navazující okolí v lázeňském areálu v Mšeném-lázně. V Mšeném-lázně se také nachází památná lípa na Markovském.

Znaky kulturní a historické charakteristiky

Centrem oblasti je jediná lázeňská obec v okrese Litoměřice **Mšené-lázně**. První písemná zmínka o vsi je ze 13. století. K obci připadají také místní části Brníkov, Ječovice, Podbradec, Ředhošť (včetně Loucké) a Vrbice. V obci se nachází také mšenský zámek upravený na konci devatenáctého století v novorenesančním slohu.

Lázně samotné leží na východním okraji obce v údolí Mšenského potoka. Léčí se zde především nemoci pohybového ústrojí a nověji i nemoci nervů za pomoci slatinných zábalů a minerálních koupelí. Historie lázní sahá až do 18. století. Lázně jsou obklopené rozsáhlým starým parkem. Prameny léčivých podzemních vod v blízkosti obce jsou známy od pradávna, lázně samotné byly vybudovány roku 1796. Po II. světové válce byly lázně zestátněny. Památkově chráněn je celý areál se svými historickými objekty. Nejznámější z nich je secesní dílo architekta Jana Letzela, tzv. Dvorana z r. 1905 sloužící jako jídelna, kuchyň a kavárna. Ostatní lázeňské domy nesou názvy Říp – hlavní lázeňská budova, Praděd, Slovanka, Kyselka, Vítkov a Blaník. Všechny lázeňské objekty jsou zrekonstruovány.

V území je přítomno také několik **nemovitých kulturních památek**. Z hlediska krajinného rázu jsou významnější kostely, které pozitivně spoludotvářejí obraz sídla v krajině. Mezi nejvýraznější patří zdaleka viditelný osamoceně v rovině stojící kostel sv. Prokopa v Charvatcích, kostel Nanebevzetí Panny Marie s vedle stojící kaplí sv. Anny také v Charvatcích, kostel sv. Havla v Račiněvsi, kostel sv. Jiljí v Ředhošti, výrazný kostel sv. Barbory v Ječovicích nebo kostel sv. Floriána v Podbradci. Méně výrazné, přesto dotvářející charakter a historii sídla, jsou také kaple a kapličky, kterých se v území také několik celoplošně vyskytuje. Z jiných architektonických zajímavostí lze zmínit barokní sýpku z 18. století v Brníkově. V krajině se nachází řada prvků drobné sakrální architektury.

U některých sídel se podařilo zachovat jejich **historickou urbanistickou strukturu**, byť ve většině případů došlo k větším či menším změnám a ovlivněním novodobou výstavbou. Architektonickou hodnotu mají objekty v lázeňském areálu v lázních. Struktura zástavby zůstala zachovalá ve větší míře v menších sídlech Ječovicích a Radešíně včetně rybníků a panského dvora postaveného rodem Kinských, byť i zde také došlo k narušení novými objekty, nevhodnými stavebními úpravami a výstavbou objektů nerespektujících znaky tradiční zástavby. V ostatních obcích/sídlech byly změny ještě výraznější. Dochází také ke srůstání zástavby Mšené-lázně a její části Vrbice, což také není z hlediska zachování historických a urbanistických hodnot žádoucí.

Charakter řady sídel negativně ovlivňují zemědělské a výrobní areály, z nichž některé jsou v provozu a některé naopak chátrají. Tyto objekty jsou plošně a vizuálně výraznější u Podbradce, bývalé JZD

v Ředhošti, Loukova, Račiněvsi a Břízy. Výrazně je patrný také areál mezi Charvatci a Radešínem. Velkostatek Fr. Tomana v Loukově je současně zmiňován jako architektonicky významný objekt. Za Přestavky v lese je bývalý vojenský areál, vzhledem ke své poloze však krajinný ráz nikterak neovlivňuje.

Lokálně charakter krajinného rázu doplňují také další technické objekty, jako jsou elektrické vedení, vodojemy (např. Podbradec, Bříza) nebo vysílače (Ředhošť, Martiněves, Račiněves). Ty lze hodnotit dle lokalizace spíše neutrálně nebo negativně. Negativně, vizuálně a pocitově, lze vnímat rovněž frekventovanou silnici II/240 protínající oblast v jeho východní části.

Známky tradičního zemědělského využití krajiny byly na většině území potlačeny. Místy (Charvatce, Mšené-lázně) byl zachován výraznější podíl sadů a zahrad u zástavby, které zajišťují přirozenější vazbu sídla na okolní krajinu. Naopak např. v Bříze chybí téměř jakýkoliv přírodnější přístup do krajiny.

Znaky vizuální charakteristiky

Východní část oblasti, tj. v obcích Bříza, Račiněves a V část Martiněvsi) tvoří výrazněji plochá, nečleněná část geomorfologického okrsku Perucká tabule. Západní část je zvlněnější a rozčleněná hlubšími zaříznutými údolími Mšenského a Podbradeckého potok. Údolí těchto toků jsou členité, z větší části zalesněné a je zde přítomna řada přírodně hodnotnějších ploch.

Perucká tabule se nachází nad Terezískou kotlinou modelovanou činností řeky Ohře a odděluje ji od ní ostřejší zlom, který je částečně zalesněný. Jižní hranice oblasti je dána zhruba horizontem povodí III. řádu řeky Ohře. Hranice mezi OKR I Podřipsko je spíše přechodná a tvoří ji okraj Perucké tabule, respektive horní části svahů údolí Čepele.

Scéna je z vyšších poloh oblasti přehledná s dalekými výhledy a jen méně výrazně ohraničena. Díky tomuto jsou některé objekty výrazně viditelné z velké dálky – patří mezi ně např. kostel sv. Prokopa v Charvatcích.

Krajinu tvoří mozaika **intenzívně využívané zemědělské krajiny** s jen menšími oživeními v prostoru dvou výše zmíněných údolí. Zejména ve východní části území lze toto vnímat výrazně negativně, neboť se jedná o rozsáhlé ploché lány polí s minimálním rozčleněním a pozitivních záchytných prvků. Zástavba sídel zde bez přirozeného přechodu hraničí se zemědělskou krajinou.

Centrem krajinné scény je obec Mšené-lázně s působivým **lázeňským areálem** zasazeným do zalesněného údolí Mšenského potoka. Charakter tohoto areálu byl zachován od jeho založení na konci 18. století. Kromě lázeňského parku se zde nachází rekreační trasy, vodní prvky a další prvky zpřijemňující tuto lokalitu pro návštěvníky.

Důležitým rysem je **vizuální vazba na blízké panorama a vrcholy Českého Středohoří**. Současně je zde pořád přítomna vazba na horu Říp nacházejícího se 5-15 km východně v závislosti na konkrétní lokalitě. Význam zde má tedy také vizuální exponovanost krajinného prostoru v pohledové ose Říp - České středohoří.

Krajinářsky nejvíce hodnotné jsou zde údolí Podbradeckého a Mšenského potoka, kam je také koncentrováno nejvíce hodnotnějších přírodních, přírodních, kulturních a vizuálních znaků.

3.2.4.2 Přehled znaků, hodnot a charakteristik krajinného rázu

Identifikované hlavní znaky a hodnoty krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle projevů	Dle významu v krajinném rázu	Dle cennosti
A.4	Znaky a hodnoty přírodní charakteristiky KR	+ Pozitivní 0 Neutrální - Negativní	XXXX Zásadní XXX Spoluurčující XX Doplnující X Nevýznamný	XXX Jedinečný XX Významný X Běžný
A.4.1	Ostřeji zaříznutá údolí Podbradeckého a Mšenského potoka s přítomností lesních porostů a vyšší koncentrací přírodních hodnot chráněných v rámci MZCHÚ, soustavy Natura 2000 a ÚSES	+	XXX	XX
A.4.2	Malebný lázeňský park a navazující okolí přírodního charakteru s vysokou rekreační funkcí	+	XXX	XX
A.4.3	Reliéf je v severní části tvořen příkrým svahem geomorfologického zlomu mezi Peruckou tabulí a Terezínskou kotlinou	+	XXX	X
A.4.4	Velký podíl intenzivně zemědělsky využívaných ploch s minimem krajinné zeleně zejména ve východní části oblasti	-	XXX	X
A.4.5	Drobné vodní plochy v údolí Mšenského potoka	+	X	X
B.4	Znaky a hodnoty kulturní a historické charakteristiky KR	+ Pozitivní 0 Neutrální - Negativní	XXXX Zásadní XXX Spoluurčující XX Doplnující X Nevýznamný	XXX Jedinečný XX Významný X Běžný
B.4.1	Větší koncentrace kulturně-historických hodnot v Mšené-lázně – lázeňský areál z konce 18. století, lázeňský park, mšenský zámek, lázeňské objekty, torzo kaple, fontána	+	XXX	XXX
B.4.2	Několik výraznějších kostelů v sídlech spoluvytvářejících obraz sídla v krajině (např. Charvatce)	+	XXX	X
B.4.3	Řada kaplí v sídlech, architektonicky cenné objekty a drobných sakrálních památek v krajině	+	XX	X
B.4.4	Venkovská zástavba negativně poznamenaná urbanisticky necitlivými rekonstrukcemi, dostavbami a výstavbou	-	XX	X
B.4.5	Výraznější a místy zanedbané výrobní areály/objekty narušujících krajinný ráz, respektive obraz sídel v krajině	-	XX	X
B.4.6	Výrazněji smazána původní cestní síť v krajině	-	X	X
B.4.7	Výškové technické objekty typu vodojemů a dalších	0	XX	X
C.4	Znaky estetické hodnoty včetně harmonického měřítka a vztahů v krajině	+ Pozitivní 0 Neutrální - Negativní	XXXX Zásadní XXX Spoluurčující XX Doplnující X Nevýznamný	XXX Jedinečný XX Významný X Běžný
C.4.1	Ostřeji zaříznutá údolí Podbradeckého a Mšenského potoka s přítomností lesních porostů	+	XXX	XX
C.4.2	Výraznější exponovaný zlomový svah směrem k celku Terezínská kotlina	+	XXX	XX

Identifikované hlavní znaky a hodnoty krajinného rázu		Klasifikace identifikovaných znaků		
		Dle projevů	Dle významu v krajinném rázu	Dle cennosti
C.4.3	Panorama Českého středohoří tvořícího vzdálenější západní až severní horizont, výrazná zřícenina hradu Hazmburk	+	XXX	XX
C.4.4	Vizuální exponovanost krajinného prostoru v pohledové ose Říp - České středohoří, uplatnění v krajinných panoramatech	+	XX	XX
C.4.5	Přítomnost rušivých zemědělských a výrobních areálů v zemědělské krajině, nesourodost zástavby v obcích	-	XX	X
C.4.6	Výrazně zemědělská krajina zejména ve východní části území - vysoký podíl orné půdy, méně zeleně a nízká míra ekologické stability krajiny.	-	XX	X
C.4.7	Frekventovaná silnice II/240 – narušení krajiny a zdroj hluku	-	XX	X

3.2.4.3 Oblast krajinného rázu 4 – Perucká tabule – Doporučení pro ochranu KR

- Zachovat průhledy ve směru Říp – České Středohoří a Hazmburk před nešetrnou zástavbou výškovými objekty (vyšší telefonní stožáry, vyšší sila či jiné rozsáhlejší výrobní objekty – ve sporných případech nutné individuální posouzení)
- Výstavba větrných elektráren není přijatelná zejména s ohledem na význam nedaleké hory Říp a jeho exponovanost, průhledy ve směru Říp – České Středohoří a blízký přírodní park Dolní Poohří
- Omezení necitlivé výstavby na exponovaném horizontu mezi Peruckou tabulí a Terezínskou kotlinou – tj. nejen výškovými stavbami, ale i dalšími plochami pro bydlení apod.
- Cíleně doplňovat do intenzivní zemědělské krajiny ve východní části oblasti prvky krajinné zeleně ve formě ÚSES, interakčních prvků a zeleně podél stávajících komunikací, obnovovat původní polní cesty
- Zachovat a vhodně rozvíjet přírodní a jen omezeně zastavěný charakter výraznějších údolí vodních toků Podbradeckého a Mšenského potoka s vysokou koncentrací přírodních hodnot
- Rozvíjet lázeňský areál v Mšeném-lázně, chránit před necitlivými zásahy
- Ochrana stávající zeleně dotvářející charakter krajiny a její doplňování – remízky, liniová zeleň podél vodotečí a cest, systém ÚSES
- Vhodné doplnění zeleně kolem zemědělských a průmyslových výrobních areálů pro lepší zakomponování těchto objektů do krajiny. Podpořit využití nevyužívaných areálů brownfields
- Při vymezování nových ploch pro výstavbu zajistit návaznost nové zástavby na stávající, zamezit naddimenzovanému roztahování sídel do krajiny, přednostně vyplňovat proluky a zachovávat vhodnou velikost stavebních pozemků zohledňující stávající zástavbu v obcích
- Chránit vizuální siluetu sídel s respektováním stávajících kulturních dominant (kostely, zámky).
- Obnovovat původní síť polních cest, zlepšovat propojování sídel pro pěší a cyklisty (např. ve směru Martiněves včetně jeho místních částí a Račiněvsí a Břízy)
- Chránit drobné sakrální památky v krajině a vhodně je doplňovat mobiliářem a zelení

3.2.4.4 Oblast krajinného rázu 4 – Perucká tabule – Příkladová fotodokumentace

Obrázek 40: *Typická čistě zemědělská a nevzhledná krajina mezi Martiněvsí a Březou*

Obrázek 41: *Příklad nevzhledných chátrajících výrobních objektů narušujících obraz sídla v krajině (Dušníky)*

Obrázek 42: *Kostel sv. Prokopa v Charvatcích*

Obrázek 43: Panorama obce Mšené-lázně

4 SEZNAM TABULEK

Tabulka 1:	Základní údaje o obcích správního obvodu ORP Roudnice nad Labem.....	9
Tabulka 2:	Významná přírodně hodnotná území s dopadem na krajinný ráz.....	24
Tabulka 3:	Dělení krajin podle koeficientu ekologické stability	28
Tabulka 4:	Hodnocení koeficientu ekologické stability krajiny (KES) v jednotlivých obcích SO ORP Roudnice nad Labem	28
Tabulka 5:	Přehled hlavních kulturních dominant – hrady, zámky, tvrze, zříceniny.....	37
Tabulka 6:	Seznam brownfields z Národní databáze brownfieldů na území SO ORP Roudnice n. L..	40
Tabulka 7:	Přehled lokalit z Vyhledávací studie brownfields na území Ústeckého kraje.....	41
Tabulka 8:	Brownfields v obcích SO ORP Roudnice nad Labem uvedené v RURÚ, 2016	41
Tabulka 9:	Základní informace k oblasti krajinného rázu Podřipsko.....	45
Tabulka 10:	Základní charakteristiky oblasti krajinného rázu Roudnicko a okolí Labe	52
Tabulka 11:	Základní charakteristiky oblasti krajinného rázu Budyňsko - Poohří.....	62
Tabulka 12:	Základní charakteristiky oblasti krajinného rázu 4 – Perucká tabule	70

5 SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1:	Obecně-geografická mapa správního obvodu SO ORP Roudnice nad Labem	10
Obrázek 2:	Hydrografie vodních toků včetně jejich řádu dle Strahlera	12
Obrázek 3:	Hydrografie včetně hranic povodí.....	13
Obrázek 4:	Geomorfologické členění	14
Obrázek 5:	Relativní výšková členitost	15
Obrázek 6:	Typy krajín dle reliéfu	16
Obrázek 7:	Těžba nerostných surovin na území SO ORP Roudnice nad Labem	18
Obrázek 8:	Půdní typy.....	19
Obrázek 9:	Biogeografické členění	21
Obrázek 10:	Potenciální přirozená vegetace	22
Obrázek 11:	Krajinný pokryv.....	23
Obrázek 12:	Typy krajín dle využití	24
Obrázek 13:	Přehled chráněných území v ORP Roudnice nad Labem.....	26
Obrázek 14:	Územní systém ekologické stability	27
Obrázek 15:	Oblast města Roudnice nad Labem na mapě stabilního katastru.....	32
Obrázek 16:	Oblast Roudnicka a okolí Řípu na mapě 2. vojenského mapování.....	33
Obrázek 17:	Typologie obcí	35
Obrázek 18:	Hora Říp s rotundou sv. Jiří	36
Obrázek 19:	Významná vyhlídková místa	39
Obrázek 20:	Oblasti krajinného rázu SO ORP Roudnice nad Labem	44
Obrázek 21:	Oblasti krajinného rázu SO ORP Roudnice nad Labem - ortofotomapa	44
Obrázek 22:	Daleký pohled do krajiny z hory Říp – nejčastěji navštěvované vyhlídkové místo na Roudnicku.....	50
Obrázek 23:	Pohled z Řípu na Černouček – charakter zástavby je zde narušen výrazným výrobním areálem v popředí a postupně zastavovaný velkými rozvojovými plochami pro novou výstavbu	50
Obrázek 24:	Rybník Vesečák u Vesců – ukázka harmonického malebného místa citlivě vytvořeného člověkem	50
Obrázek 25:	Pohled na zachovalé historické jádro sídla Vesce (Zdroj: www.mapy.cz).....	51
Obrázek 26:	Pohled na horu Říp z Krabčic a památná alej	51
Obrázek 27:	Pohled na centrum Roudnice od jihu	59
Obrázek 28:	Sídlíště výrazně dotvářejí panorama města Roudnice	59
Obrázek 29:	Řeka Labe u Roudnice s ostrůvky pokrytými vegetací	59
Obrázek 30:	Pohled z pod Vrchu Sovice (Brzánky) přes zelené údolí Labe směrem k Řípu	60
Obrázek 31:	Vrch Sovice – regionální dominanta jinak převážně ploché krajiny.....	60
Obrázek 32:	Pískovna Dobříň – velmi zajímavá lokalita vzniklá po těžbě nerostů. Vzadu vrch Sovice	60
Obrázek 33:	Typická část krajiny severně od Labe – plochá mozaika polí, borových a listnatých lesů, na pozadí s vrcholy Českého Středohoří. Rád narušen několika plochami FVE, avšak v akceptovatelné míře.....	61
Obrázek 34:	Kostel sv. Kateřiny v Libotenicích u Labe	61
Obrázek 35:	Pohledově výraznější zalesněný svah jižně od Budyně vytváří hranici mezi Peruckou tabulí a Tereziňskou kotlinou	68

Obrázek 36:	Pohled na Kostelec nad Ohří, v pozadí výrazný vrch se zříceninou hradu Hazmburk....	68
Obrázek 37:	Nížebohy s výraznějším kostelem sv. Martina	68
Obrázek 38:	Panorama Doksan od východu. Přítomnost kulturně hodnotných objektů, jejichž výraz je potlačován výrobními objekty.....	69
Obrázek 39:	Vodní hrad v Budyni	69
Obrázek 40:	Typická čistě zemědělská a nevzhledná krajina mezi Martiněvsí a Břízou	76
Obrázek 41:	Příklad nevzhledných chátrajících výrobních objektů narušujících obraz sídla v krajině (Dušníky).....	76
Obrázek 42:	Kostel sv. Prokopa v Charvatcích.....	76
Obrázek 43:	Panorama obce Mšené-lázně.....	77

6 SEZNAM LITERATURY

Atlas krajiny České republiky: Landscape atlas of the Czech Republic. Praha: Ministerstvo životního prostředí České republiky, 2009. ISBN 978–80–85116–59–5.

Culek, Martin, ed. Biogeografické členění České republiky. Praha: Enigma, 1996. ISBN 80-853-6880-3.

Český úřad zeměměřický a katastrální [online]. Dostupné z: <http://www.cuzk.cz/>

Demek, Jaromír a Peter Mackovčín, ed. Zeměpisný lexikon ČR. Vyd. 2. AOPK ČR. ISBN 80-860-6499-9.

HYDROEKOLOGICKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM VÚV TGM [online]. [cit. 2017-11-01]. Dostupné z: <http://heis.vuv.cz/>

Kuča, Karel: Oblasti dochovaných strukturálně výrazných plužin v České republice. Zprávy památkové péče, Roč. 74, č. 1, 2014.

Národní strategie regenerace brownfieldů. [online]. 2008: Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest [cit. 2017-11-01]. Dostupné z: <http://www.czechinvest.org/nsrbf>

Pém, Jaroslav: Ochrana krajinného rázu v ochranném pásmu NKP Hora Říp, diplomová práce. 2012. Česká zemědělská univerzita v Praze - Fakulta životního prostředí

Quitt, Evžen. Klimatické oblasti Československa. Praha: Academia, 1971.

Systém evidence kontaminovaných míst [online]. MŽP Dostupné z: <http://www.sekm.cz/>

Ústřední seznam ochrany přírody [online]. Dostupné z: <http://drusop.nature.cz/portal/>

Územně analytické podklady SO ORP Roudnice nad Labem, 2016